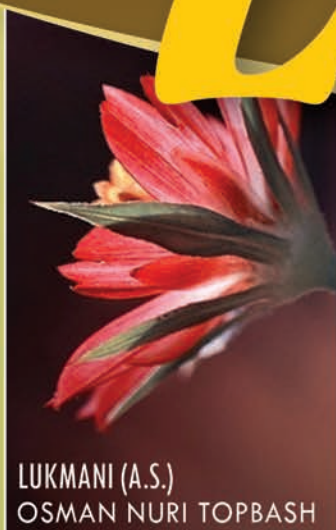


Prill 2014
Numri: 73
E përmuajshme

Revistë edukative-kulturore - www.revistaetika.com

ETIKA

Shqipëri: 200 Lekë
Kosovë: 1.5 Euro
Maqedoni: 90 Den



LUKMANI (A.S.)
OSMAN NURI TOPBASH



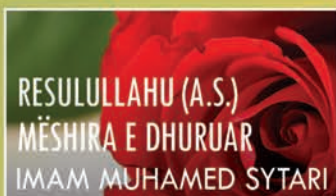
MOS LËNDOJ!
AISHE AJTEN GYRSOJ



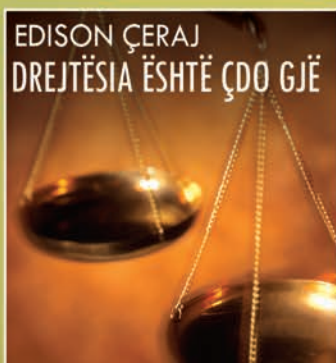
AHMET BASHER
VIZITA



DR. JUSUF EL-KARDAVI
RUAJTJA E JETËSHKRIMIT
TE MUHAMEDIT (A.S.)



RESULULLAHU (A.S.)
MËSHIRA E DHURUAR
IMAM MUHAMED SYTARI



EDISON ÇERAJ
DREJTËSIA ËSHTË ÇDO GJË

Ne të dërguam Ty mëshirë për botët!



ISSN 2227-3611
9 772227 361004 0 4

Eja o mëshirë!

Mbushi zemrat tona!

Jepu jetë zemrave tona!

Si rrezet e mëshirës që shpërthejnë prej Erhamu Rrahimit.

Si vesa e mëshirës, që bie mbi zemrat tona prej Rahmeten lil aleminis.

Mbushi zemrat e fëmijëve. Të mos i këpusin flatrat e fluturës, të mos bëjnë qitje mbi macet, të mos ua presin krahët zogjve. Kur të grinden me njëri-tjetrin, të mos kthehen në përbindësia ndaj shokëve.

Mbushi zemrat e nënave. Të mos i rrahin fëmijët në rrugë. Të mos i braktisin foshnjat në dhomat e spitaleve, në dyert e xhamive, në kazanët e plehrave... Të mos u vënë thikën pa lindur foshnjave të tyre, që Allahu ua ka dhënë amanet.

Mbushi zemrat e baballarëve. Të mos i braktisin gratë dhe fëmijët e tyre, pa ndjerë asnjë përgjegjësi ndaj tyre, sikur s'kanë asnjë lidhje me ta. Që baballarët të mbushen me mëshirë, të mbushen me dhembshuri...

Kaploji zemrat e bashkëshortëve, o mëshirë. Të ketë zemër pejgamberi në çdo shpirt.

Bëhu atmosfera e shtëpive. Të gjithë të thithin mëshirë.

Eja vend më vend o mëshirë. Kaploje botën kontinent më kontinent.

Mos i harro zemrat e njerëzve të fuqishëm. Nga më i vogli deri tek më i madhi. Më tepër u nevojitesh njerëzve të fuqishëm. Më tepër ata duhet të përmbash.

Gjej zemrën e punëdhënësit, që t'i dhimbset çdo punëtor i tij. Ta përdorë fuqinë e tij, ashtu siç kërkon mëshirë edhe vetë prej Erhamu Rrahimit.

Gjej zemrën e punëtorit. Ta ekuilibrojë forcën e krahut me atë të zemrës.

Eja për jetimët o mëshirë!

Eja në zemra për jetimët nga nëna!

Për gratë që kanë humbur bashkëshortët e tyre. Eja për meshkujt e mbetur jetimë, të vetmuar dhe në kurbet.

Eja për nënat dhe baballarët e plakur! Për ata që nuk duhet t'u thuhet as "Of". Për prindërit, në lidhje me të cilët Rrahmani ka thënë: **"Shtrij para tyre krahët e mëshirës"** (Isra, 24)

Për banorët e azileve, që rrinë në derë dhe presin një sy të qeshur.

Për të vetmuarit. Për të mbeturit në rrugë. Për kurbetçinjtë.

Eja për të moshuarit që i ka burgosur koha dhe nuk u trokitet dera, o mëshirë!

Eja për të rinjtë.

Eja për të shpëtuar zemrat e të rinjve të përplasur nga vorbullat e drogës, alkoolit dhe imoraliteti, o mëshirë!

Eja për njëmijë e një arsye...

Prill 2014

VITI: VIII
NUMRI: 73

BOTUESI
Shtëpia botuese "Progresi"

DREJTOR
Albert Halili

KRYEREDAKTOR
Alban Kali

REDAKTOR
Zija Vukaj

PËRKTHYES
Albert Halili
Artur Tagani
Fatmir Sulaj
Ilir Hoxha

DIZAJN
Bledar Xama

ADRESA
Rr: Studenti; Sheshi "2 Prilli"
Shkodër; Shqipëri

MOBILE
+355 67 607 8484

E-MAIL
revistaetika@progresibotime.com

WEBSITE
www.revistaetika.com

KOSOVË
Rr: Ardian Zurnaxhiu; pn. Ralin
Prizren; Kosovë
Mob: +377 4411 9848

MAQEDONI
Drvarska 28; Stara Carsija
Skopje; Makedonija
Mob: +389 7042 8245

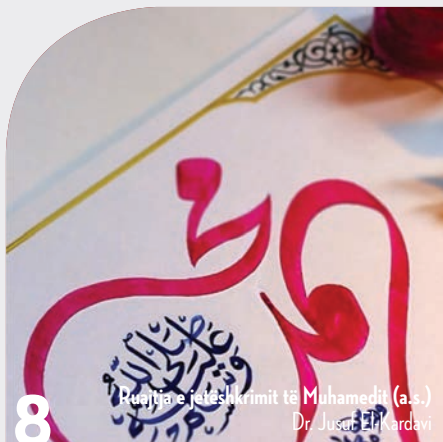
ABONIMI VJETOR
Shqipëri: 2000 lekë
Kosovë: 15 Euro
Maqedoni: 900 Denar

Ju bëjmë të ditur se materialet e sjella në redaksi pavarësisht nëse botohen apo jo nuk i kthehen autorit. Koha e botimit të një materiali përcaktohet nga redaksia. Honoraret e shkrimeve autoriale ose përkthimeve duhet të vini t'i tërhiqni pranë Shtëpisë Botuese "Progresi" ose pranë zyrove të përfaqësimit në Kosovë dhe Maqedoni.

Përmbajtja

Fatura e mbështetjes së të padrejtës dhe padrejtësisë
Ali Riza Temel

14



8

Ruajtja e jetës-kurimit të Muhamedit (a.s.)
Dr. Jusuf Z. Kardavi



34

Lukmani (a.s.)
Osman Nuri Topbash



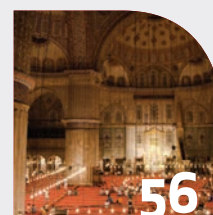
28



18

Muhamedin (a.s.), krenaria e njerëzimit
Jonida Hoxha

- 5 Eja o mëshirë!
Ahmet Tashgetiren
- 11 Mirësia në fjalë
Murat Akgyn
- 12 Për vëllazërinë
që të shpie te mëshira hyjnore
Dr. Adem Ergyl
- 17 Vizita
Ahmet Basher
- 20 Për vëllazërinë
Sulejman Kandemir
- 22 A ka derman për hallin e kërkimit?
Idris Arpat
- 25 I Dërguari i Allahut (a.s.) dhe fëmijët
Sadik Dana
- 26 Përlësia në namaz
Xhafer Durmush



56

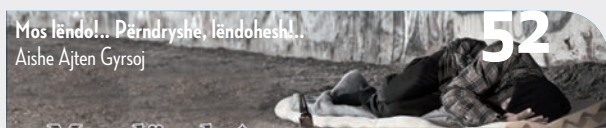
- Resulullahu (a.s.), mëshira e dhuruar 28
Imam Muhamed Sytari
- Mëshira e botëve 30
Salih Zeki Meriç
- Një Ajet - Një Hadith 32

- O Zot! Të lutemi me emrat e Tu më të bukur 40
Salih Zeki Meriç
- Udha dhe udhëtari 42
Fuat Akpënar
- Uvejm ibn Saide (r.a.) 44
Mustafa Erish
- Mëshira e Pejgamberit (a.s.) 49
Prim. dr. med. sc. Ali F. Iljazi
- Metoda e infakut e Hz. Habbabit (r.a.) 50
Adem Saraç
- Vështrim i shkurtër mbi raportin
prind-fëmijë në ditët e sotme 54
Nuredin Nazarko



46

Drejtësia është çdo gjë
Edison Çeraj



Mos lëndo!.. Përndryshe, lëndohesh!..
Aishe Ajten Gyroaj

52



EJA O MËSHIRË!

Ahmet Tashgetiren

Ish ministri i Kulturës së Francës, Andre Malraux, në të njëjtën kohë është edhe një romancier i famshëm. Në një nga romanet e tij me titull **“Shpresa”**, rrëfen luftën civile të Spanjës. Lufta civile zhvillohej ndërmjet ushtarëve të gjeneralit fashist Franko dhe brigadave shumëkombëshe. Ndër brigadat shumëkombëshe, gjendeshin edhe intelektualë socialistë prej çdo kombi. Franko përshkruhet si përbindësh, ndërsa brigadat si misionarë të paqes. Malraux na përshkruan në romanin e tij një pamje të tillë:

Një ushtar i Frankos është goditur dhe është shtrirë përtokë. Gjaku që i rrjedh prej plagëve, është mbledhur në një gropë. Në atë moment, vjen një fëmijë, i cili e zhyt gishtin në gjakun e mbledhur në gropë dhe në murin e shtëpisë që ndodhet pranë, shkruan **“Viva la revolte – Rroftë revolucion!”**.

Fëmija, gjaku dhe revolucionin...

Andre Malraux e vështron me dhimbje dhe rrë-

qethje këtë pamje dhe nga goja e tij rrjedhin këto fjalë:

- Kemi nevojë për zemërbutësinë e myslimanit.

.....

Eja o mëshirë!

Mbushi zemrat tona!

Jepu jetë zemrave tona!

Si rrezet e mëshirës që shpërthejnë prej Erhamu Rrahimit¹.

Si vesa e mëshirës, që bie mbi zemrat tona prej Rahmeten lil aleminit².

Mbushi zemrat e fëmijëve. Të mos i këpusin flatrat e fluturës, të mos bëjnë qitje mbi macet,

1. Erhamu Rrahimin: Më i Mëshirshmi i të mëshirshmëve / Allahu Teala

2. Rahmeten lil alemin: Mëshira për të gjitha botët / Pejgamberi M - hamed (a.s.)

të mos ua presin krahët zogjve. Kur të grinden me njëri-tjetrin, të mos kthehen në përbindësja ndaj shokëve.

Mbushi zemrat e nënave. Të mos i rrahin fëmijët në rrugë. Të mos i braktisin foshnjat në dhomat e spitaleve, në dyert e xhamive, në kazanët e plehrave... Të mos u vënë thikën pa lindur foshnjave të tyre, që Allahu ua ka dhënë amanet.

Mbushi zemrat e baballarëve. Të mos i braktisin gratë dhe fëmijët e tyre, pa ndërë asnjë përgjegjësi ndaj tyre, sikur s'kanë asnjë lidhje me ta. Që baballarët të mbushen me mëshirë, të mbushen me dhembshuri...

Kaploji zemrat e bashkëshortëve, o mëshirë. Të ketë zemër pejgamberi në çdo shpirt.

Bëhu atmosfera e shtëpive. Të gjithë të thithin mëshirë.

Eja vend më vend o mëshirë. Kaploje botën kontinent më kontinent.

Mos i harro zemrat e njerëzve të fuqishëm. Nga më i vogli deri tek më i madhi. Më tepër u nevoji-

tesh njerëzve të fuqishëm. Më tepër ata duhet të përmbash.

Gjej zemrën e punëdhënësit, që t'i dhimbset çdo punëtor i tij. Ta përdorë fuqinë e tij, ashtu siç kërkon mëshirë edhe vetë prej Erhamu Rrahimit.

Gjej zemrën e punëtorit. Ta ekuilibrojë forcën e krahut me atë të zemrës.

Eja për jetimët o mëshirë!

Eja në zemra për jetimët nga nëna!

Për gratë që kanë humbur bashkëshortët e tyre. Eja për meshkujt e mbetur jetimë, të vetmuar dhe në kurbet.

Eja për nënat dhe baballarët e plakur! Për ata që nuk duhet t'u thuhet as "Of". Për prindërit, në lidhje me të cilët Rrahmani ka thënë; **"Shtrij para tyre krahët e mëshirës"** (Isra, 24)

Për banorët e azileve, që rrinë në derë dhe presin një sy të qeshur.

Për të vetmuarit. Për të mbeturit në rrugë. Për kurbetçinjtë.

Për Egjiptin, për Sirinë, për Irakun, për Mianmarin.

Për nënat në Bosnjë, që u janë masakruar fëmijët, për fëmijët që u janë masakruar nënat. Për "njerëzimin" që humbi në Bosnjë në mes të ditës përpara gjithë botës, për nderin e njerëzimit, të cilit iu hodh baltë. Për Mostarin e goditur, për trashëgiminë islame...

Eja për të moshuarit që i ka burgosur koha dhe nuk u trokitet dera, o mëshirë!

Eja për të rinjtë.

Eja për të shpëtuar zemrat e të rinjve të përplasur nga vorbulla e drogës, alkoolit dhe imoraliteti, o mëshirë!

.....

Eja, eja, eja, si zemërbutësi e myslimanit!

Eja me elegancën e çerdheve të zogjve të gdhendura në muret e xhamive!

Eja si dora, si zemra e mjekuesit të krahëve të thyer të lejlekëve shtegtarë!

Eja si vakëfet, që u themeluan për të përgatitur pajën e vajzave jetime...

Eja si zemra e mbushur me dhembshuri e nënave të sulltanëve, që u zgjasnin duart të sëmurëve të



*Eja o mëshirë!
Eja në zemrën e myslimanit,
si një rreze prej zemrës së Pejgamberit.
Edhe atë e ka marrë malli për ty, o mëshirë.
Myslimani, që kurrë nuk ka qenë i
pamëshirshëm, tashmë edhe ai po vret.
Madje, po vret vëllezërit e vet.*



Nuk mëshirohet ai që nuk mëshiron (Hadith)

vetmuar që dergjeshin nëpër spitale...

....

Eja dhe shpëtoje zemrën e ushtarit, që eliminoi dhjetëra-mijëra njerëz, duke hedhur bomba mbi Nagasaki dhe Hiroshimë dhe kryetarin e shtetit të cilin e urdhëroi...

Më tepër të kërkoi prej shekulli i njëzetë, që u quajt edhe "njëqindvjeçari i krimeve". Të thirrën miliona kurbanë të Luftës së Parë dhe të Dytë Botërore. Të thirrën kampet e përqendrimit. Të thirrën Ebu Garibët, Gulaglarët, Guantanamot. Të thirrën qindra mijëra, që u vranë, u dogjën dhe u varën në arat e vdekjes në Kamboxhia.

Tani po të pret shekulli i njëzetënjëtë.

Eja në zemrën e sunitëve. Eja në zemrën e shiitëve, gjej Selefium, Talibanin dhe El Kaidën. Kontrolloni zemrat e tyre xhemat më xhemat, tarikat më tarikat.

Pa shiko! Ai po përtyp mishin e vëllait të tij të vdekur.

O mëshirë, ku je, nëse nuk gjendesh në zemrën e myslimanit?

Mos je në mal apo në qiell, ku je?

Myslimanët po përtypin njëri-tjetrin, organizatë për organizatë, ego për ego, mburrje për mburrje, përgojim për përgojim.

Eja dhe kujtoju "Rahmeten lil Alemin".

Thirre arkitektin e mëshirës, i cili prej njerëzve të egër të injorancës, që varrosnin të gjalla edhe vajzat e vogla, nxori sahabë me zemër mëndafshi. Thirre që ta vërë edhe njëherë dorën e tij mbi zemrën e njerëzimit.

Eja si besimtari, i cili e di se do të japë llogari edhe për të drejtën e milingonës.

Eja si brez i sahabëve, të cilët kishin përvetësuar

si mëshirën më të madhe, "mëshirën e udhëzimit" dhe të cilët e konsideruan si detyrim mëshirën, që edhe pjesa tjetër e botës të përjetonte atmosferën mëshiruese të Islamit.

Pa shiko vajzat e reja, që shtypen nëpër rrugica.

Pa shiko njeriun e shekullit të ri me zemër të prishur.

Eja o mëshirë!

Eja dhe të të vijë keq për njeriun, i cili u krijua si "Ahsen-i Takuim"³, që u pajis me fisnikëri, u cilësua si "eshref-i mahlukat"⁴ dhe që tani është bërë lodra e shejtanit. Eja, që në sajë të identitetit tënd, i cili e bën njeriun më njeri, të fillojë një periudhë e re e njerëzimit.

"Njeriun e krijoj Rrahmani."

Në gjenet e njeriut vendosi mëshirën dhe dhembshurinë.

Shejtani vazhdimisht e gërvishi anën njeri të njeriut, e limoi dhe e zhveshi nga mëshira.

Tani eja dhe takohu sërish me njeriun "pavarësisht shejtanit".

Le ta gjejë përsëri rrugën e Rrahmanit biri i njeriut.

Le t'ia kthejë edhe një herë fytyrën Atij që i shkroi mëshirën në shpirt.

Le ta shpëtojë zemrën e tij nga kthetrat e shejtanit

Eja o mëshirë!

I dogji malli zemrat, sytë, veshët, duart dhe gjithë qenien tonë për ty.

Njerëzimin e dogji malli për ty, o mëshirë. Eja, eja!

3. Ahsen-i Takuim: Krijesa më e bukur

4. Eshref-i mahlukat: Më fisnikja ndër të gjitha krijesat.



Dr. Jusuf El-Kardavi

Ruajtja e jetëshkrimit të MUHAMEDIT

- alejhi salam -

Sa herë që vjen muaji Rebiul-Evvel, njerëzit e përkujtojnë lindjen e krijesës më të famshme në ekzistencë, që është profeti Muhamed (a.s.), të cilin Allahu e ka zgjedhur në mesin e krijesave të Tij dhe e ka lënë nën mbikëqyrjen e Tij, të cilin e ka dërguar si mëshirë për botët.

Ky Pejgamber i nderuar, na ka lënë një biografi të pastër e të këndshme, na ka lënë një mision universal dhe të përjetshëm, që është i vlefshëm dhe i përshtatshëm për çdo kohë e vend. Kremtimi dhe gëzimi ynë është që ta kujtojmë këtë jetëshkrim dhe atë mision.

Jetëshkrimi i Pejgamberit (a.s.), është prej dëshmive më të qarta se Muhamedi (a.s.), është i dërguar nga Zoti i tij. Me ai këtë nuk përfaqëson dhe as nuk shfaq dëshirën e tij, por përfaqëson dëshirën madhështore, dëshirën e Allahut (xh.sh.): **Ai nuk flet sipas qejfit të vet, por ajo**

(që thotë) **është vetëm shpallje hyjnore, që i vjen atij. Atë ia ka mësuar atij një** (engjell) **shumë i fuqishëm** (Xhebraili). (Nexhm, 3-5)

Ai që e lexon këtë jetëshkrim, do të kuptojë me saktësi dhe bindje të plotë se personaliteti kryesor i tij nuk mund të jetë agjikator, as mashtues, siç nuk mund të jetë as engjell, as kërkues i postit dhe as i pronës, përkatësisht nuk mund të jetë njeri i kësaj bote.

Personaliteti kryesor në këtë jetëshkrim është besnik e i sinqertë; ky sinqeritet në këtë jetëshkrim paraqitet në të gjitha aspektet, prandaj duhet të ndalemi në aspektet e madhështisë, përjetësisë, pastërtisë dhe shkëlqimësisë në këtë jetëshkrim pejgamberik të Muhamedit (a.s.).

Në myslimanët kemi pasur fatin që ky jetëshkrim të

jetë i ruajtur, i transmetuar, i regjistruar dhe i përher-shëm.

Shumica e jetëshkrimeve të pejgamberëve të mëparshëm kanë humbur dhe ato që kanë mbetur prej tyre nuk paraqesin asgjë nga ngjarjet e lidhura, të cilat nuk na lidhin drejtpërdrejt me to, kurse jetëshkrimi i Muhamedit (a.s.), ka mbetur i ruajtur.

Jetëshkrimi i tij është i ruajtur në Librin e Allahut (xh.sh.), të Cilit nuk mund t'i mvishet e pavërteta nga asnjë anë; është i ruajtur në hadithet e të Dërguarit të Allahut (xh.sh.), në thëniet që kanë transmetuar të besueshmit në përmbledhjet e haditheve, si: Sahihu i Buhariut dhe Sahihu i Muslimit, Kutubus-sitteti (gjashtë përmbledhjet), Musannefatet, Musnedet; i ruajtur në literaturën e veçantë, të cilat merren vetëm me jetëshkrimin e Muhamedit (a.s.), si përmbledhjet e Ibn Is'hakut, Ibn Hishamit, Ibn Kethirit, e të tjera. Jetëshkrimi i tij është ruajtur në literaturën që përshkruan karakteristikat e moralit të Pejgamberit (a.s.), po ashtu është ruajtur edhe në librat që na njoftojnë për misionin, argumentet e pejgamberllëkut dhe mrekullitë shqisore e kuptimore që i dha Allahu në duart e Pejgamberit (a.s.), e të cilat janë jash-tëzakonisht shumë. Jetëshkrimi i tij është ruajtur në librat e përgjithshëm të historisë, të cilët një pjesë të madhe ia kanë kushtuar jetës së Muhamedit (a.s.).

I tërë jetëshkrimi i tij është ruajtur, që prej lindjes e gjer në vdekjen e tij. Në jetëshkrimin e tij gjejmë: Si ka lindur Pejgamberi (a.s.)? Kur ka lindur? Kush i ka dhënë gj? Kush është kujdesur për të? Si është rritur? Ç'kishte bërë në fëmijërinë dhe rininë e tij? Ç'kishte bërë në moshën madhore para Shpalljes dhe pas Shpalljes, para shpërnguljes dhe pas shpërnguljes? Për të gjitha këto na flet jetëshkrimi i Muhamedit (a.s.).

Ngjarjet e lidhura dhe të transmetuara me rrugë të vërtetë, gjë që nuk ekziston në jetëshkrimin e asnjë pejgamberi dhe asnjë të madhi, sepse të dërguarit e tjerë që Allahu (xh.sh.) ka dërguar, kanë qenë të dërguar për një periudhë kohore të caktuar, për vende dhe popuj të veçantë, ndërkohë që misioni i Muhamedit (a.s.), ka qenë i përgjithshëm, i përhershëm dhe përfundimtar.

Për këtë arsye, Allahu (xh.sh.), e ka marrë përsipër ruajtjen e jetëshkrimit dhe të Sunetit të Muhamedit (a.s.), në tërësi, duke i konsideruar ato si sqarues teorikë dhe praktikë të Librit të famshëm. Ruajtja e asaj që është e qartë, bëhet duke e ruajtur atë që sqaron, siç ka theksuar Imam Shatibiu (r.a.).

Allahu (xh.sh.), e ka marrë përsipër ruajtjen e Librit të Tij: "Ne me madhërinë Tonë, e shpallëm Kuranin dhe Ne gjithsesi jemi mbrojtës të tij" (Hixhr, 9). Suneti dhe jetëshkrimi i Pejgamberit (a.s.), janë sqarues teorikë dhe praktikë të Librit të Allahut, dhe për këtë arsye i ka ruajtur Allahu (xh.sh.).

Tek ne myslimanët ekziston jetëshkrimi i Pejgamberit tonë, që na rrëfen të gjitha gjendjet e tij: fjalët e tij, punët, vendimet, tiparet morale dhe fizike dhe tërë jetën e tij.

Në këtë jetëshkrim nuk ka diçka që të jetë e rrethuar me të kuqe e pastaj të thuhet: Kjo nuk transmetohet, apo kjo është e veçantë e nuk duhet t'u tregohet njerëzve. Jo. E tërë jeta e tij u përket njerëzve: Mënyra e ngrënies, mënyra e pirjes, mënyra e veshjes, mënyra e kalërimit, mënyra e fjetjes, mënyra e zgjimit nga gjumi, si dilte nga shtëpia e tij - që të gjitha këto, madje transmetohen edhe marrëdhëniet e tij me familjen e tij, saqë njerëzve u transmetohen edhe marrëdhëniet intime të tij me gratë e tij, sepse në to ka rregulla dhe shembull për ne.

Jetëshkrimi i tij na transmeton tërë jetën e tij, marrëdhëniet e tij me Zotin e vet, me vetveten, me gratë e veta, me fëmijët e tij, me nipat e tij, me njerëzit, me armiqtë e tij, paqen e tij, luftën e tij, pajtimin e tij. E tëra kjo është e transmetuar në jetëshkrimin e të Dërguarit të Allahut (xh.sh.), madje edhe jeta e tij private, të cilën na e transmetojnë gratë e tij, kur njëra prej tyre do të kishte harruar diçka, do t'ia kujtonte tjetra, në mënyrë që çdo gjë para nesh të ishte e të jetë e qartë:

"Në të Dërguarin e Allahut ka një shembull të mrekullueshëm për atë, që shpreson tek Allahu dhe Dita e Fundit dhe e përmend shumë Allahun." (Ahzab, 21)

Sa kemi nevojë ne myslimanët të mendojmë e ta mësojmë jetëshkrimin e Muhamedit (a.s.), që të jetojmë me këtë jetëshkrim, t'i përvetësojmë aspektet madhështore muhamedane, për madhësinë e të cilave na ka treguar Allahu në Librin e Tij.

Na ka përmendur aspektin e tij të moralit: **"Vërtet, ti je në një shkallë të lartë të moralit!"** (Kalem, 4), Allahu (xh.sh.), e ka lavdëruar të dërguarin e Tij me këtë lavdërim, pas të cilit nuk ka më lavdërim më të madh.

Sa kemi nevojë ta mësojmë këtë jetëshkrim e të mendojmë për të, që të dimë se si të marrim shembull nga Pejgamberi (a.s.) dhe si të bëhemi shembull për të tjerët, që të zbatojmë shkëlqimin plotë të këtij jetëshkrimi në je-



tën tonë, në veten tonë, shtëpitë tona, familjet tona, djem-të dhe vajzat tona, shoqëritë tona, për qeveritarët dhe të nënshtruarit, të marrim nga ky jetëshkrim udhëzimin, e udhëzimi më i mirë është udhëzimi i Muhamedit (a.s.).

Dëshirojmë t'i dimë idealet e Muhamedit (a.s.), she-mbujt nga jeta e tij, aspektet që kanë të bëjnë me ma-dhështinë e jetëshkrimit dhe misionin e Muhamedit (a.s.).

Allahu (xh.sh.), e ka zgjedhur atë për t'i përmbyllur shpalljet dhe misionet, për të lajmëruar se ai është vula e pejgamberisë dhe se nuk ka pejgamber pas tij.

Kemi nevojë që këtë personalitet ta mësojmë, ta njo-him e të dimë sa shumë janë aspektet tek të cilat mund të ndalemi për ta njohur madhështinë e personalitetit të Muhamedit (a.s.).

Merreni aspektin hyjnor nga biografia dhe jeta e Muhamedit (a.s.), aspektin e adhurimit për Allahun (xh. sh.). Ai që lexon për këtë aspekt, aspektin e adhurimit, namazin, agjërimin, dhikrin (përmendjen e Allahut), tes-bihin, tehlilin, tekbinin, lutjen, istigfarin, - do gjejë një zemër të mbushur me dashuri ndaj Allahut (xh.sh.), një gjuhë të njomë nga përmendja e Allahut (xh.sh.), që nuk e harron Atë kurrësesi, e kujton Allahun në çdo kohë dhe në çdo vend.

Shikoni Pejgamberin adhures, të cilin e ka urdhëruar Allahu (xh.sh.), me fjalën e Tij: ***“Dhe adhuro Zotin tënd derisa të të vijë ty e vërteta*** (vdekja.)” (Hixhr, 99) Pra-ndaj e adhuronte Atë ditë e natë, mëngjes e mbrëmje. Kur ishte i vetmuar ose në praninë e shoqërisë, nuk i shmangej adhurimit të Zotit të tij. E dinte se njeriu nuk është krijuar për tjetër përveçse ta adhurojë Allahun dhe pikërisht adhurimi i Allahut është prioriteti i kësaj krijese.

Pejgamberi (a.s.), ishte njeriu më i afërm tek Allahu. Ai ishte myslimani i parë në çdo gjë: në ibadetin e tij kur adhuronte, në dhikrin e tij kur e përkujtonte Atë, në duanë e tij kur lutej, në moralin e tij kur sillej mirë me të tjerët, në xhiadin e tij kur luftonte.

Ishte myslimani i parë në adhurimin e tij ndaj Allahut e adhurimi i tij nuk ishte vetëm bindje dhe zbatim i urdhrat, po ishte adhurim nga dashuria dhe malli për Allahun e Lartësuar.

Kur afrohej koha e namazit, ndiente një dashuri dhe ngrohtësi për të, e priste kohën e tij, e, kur vinte koha, i thoshte myezinit të tij: *“Ngrihu, o Bilal, e na çlodh (fres-ko) me namaz!”* (Transmetojnë: Ebu Davudi dhe Ahmedi). Sa dallim të madh ka ndërmjet atyre që thonë: na çlodh me të dhe të atyre që thonë: na çlodh nga ai.

Namazi i tij ishte namaz nga dashuria dhe nuk ishte namaz vetëm për zbatim të urdhrat. Pejgamberi (a.s.), në namaz e gjente veten e tij, në të e gjente ushqimin e zemrës së tij, zemërgjerësinë e tij, jetën për shpirtin e tij dhe kënaqësinë më të madhe. Në një hadith të tij ka thënë: *“Namazi u bë kënaqësia e syve të mi.”* (Trans-

metojnë: Nesaiu, Ahmedi, Hakimi dhe Bejhekiu nga Enes ibn Maliku (r.a.).

I falte pesë kohët e namazeve në kohën e tyre, me xhemat, me nënshtrim, me ruku, me sexhde, me abdes të kompletuar. Ai nuk kënaqej me qaq, por falte edhe namaze fakultative (nafle). Falej gjatë natës, përgje-gjësitë nuk e pengonin të qëndronte para Zotit të tij. Atë nuk e kanë shqetësuar përgjegjësitë e jetës dhe të thirrjes për rrugën e Allahut, si dhe jeta e tij private. Gratë kërkonin plotësimin e nevojave dhe kërkesave të tyre. Edhe myslimanët kishin nevojat dhe kërkesat e tyre e ishte obligim i tij udhëheqja dhe udhëzimi i tyre. Në anën tjetër, frontet qëndronin në pritje, dëshironin t'ia nxirrnin rrënjët e tij e të shkatërrohet me themel thirrja e tij: fronti i idhujtarëve, fronti i hebrenjve, fronti i të krishterëve-bizantinë, fronti i jarrputistëve e në vijën e pestë ishin hipokritët që e deklarorin Islamin dhe fshihnin mosbesimin.

Qëndronte në namaz aq gjatë, deri sa i enjteshin dhe i çaheshin këmbët. Në namaz ai ndjente ëmbëlsinë e adhurimit, ëmbëlsinë e tij e gjente në zemrën e vet, nuk lodhej e as mërzitej. Sahabët (shokët e tij), të cilët ishin më të rinj dhe më të fortë se ai, nuk mund të duronin e të qëndronin në këtë namaz të gjatë. Ai ishte adhures i Allahut me adhurim të frikës dhe dashurisë ndaj Tij. Kur falej, zgjaste sexhden, rukunë dhe kijamin. Gjatë sexhdes, rukusë dhe ndërmjet tekbiereve lexonte lutje dhe dua që e mbushin zemrën me frikë dhe përluje dhe që dridhnin zemrën.

Ndërsa, për sa i përket agjërimit të tij, ai e agjëronte muajin e Ramazanit, të cilin e konsideronte sezon për adhurimin e Allahut dhe afrimin tek Ai. Kur vinte muaji i Ramazanit, Xhebraili ia mësonte Kuranin. Para Rama-zanit, Muhamedi (a.s.), njëren pjesë të natës e kalonte duke u falur, ndërsa pjesën tjetër duke fjetur. Mirëpo, gjatë dhjetë netëve të fundit të Ramazanit, e gjallëron-te tërë natën për adhurimin e Allahut, si dhe zgjonte familjen e gratë e tij, që ta shoqërojnë në këtë mirësi, pra nuk dëshironte që vetëm ai të ishte në adhurim të Allahut (xh.sh.).

Kështu agjëronte dhe falej Muhamedi (a.s.). Nuk mja-ftohej vetëm me agjërimin e Ramazanit, ashtu siç nuk mjaftohej as me pesë kohët e namazeve.

Me të vërtetë, zemra e Pejgamberit (a.s.), e cila e do Zotin e vet, frikësohet prej ndëshkimit të Tij, shpreson mëshirën e Tij, - është prej argumenteve më të qarta se ai është i Dërguar i Allahut dhe flet vetëm atë që Allahu e urdhëron e nuk flet nga mendja e as nga dëshira e tij.

E lusim Allahun e Madhëruar të na bëjë të udhëzuar me udhëzimin tënd, o i Dërguar i Allahut dhe pasues të Sunetit tënd!

Përktheu: Mr. Faruk Ukallo



MIRËSIA NË FJALË

Murat Akgyn

“Ata thanë: ‘O babai ynë! Përse për Jusufin nuk ke besim te ne? Në të vërtetë, ne i dëshirojmë çdo të mirë atij.’” (Jusuf, 11)

Vëllezërit i thurën kurth Jufusit dhe filluan të praktikonin planin. Plani ishte i caktuar. Jusufi nuk do të vritej, por do të lihej në mëshirë të fatit.

Për të zbatuar planin, shkuan te Jakubi (a.s.) dhe i kërkuar leje për ta nxjerrë Jusufin të shëtiste. Por nëse analizojmë formën e kërimit të lejes, që në fillim të ngjarjes, ata në mënyrë të pavetëdijshme, pothuajse e pohojnë se nuk janë njerëz që mund t’u besohet.

Vëllezërit e Jusufit po e realizonin planin për ta shkatërruar Jusufin në emër të “mirësisë”. Jusufin nuk donin ta vrisnin, por ta zhduknin me çdo lloj mënyrë, që Jakubi ta harronte. Ata dëshironin ta poshtëronin Jusufin dhe t’i jepnin vlerë vetes. Por çdo gjë përpiqeshin ta bënin në emër të “mirësisë”.

Tani, le të kthehemi në kohën tonë dhe të shohim.

A kemi ndonjë dallim nga Jusufi? Të gjithë ata, të cilëve u themi apo i quajmë vëllezër, na duan të mirën. Televizorët, gazetatat, reklamat, shkollat, xhaketë, rruget... të gjitha për të mirën tonë, por në fund, gjithmonë

e gjejmë veten në pus.

Gjërat që bëjnë në emër të mirësisë ata që u themi vëllezër, na hedhin nëpër puse. Nëpër puset e mëkateve, nëpër puset e gjynaheve, nëpër puset e harresës dhe nëpër puset e interesave materiale...

Unë dëshiroj të shtjelloj reklamat si shembull për këtë ajet. Reklamat që përpiqen të na injektojnë çmendurinë e konsumit të kapitalizmit. Në pamje të jashtme, duken të pafajshme, por vetëm Allahu e di se sa familje kanë shkatërruar dhe sa zemra kanë thyer. Qëllimi i tyre është reklamimi i mallit. Në fakt bëjnë mirë. Ata s’kanë asnjë faj.

Ka edhe shumë puse të tjera që i shohim dhe që nuk i shohim dot.

Ah në sa shumë puse na kanë hedhur!

Ah sa shumë vëllezër kemi që na kanë hedhur në pus!

Kurani na tregon për çdo gjë. Na shpjegon se si jemi ne. Na tërheq vëmendjen të mos biem në kurthet e ujqërve që hiqen si vëllezër dhe duken si mirësi. Kurani u jep dorën të gjithë Jusufëve.

PËR VËLLAZËRINË

QË TË SHPIE TE MËSHIRA HYJNORE

Dr. Adem Ergyl

Njeriu i papjekur, që nuk ka marrë edukimin e duhur, në një aspekt është një krijesë që mbart aftësinë për të prishur e derdhur gjak¹ dhe që vazhdimisht i pëshpërit vetes të keqen². Në fillim të krijimit, atij i është dhënë kjo aftësi me qëllim për ta sprovuar.³ Po ashtu, edhe një program tjetër që iu instalua atij është atributi për ta mbrojtur atë kundër çdo lloj rreziku që mund ta dëmtojë (devotshmëria).⁴

Çështja më e rëndësishme dhe më primare e suksesit në provimin e kësaj bote, pa dyshim se është arritja e mëshirës hyjnore, duke e pastruar veten nga kjo prirje dakadente, për mëkate e për shturje dhe duke i aktivizuar në mënyrë të shëndetshme aftësitë e mbrojtjes, si mendjen, largpamësinë, perceptimin dhe zemrën që mund të na ruajnë.

Miqësimi i njeriut që i zotëron këto attribute dhe vëllazërimi i tij, është një çështje serioze e edukimit. Ja, besimi përbën bazën e edukimit hyjnor, që e vëllazëron shoqërinë besimtare. Përjetimi i një vëllazërie të tillë është njëri prej shkaqeve më të rëndësishëm për arritjen në tërësi të mëshirës hyjnore. Këtë të vërtetë e shpreh ky ajet fisnik:

“Në të vërtetë, besimtarët janë vëllezër, andaj pajtojini vëllezërit tuaj midis tyre dhe kijeni frikë Allahun, në mënyrë që të mëshiroheni.” (Huxhurat, 10)

Nga ky ajet fisnik kuptojmë se grada e vëllazërisë sonë është një masë e saktë, që tregon edhe gradën e besimit tonë. Mangësitë tona për t'u vëllazëruar burojnë nga dobësia që kemi në besim, sepse besimi është çështje e pastrimit të zemrës. Domethënë, është zgjerim i zemrës sonë apo me një thënie tjetër, është shndërrim i saj në një oqean dashurie.

Ndërtimi i vëllazërisë ndërmjet zemrave të ngushta

dhe të cekëta është i vështirë. Nëse zemra zgjerohet, njeriu bëhet tolerant, falës, bujar, modest, durimtar dhe inteligjent. Por këto rezultate realizohen, nëse besimi zbrit në zemër dhe e rregullon atë. Një besim që ngel në gjuhë, në cekëti dhe në formë, sigurisht që nuk mund ta japë këtë rezultat.

Pasi Allahu Teala shpreh domosdoshmërinë e vëllazërisë së mbështetur në besim ndërmjet besimtarëve, bën disa qortime dhe orientime për ta mbrojtur, ruajtur dhe zhvilluar këtë vëllazëri. Sureja el-Huxhurat, në këtë aspekt është një sure e veçantë, ku përmenden njëherësh shumë parime të vëllazërisë. Nisur nga kjo:

1. Besimtarët nuk duhet ta nënvlerësojnë njëri-tjetrin. Ata duhet të kenë ndërmjet tyre një vëllazëri të mbështetur në parimin e respektit. Prandaj, bërja e dikujt objekt talljeje është një mëkat i madh te Allahu i Lartësuar. Siç nuk duhet që besimtarët ta nënvlerësojnë njëri-tjetrin individualisht, po ashtu edhe një grup nuk duhet ta nënvlerësojë një grup tjetër.

Egoizmi individual dhe egoizmi i grupit, janë armiqtë kryesorë të vëllazërisë. Veçanërisht, egoizmi i grupit është edhe më shumë shkatërrues. Nisur nga kjo mund të themi:

Nëse një grup e nënvlerëson dhe nuk ka konsideratë për një grup tjetër, duke parë profesionin, traditën, medh'hebin dhe shumë vlera të tjera që formojnë grupe, i ka shkaktuar dëmin me të madh bashkimit dhe vëllazërimit të shoqërisë islame.

Nëse të pasurit përbuzin të varfrit, nëse drejtuesit përbuzin punonjësit, nëse grupet me profesione të larta përbuzin njerëzit me profesione të tjera dhe, nëse një xhemat përbuz një xhemat tjetër, ndërkohë që janë në të drejtë dhe në të vërtetë, e kanë helmuar vëllazërinë ndërmjet tyre. Në një situatë të tillë, ai që i nënvlerëson të tjerët, faktikisht e ka nënvlerësuar dhe plagosur edhe veten e tij, sepse besimtarët janë të obliguar të jenë të bashkuar si një trup i vetëm.

2. Një sëmundje e madhe, që e shkatërron vëllazërinë dhe e ndalon zbritjen e mëshirës hyjnore, janë edhe bindjet e forta të pabazuara në ndonjë argument të qartë, që besimtarët kanë kundër njëri-tjetrit dhe dënimi që i bëjnë palës kundërshtarë duke u bazuar në këtë. Shkatërrimi i vëllazërisë duke pranuar vesveset, thashethemet, komentimet dhe iluzionet e shejtanëve prej njerëzve dhe xhindëve, është një humbje dhe padrejtësi e madhe, nëse mendohet mirë.

3. Vëllazëria kërkon falje, tolerancë dhe mbulim të

gabimeve. Cili është ai njeri që nuk ka gabime dhe mangësi? Përderisa kjo është e vërteta, gjuetia për gabimet dhe mangësitë e të tjerëve është miqësi me shejtanin për të shkatërruar vëllazërinë.

4. Besimtarët duhet të flasin me njëri-tjetrin mirë, në prezencë dhe në mungesë të tyre. Ata duhet t'i forcojnë ndjenjat e bashkimit dhe vëllazërisë me shprehje të bukura dhe duhet të largohen kategorikisht nga shprehjet që ia thyejnë zemrën njëri-tjetrit, sepse ftohja e zemrave e prish dhe e shkatërron edhe vëllazërinë. Prandaj, sëmundja e thashethemeve, që quhet përgojim, te Allahu Teala konsiderohet si një mëkat shumë i shëmtuar.

5. Pohimet e njerëzve për epërsi, duke u mbështetur në prejardhje, janë pohime shumë të pakuptimta, sepse të gjithë kemi ardhur njëlloj në këtë botë dhe askush nuk ka qenë i lirë për të zgjedhur prindërit, fisin apo popullin e tij. Nëse mund të flasim për epërsi, ajo duhet të jetë vetëm në ndjenjën e devotshmërisë së

zemrave. Ndërsa gradën e devotshmërisë e di vetëm Allahu i Madhëruar.

Atëherë, pohimet e robërve për epërsi ndaj njëri-tjetrit, nuk janë gjë tjetër përveçse mendime të nefsit dhe të shejtanit që e prishin vëllazërinë.

6. Edhe një kërkesë tjetër e vëllazërisë, që të shpie te mëshira hyjnore është mbrojtja e njëri-tjetrit nga gabimet dhe ndihma miqësore ndaj njëri-tjetrit për të bërë vepra të mira. Ky ajet fisnik jep këtë përgëzim:

“Besimtarët dhe besimtare janë miq për njëri-tjetrin. Ata urdhërojnë të bëhen vepra të mira dhe i ndalojnë të këqijat, falin namazin, japin zekatin dhe i binden Allahut e të Dërguarit të Tij. Këta janë ata që do t'i mëshirojë Allahu. Allahu me të vërtetë, është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.” (Teube, 71)

Si përfundim, nëse bota islame dëshiron të përjetojë përsëri një pranverë të vërtetë, duhet të zhvillojë ndjenjat e vëllazërisë, mbështetur vetëm në besim. Pa u ndezur shkëndija e një besimi dhe dashurie të tillë nëpër zemra, nuk do të ketë miqësi dhe mëshirë në marrëdhëniet ndërmjet besimtarëve. Në këtë mënyrë, ata nuk do ta arrijnë qetësinë dhe lumturinë. Vëllazëria është shumë e domosdoshme për të hyrë në xhenet. Po aq e domosdoshme është edhe për lumturinë në këtë botë.

Referencat:

1) Bekare, 30. 2) Kaf, 16. 3) Shems, 8. 4) Shems, 8.



Fatura e mbështetjes së TË PADREJTIT DHE PADREJTËSISË

All Riza Temel

Padrejtësi do të thotë të mos bësh diçka në mënyrën e duhur, të sillesh pa kriter, të kalosh kufijtë dhe të bësh zullum. E kundërta e padrejtësisë është drejtësia. Ndërsa drejtësi do të thotë që çdo gjë ta bësh siç duhet dhe me maturi.

Padrejtësia shkatërron, ndërsa drejtësia ndërton. Çdo gjë është e lidhur me drejtësinë. Allahu Teala në Kuran thotë:

“Ai e ka ngritur qiellin lart dhe ka vënë Balancën (për çdo gjë), që ju të mos e shkelni atë. Prandaj matni drejt e mos peshoni mangët!” (Rahman, 7-9)

Padrejtësia, siç mund të jetë një veprim që njeriu bën kundrejt vetvetes në formën e mohimit të fesë, shirkut dhe mosmirënjohjes, mund të jetë edhe në formën e sjelljeve të padrejta që njerëzit shfaqin kundrejt njëri-tjetrit apo udhëheqjeje nga ana e të padrejtëve. Në çfarëdo lloji mënyre që të jetë, padrejtësia ka faturë të rëndë për individin dhe shoqërinë. Drejtësia sjell lumturinë, ndërsa padrejtësia sjellë shkatërrimin. Allahu i madhëruar thotë:

“...Njëmend, keqbërësit nuk do të shpëtojnë.” (En'am, 135)

Poeti thotë: “Edhe në qoftë mbret, që ushtria e tij mbush malet e luginat, i padrejti asnjëherë nuk e ndjen veten të sigurt.” Me padrejtësi njeriu shkatërron të ardhmen duke krijuar iluzionin se mund të bëhet i përhershëm.

Shkatërrimi i popujve dhe individëve të padrejtë, është një ligj hyjnor. Historia pothuajse është vitrinë e ekspozimit të popujve të shkatërruar për shkak të padrejtësisë. Allahu i Madhëruar në Kuran thotë:

“Ne i kemi zhdukur shumë breza para jush, sepse bënë në të këqija. Të dërguarit e tyre u sollën prova të qarta, por ata nuk i besuan. Kështu, Ne i dënojmë njerëzit e këqij.” (Junus, 13)

“(Sjelljet e jobesimtarëve të Mekës) ngjajnë me sjelljet e ithtarëve të Faraonit dhe të të tjerëve që jetuan para tyre. Ata i përgënjeshtroan shpalljet e Zotit të tyre dhe kështu, Ne i shkatërruam për shkak të gjynaheve të tyre, ndërsa ithtarët e Faraonit i fundosëm. Të gjithë ata ishin keqbërës.” (Enfal, 54)



“Sa e sa vendbanime, banorët e të cilëve kanë qenë mohues, i kemi shkatërruar dhe pas tyre kemi ngritur popuj të tjerë!” (Enbija, 11)

Siç shihet edhe nga ajetet e mësipërme, shkaku i shkatërrimit të popujve janë mëkatet dhe padrejtësitë që kanë bërë. Ngaqë Allahu Teala është i drejtë dhe ia ka ndaluar vetes zullumin, nuk i bën padrejtësi askujt.

“Ne nuk u bëmë atyre padrejtësi, por ata i bënë padrejtësi vetvetes...” (Hud, 101) Ky ajet është përsëritur tri herë me të njëjtën formë.

Lartësimi, poshtërimi, shpëtimi dhe shkatërrimi i popujve është i lidhur me sjelljet e tyre të mira apo të këqija dhe me mënyrën e jetesës së tyre, të ligjshme apo të paligjshme. Robërit bëjnë, ndërsa Zoti krijon. Të gjithë korrin atë që kanë mbjellë. Allahu i Madhëruar në Kuranin Fisnik thotë:

“Allahu nuk e ngarkon askënd përtej fuqisë që ka. Në dobi të tij është e mira që bën, kurse në dëm të tij është e keqja që punon...” (Bakara, 286)

Shtetet mund të qëndrojnë në këmbë në kufër dhe shirk përderisa janë të drejta, por, nëse janë të padrejta, nuk mund të qëndrojnë qofshin ato edhe myslimane. Kjo e vërtetë shprehet kështu në librin tonë fisnik:

“Zoti nuk do t'i shkatërronte kurrë vendet padrejtësisht, nëse banorët e tyre do të ishin të drejtë.” (Hud, 117)

Nëse në një vend njerëzit nuk i bëjnë padrejtësi njëri-tjetrit, nëse pushtetarët nuk i bëjnë padrejtësi popullit dhe të gjithë i respektojnë të drejtat e njëri-tjetrit, nuk shkatërrohen, nëse janë femohues apo politeistë. Shprehja “bi dhulmin /padrejtësisht” që përmendet në ajet, sipas shumë komentuesve të Kuranit do të thotë politeizëm dhe mohim i fesë. Edhe Kurtubiu dhe Fahreddin Razi janë në këtë mendim. Ndërsa Ibn Tej-mije shprehet:

“Allahu e mban në këmbë një shtet të drejtë, edhe nëse e mohan fenë, por nëse është i padrejtë e shkatërron, edhe nëse është mysliman. Thuhet se kjo botë mund ta vazhdojë ekzistencën e saj me drejtësi dhe mohim të fesë, por jo me padrejtësi.”

Në një vend ku është Islami, nuk duhet të ketë padrejtësi, sepse këto dy koncepte janë të kundërt me njëri-tjetrin. Këtu nuk ka ndonjë gjë të habitshme. Këtë e vërteton historia dhe jeta e përditshme. Ne po e shikojmë gjendjen e shumë vendeve myslimane, që në fjalë janë myslimane, por populli dhe udhëheqësit janë të padrejtë. Mbajtja e anës së dikujt, ryshfeti, favorizimi i dikujt, fitimi haram, gënjeshtria dhe shtirja në një vend mysliman me emër,

nuk ka ndonjë kuptim. Sikundër kësaj, është e qartë edhe gjendja e shteteve jomyslimane që janë të drejta dhe e respektojnë drejtësinë.

Sikur Allahu Teala të mos jepte mundësi për të jetuar, që në fillim nuk do t'u jepte mundësi për të jetuar jomyslimanëve. Zoti është i drejtë dhe të gjithëve u jep shpërblimin e veprës së tyre. Në Kuranin Fisnik thuhet:

“Kush ka bërë ndonjë të mirë, qoftë sa një thërmijë, do ta shohë atë dhe kush ka bërë ndonjë të keqe, qoftë sa një thërmijë, do ta shohë atë.” (Zelzele, 7-8)

“Ne i mbështesim të gjithë me mirësitë e Zotit tënd edhe ata që duan këtë botë, por edhe ata që duan ahiretin. Mirësitë e Zotit nuk i mohohen askujt.” (Isra, 20)

Të qenët e një myslimani i drejtë në kuptimin e vërtetë të fjalës, e bën atë të largohet nga padrejtësia. Kjo është ajo që i ka hije myslimanit. Por ideali është tjetër dhe realiteti është krejt tjetër. Nganjëherë, besimtari mbart cilësi qafiri dhe qafiri mbart cilësi besimtari. Edhe pse të gënjeshtër, të mos e mbash premtimin dhe të mos e kthesh amanetin është prej cilësive të hipokritëve, këto cilësi po shikohen edhe te shumë besimtarë. Po ashtu, ka edhe shumë jomyslimanë që i respektojnë të drejtat.

Cilësia “i Mëshirshëm” e Zotit, përfshin të gjithë në këtë botë, qofshin besimtarë apo qofshin jobesimtarë. Ndëshkimi i mosnjohjes së Allahut Teala sigurisht se është xhehenemi në ahiret. Ndërsa shpërblimi i besimit është xheneti. Ne do të shpërblehemi sipas veprave që bëjmë në këtë botë që po jetojmë. Umeri (r.a.), ka thënë:

“Drejtësia është baza e çdo gjëje.”

Zoti (xh.sh), ka vendosur një peshore / një masë për çdo gjë. Toka dhe qiejt e vazh-

dojnë ekzistencën e tyre me këtë masë. Ligjet e natyrës që i quajmë sunnetullah, shprehin këtë masë. Në ligjet e Allahut të madhëruar nuk ka ndonjë devijim apo ndryshim. Heqja e sunnetullahut do të thotë shpërthim i kiametit. Ndërsa kiameti i popujve shpërthen kur ata nuk u përmbahen rregullave dhe drejtësisë. Prishja më e vogël e ekuilibrit, shkatërron çdo gjë.

Kur njëri prej beduinëve shkoi te i Dërguari i Allahut, (a.s.) dhe e pyeti: “Kur do të bëhet kiameti?” Resulullahu iu përgjigj:

“Kur të humbë amaneti, prite kiametin.” Beduini e pyeti:

“Si humbet amaneti? Pejgamberi (a.s.), u shpreh:

“Kur puna t'u jepet të paaftëve.” (Buhari, Ilm, 2)

Të paaftët nuk mund ta bëjnë punën si duhet. Nëse puna nuk kryhet siç duhet, atëherë shndërrohet në padrejtë-

Allahu e mban
në këmbë një shtet të drejtë,
edhe nëse e mohan fenë, por
nëse është i padrejtë
e shkatërron, edhe
nëse është mysliman.

si. Fundi i padrejtësisë është shkatërrim. Padrejtësia i shkatërron vendet dhe e zhduk begatinë, sigurinë dhe qetësinë. Ndjenja e së drejtës dhe drejtësisë dobësohet dhe njerëzit nuk i besojnë njëri-tjetrit. Shpresat shuhën dhe dëshirat thyhen. Siç e shkatërrojnë mikrobet trupin e njeriut dalëngadalë dhe në fund i sjellin vdekjen, edhe padrejtësitë i shpien popujt dalëngadalë drejt shkatërrimit. Kjo është si një shkëndijë e vogël e pafikur, që djeg një pyll madhështor apo një vend të tërë.

Allahu Teala, për shkak të cilësisë së dhembshurisë, nuk i ndëshkon të padrejtët menjëherë në këtë botë. Zoti u jep kohë, por nuk neglizhon asgjë. Këtu ka urtësi të ndryshme. Një padrejtësi që duket e tillë në aparencë, në të vërtetë mund të jetë ndëshkimi i një padrejtësie tjetër. Nganjëherë Allahu, xhelle xhelaluhu, e merr hakun nga një i padrejtë me një të padrejtë tjetër. Allahu Teala thotë:

“...Ne u japim pushtet disa keqbërësve mbi të tjerët, si dënim për veprat e tyre të këqija.” (En’am, 129)

I padrejti është si kërbëçi i Allahut në tokë. Së pari, merr hak me të dhe pastaj, ia merr hakun atij. Njerëzit udhëhiqen me një udhëheqje që meritojnë. Të urtët kanë thënë: “Veprat tuaja janë udhëheqësit tuaj.”

Vonimi i ndëshkimit mund të jetë edhe një shans për t’u penduar nga padrejtësia e bërë. Nëse i padrejti nuk pendohet dhe vazhdon në padrejtësi, ndëshkimi i tij është absolut. Në Kuranin Fisnik, thuhet:

“Mos mendo kurrësi se Allahu nuk e vëren atë që bëjnë keqbërësit! Ai vetëm ua shtyn (dënimin) deri në ditën, kur sytë e tyre do të zgurdullohen (nga tmerret që do të shohin).” (Ibrahim, 42)

Vendi ku do të shfaqet plotësisht drejtësia, është Kiameti. Është Gjyqi i madh. Sepse aty i gjithë autoriteti është i Allahut Teala. Aty nuk bëhet fjalë për favoritizim apo mbajtje të anës së dikujt.

Kushti më i rëndësishëm për të qenë i sigurt në këtë botë dhe në ahiret është qëndrimi larg padrejtësive dhe të padrejtëve. I Dërguari i Allahut, (a.s.), ka thënë:

“Qëndroni larg padrejtësisë, sepse padrejtësia do të jetë errësirë për të padrejtin Ditën e Kiametit.” (Muslim, Birr, 56)

Ngaqë i padrejti ia ka bërë jetën burg atij që i ka bërë padrejtësi, edhe jeta e tij në ahiret do t’i kthehet në burg. Përsëri le t’ia vëmë veshin fjalëve të të Dërguarit të Allahut (a.s.):

“Kushdo që mund t’i ketë bërë ndonjë padrejtësi vëllait të tij në fe, në lidhje me nderin, namusin apo pasurinë, le t’i marrë hallallëkun para se të vijë Dita e Kiametit, në të cilën nuk ka florinj dhe argjend. Përndryshe, nëse ka vepra të mira, i merren sevapet aq sa ka bërë padrejtësi dhe i jepen atij që është dhunuar. Nëse nuk ka mirësi, merren mëkatet e vëllait, aq sa i ka bërë padrejtësi dhe i jepen atij.” (Buhari, Mezalim, 10)

Qëndrimi pranë të padrejtëve dhe mbështetja e tyre është qëndrim afër xhehenimit. Allahu i Lartësuar thotë

në Kuran:

“Mos anoni nga ata që bëjnë të këqija, përndryshe do t’ju përcëllojë zjarri. Ju nuk do të kenë mbrojtës tjetër përveç Allahut dhe nuk do të ndihmoheni.” (Hud, 113)

Animi nga të padrejtët bëhet duke i konsideruar të prapueshme padrejtësitë e tyre, duke i mbështetur ata dhe duke marrë mbështetje prej tyre. I padrejti nuk mund të bëhet mik, sepse ai është armik edhe i atij që e bën mik. I Dërguari i Allahut, (a.s.), ka thënë:

“Kushdo që e ndihmon të padrejtin, Allahu ia bën atë bela në kokë.” (Keshfu’l-Hafa, Hadithi nr: 2380)

I padrejti është një njeri, që së pari, i bën padrejtësi vetes nëpërmjet të tjerëve. I padrejti është një njeri që i bën gropën vetes. Sa më e madhe të jetë padrejtësia, aq më e madhe bëhet gropa dhe vështirësia për të dalë nga ajo.

Ndihma dhe mbështetja më e mirë që mund t’i bëhet të padrejtit, është të larguarit e tij nga padrejtësia. Pejgamberi, (a.s.), ka thënë:

“Ndihmoje vëllain tënd, qoftë dhunues apo i dhunuar.” E pyetën: “Të dhunuarin e ndihmojmë, por dhunuesin si ta ndihmojmë?” Ai (a.s.), u përgjigj:

“Ndalojeni atë nga padrejtësia. Edhe kjo është ndihmë për të.” (Buhari, Mezalim, 4)

“Nëse njerëzit e shikojnë të padrejtin dhe nuk e pengojnë padrejtësinë e tij, e kanë afër ndëshkimin që do t’u dërgojë Allahu. Ky ndëshkim do të përhapet mbi të gjithë ata.” (Tirmidhi, Fiten 8)

Të gjithë e dinë se çfarë fatkeqësish të mëdha sjell animi nga i padrejti dhe mbështetja ndaj tij, ndërkohë që duhet ndaluar padrejtësia që bën. Edhe ata që e mbështetën Faraonin, u mbytën bashkë me të në det. Allahu i Lartësuar thotë:

“Faraoni dhe ushtria e tij u sollën me arrogancë dhe padrejtësi në tokë, duke menduar se nuk do të ktheheshin te Ne. Por Ne e kapëm atë dhe ushtrinë e tij dhe i hodhëm në det. Shiko se cili ishte fundi i keqbërësve!” (Kasas, 39-40)

Ndërsa, pendimi në jetën tjetër i atyre që i pasojnë të padrejtët, shprehet kështu:

“Ditën, kur fytyrat e tyre do të rrotullohen në zjarr, ata do të thonë: ‘Ah, sikur t’i ishim bindur Allahut dhe të Dërguarit!’ Dhe do të thonë: ‘O Zoti ynë, ne iu bindëm parisë sonë dhe eprorëve tanë, por ata na shmangën prej rrugës së drejtë. O Zoti ynë, jepu atyre dënim të dyfishtë dhe mallkim të madh!’” (Ahzab, 66-68)

Në një hadith fisnik, që transmeton Bejhakui, i Dërguari i Allahut, (a.s.), thotë:

“Nëse dikush lutet për të padrejtin, do të thotë se i pëlqen kundërshtimi i Allahut në tokë.”

Njëherë Imam Sufjan Theurin e pyetën: “A lejohet t’i japësh një gllënjë ujë të padrejtit, që është duke vdekur?” Ai u përgjigj:

“Jo. Lëreni të ngordhë!”

VIZITA

Ndërkohë që shkenca dhe teknologjia po e lehtësojnë çdo ditë e më shumë jetën tonë, njerëzit çdo ditë po largohen nga njëri-tjetri. Njeriu i sotëm që gëzon mundësinë e transportit me mjete të shpejta, si me automobil, tren, avion etj., është i detyruar të jetojë larg bashkëshortes, miqve dhe larg të afërmeve për shkak të punës, shkollës etj. Nganjëherë mund të themi: "Çfarë të keqeje ka kjo? Ajo është një rrugë dy orësh me tren apo një orë me avion." Mirëpo po vërejmë që kjo jetë kaq e shpejtë me plot lëvizje, alternativa e mundësi punësimi e shkollimi larg, po i ftoh njerëzit nga njeri-tjetri, shumë prej tyre po jetojnë me muaj të tëra larg bashkëshorteve apo prej të afërmeve.

Me zhvillimin e mjeteve të komunikimit, bisedat që bëhen në telefon, në skype apo në disa rrjete të tjera sociale të internetit, pothuajse konsiderohen të njëjta me vizitën e të afërmeve dhe miqve. Por cila bisedë telefonike, qoftë edhe me video, mund të zërrë vendin e përqaimit me të dashurit, apo të vizitës reale me to?

Në jetën e apartamentit që shfaqet si metodë jete moderne, me dhjetëra familje hyjnë e dalin nga e njëjta derë. Këta janë fqinj që nuk e njohin dhe nuk e vizitojnë njëri-tjetrin me muaj, ndoshta edhe me vite. Ata nuk dinë kush mund të ketë ndonjë të sëmurë dhe kush mund të ketë ndonjë vështirësi. Madje, shpeshherë nuk e dinë se nga cili apartament del xhenazja. Kjo është një gjendje shumë e keqe për një shoqëri myslimane.

Vizita e miqve të Allahut, e dijetarëve, e të afërmeve, e shokëve, e të varfërve, e fqinjëve të afërt dhe atyre të largët për hir të Allahut, është ibadet. Formimi i një shoqërie të fortë dhe të konsoliduar myslimane, mund të bëhet duke e vizituar njëri-tjetrin, duke e njohur më nga afër njëri-tjetrin dhe duke ndarë bashkë gëzimin e pikëllimin.

Vizita e miqve të Zotit dhe e myslimanëve të devotshëm për të përfutur nga sjelljet, fjalët dhe kuvendet e tyre shebulllore, është ibadet nga aspekti shpirtëror. Nëse i vizitojmë dijetarët e hoxhallarët dhe i pyesim për ato që nuk i dimë apo mësojmë ndonjë gjë prej tyre, është ibadet.

Vizita e të afërmeve me në krye prindërit është ibadet. Vizita e të afërmeve zgjat jetën dhe shton begatinë. Vizita e të sëmurëve, dhënia moral atyre dhe ndarja e vuajtjeve me ta është ibadet. Morali që marrin të sëmurët nga ata që i

vizitojnë, ka efekt sa ilaçet apo ndoshta edhe më shumë për shërimin e sëmundjes. Ata që vizitojnë të sëmurët, fitojnë dy sevape. Njëri është sevapi i vizitës dhe tjetri është duaja që marrin nga i sëmuri. Të mos harrojmë se duaja e të sëmurit është e pranueshme tek Allahu i Madhëruar.

Vizita ngushëlluese përgjatë tri ditëve e të afërmeve, miqve, shokëve dhe fqinjëve që kanë ndonjë rast vdekjeje, është ibadet. Frekuentimi i ceremonive që bëhen për të ndarë dhimbjen me ata që kanë fatkeqësi, për të bërë lutje dhe për të lexuar Kuran për atë që përcillet në ahiret, ua lehtësojnë dhimbjet vëllezërve tanë që i vizitojmë dhe në të njëjtën kohë, përfitojmë edhe nga lutjet që bëhen.

Vizita e të varfërve dhe e jetimëve është ibadet. Lumturimi i zemrave të tyre të pikëlluara, plotësimi i nevojave të tyre nëse është e mundur, apo gjetja e dikujt tjetër që mund t'ua plotësojë nevojat, nëse ne nuk kemi mundësi, shpëtimi i tyre nga vështirësitë dhe marrja e lutjeve të tyre është sevap shumë i madh.

Vizita e fqinjëve, përshëndetjet me ta, përgjigjja ndaj ftesës së tyre, ndarja e gëzimit me ta në ditë të mira dhe ndarja e vuajtjeve në ditë të vështira, është ibadet.

Vizitat e ndërsjellta nëpër festa, net apo ditë të mira për t'i kaluar ato me të dashurit tanë, janë ibadet.

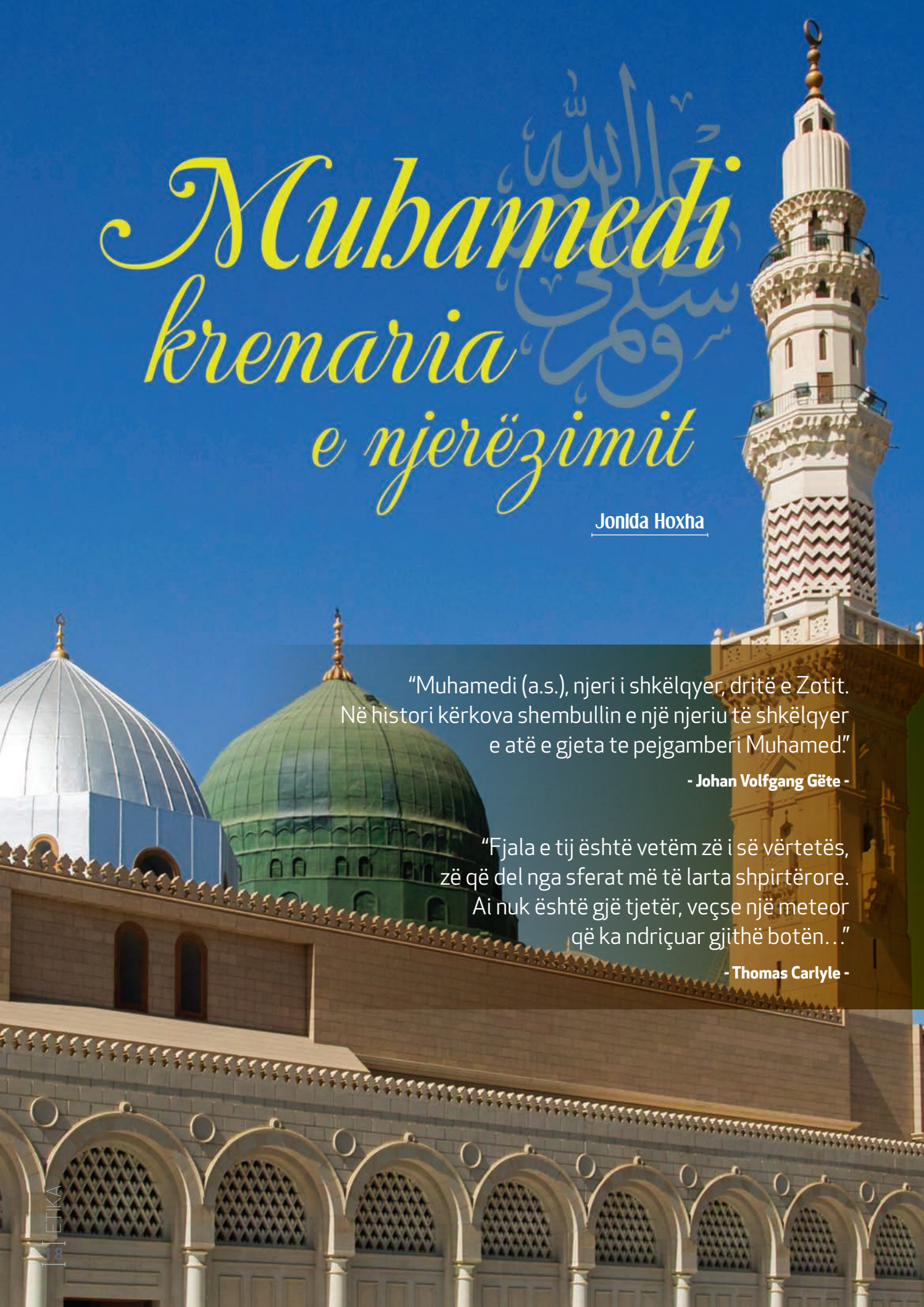
Vizita e varrezave është një ibadet që të bën të mendosh vdekjen. Fytyrat e ftohta të gurëve të varreve, janë këshilltarët e heshtur që na bëjnë të përgatisim veten për në varr.

Pajtimi i të zemëruarve, bashkimi i familjeve që janë gati në ndarje dhe ndihma ndaj atyre që përpëliten në vështirësi financiare në një shoqëri myslimane, gjithmonë arrihen nëpërmjet vizitave. Këto janë disa vepra me anë të të cilave ndoshta mund të fitojmë sevape më shumë se kryerja e ibadeteve nafle.

Gjërat që na privojnë nga këto sevape shumë të mëdha të vizitave të ndërsjellta, janë përtacia e nefsit, vesveset e shejtanit, vështirësitë e kësaj bote, televizori, interneti etj.

Allahu i Madhëruar na mundësoftë të gjithëve që në këtë jetë të shkurtër të kësaj bote, t'i kalojmë ditët dhe netët në formën më të mirë!

Amin!



Mubamedi krenaria e njerëzimit

Jonida Hoxha

"Muhamedi (a.s.), njeri i shkëlqyer, dritë e Zotit.
Në histori kërkova shembullin e një njeriu të shkëlqyer
e atë e gjeta te pejgamberi Muhamed."

- Johan Volfgang Gëte -

"Fjala e tij është vetëm zë i së vërtetës,
zë që del nga sferat më të larta shpirtërore.
Ai nuk është gjë tjetër, veçse një meteor
që ka ndriçuar gjithë botën..."

- Thomas Carlyle -

Muhamedi (a.s.), është krenaria e të gjithë rruzullit tokësor, një zotëri i nderuar, i respektuar, i famshëm, i veshur me virtyte të ndritshme e pasqyrë për të gjithë myslimanët. Realisht, ky kandil ndriçues nderohet dhe respektohet edhe nga besime të ndryshme, nga shkencëtarë dhe dijetarë të mëdhenj, nga studiues dhe filozofë të shquar, nga figura të njohura të letërsisë botërore. Në një enciklopedi angleze citohet: "Një lumë detajesh nga burime të hershme, tregojnë që ai ishte njeri i drejtë dhe i ndershëm, i cili pati fituar respektin dhe besnikërinë e të tjerëve, që ishin të ndershëm dhe të drejtë." Allahu e ka dërguar atë si mëshirë për botët, për të përcjellë mesazhin hyjnor me prova dhe argumenta të qarta e për ta bërë këtë mesazh dëshmues të kujtdo që e dëgjon dhe do ta dëgjojë deri në Ditën që Krijuesi do të trashëgojë tokën dhe çfarë ka në të, Ditën e Kiametit. Jeta e këtij margaritari të çmuar është e mbushur me plot vlera e virtyte të jashtëzakoshme, krejt të veçanta e të gjitha këto të mishëruara vetëm tek një njeri. Rreth tij tuboheshin për të marrë dije e për të përfituar nga fjalët e tij xhevahirë të çmuar të gjithë njerëzit, pavarësisht nga gjuha, populli, ngjyra, shtresa sociale a kulturore që i përkisnin. Aromën e këtij trëndafili të Medinës duhet ta marrin të gjithë njerëzit bashkëkohorë e të "civilizuar", për t'u veshur sadopak me mantelin e moralit, devotshmërisë e vlerave të pastra të mëshirës e humanitetit, që fatkeqësisht po humbasin me kohën. Muhamedi (a.s.), ishte i butë e i mëshirshëm me të gjithë njerëzit, kafshët, insektet e çdo gjë tjetër që ka krijuar dora e Allahut. Butësia dhe dhembshuria e tij përfshinte të varfrit, bonjakët, fqinjët, familjen, si dhe ata që i kishin shpallur haptazi armiqësi. Allahu (xh.sh.), në Kuranin Fisnik, thotë: **"E Ne të dërguam ty (Muhamed) vetëm si mëshirë për të gjitha krijesat."** (Enbija,107) Profeti ynë i dashur, Muhamedi (a.s.), ishte një njeri i dimensioneve të shumta dhe shquhej për thjeshtësinë dhe zgjuarsinë e tij. Në një hadith të bukur, Krenaria e Njerëzimit ka thënë: **"Allahu e lartëson atë që tregohet i thjeshtë."** Dhe kjo vlerë kaq e çmuar mishërohet dhe paraqitet më së miri tek Profeti ynë i nderuar. Një tjetër dimension i zgjuarsisë profetike të profetit Muhamed (a.s.), është besnikëria, që dëshmon për profetësinë e tij të padiskutueshme. I dërguari i Allahut, me bindjen e tij absolute, me besimin e tij të patundur dhe devotshmërinë e jashtëzakoshme argumentoi dhe mbrojti qëndrimin dhe mesazhin për të cilin ishte dërguar. Prej 14 shekujsh, Profeti Muhamed (a.s.), e pasuroi njerëzimin me besim e iman, me moral e plot vlera të vyera dhe padyshim që shembullin e tij duhet ta ndjekin mbarë besimtarët, duke vepruar sipas Sunetit dhe traditës së tij profetike. Para bijve të Ademit ligjëronte të drejtën, të vërtetën dhe ajetet e bukura të Kuranit Fisnik, përmes të cilave ky misionar

i njerëzimit dhe i të gjitha kohërave shpërndan mesazhin hyjnor, për të ndriçuar njerëzit qoftë edhe pak, sa një dritë e qiririt, për t'i nxjerrë nga injoranca e pashoqe, nga errësira që i kishte pllakosur, në dritën e pashuar të Kuranit Famëlartë. Me këtë dritë u ndriçua dhe u zbulua gjithësia, për të mos u shuar më kurrë, mbizotëroi gazi dhe lumturia për të mos përfunduar më, sepse tashmë përmendej Allahu, Një e i Vetëm, e lavdërohej Madhëria e Tij. Me moralin, karakterin dhe personalitetin e tij unik, Profeti ynë i dashur (a.s.), arriti të fitojë zemrat e të gjithë njerëzve, ai ishte mësuesi i mendjeve, i dashuri i zemrave dhe mbreti i shpirtave. Muhamedi (a.s.), mund të konsiderohet me të drejtë edhe si shpëtimtar i njerëzimit, pasi qëllimi i tij ishte madhështor, nuk synonte të shpëtonte vetëm njeriun, por të gjitha qeniet e Krijuesit nga thellësia e errësirës dhe injorancës, nga asgjëja dhe padituria, drejt vlerësimit dhe ngritjes në shkallë më të larta për të fituar vlera, virtyte e për të njohur kënaqësinë e përgjeshme. Profeti Muhamed (a.s.), është pishtar ndriçues për të gjithë njerëzimin e për të gjitha kohërat, ai është vula e profetëve e për vërtetësinë e profetësisë së tij, gjithçka ka shumë argument për të folur. Allahu (xh.sh.), në Kuranin Kerim, thotë:

"Allahu ia hap zemrën për (të pranuar) Islamin atij që dëshiron ta udhëzojë, ndërsa atij që dëshiron ta lërë në humbje, (ia mbyll zemrën e) ia shtrëngon gjoksin si të jetë duke u ngjitur në qiell. Kështu, Allahu, i ndëshkon ata që nuk besojnë." (En'am,125.)

Ky ajet tregon se njeriu ngushtohet në kraharor sa më lart të ngjitet në lartësitë qiellore. Kjo ndodh, për shkak se sa më lart të ngjitesh në shtresat e larta atmosferike, aq më e lartë bëhet trysnia dhe aq më e pakët bëhet sasia e oksigjenit. Ky argument shkencor është vërtetuar vetëm pas ngjitjes së njeriut në qiell në kohët tona moderne përmes teknologjisë së avancuar dhe nuk e ka ditur as dijetari dhe as njeriu i thjeshtë në kohën e Profetit Muhamed (a.s.). Ky argument i bukur hedh poshtë teoritë e disa njerëzve që e konsiderojnë Kuranin vepër të Muhamedit (a.s.), kur ky i fundit është vetëm një mesazh i fjalës së Allahut dhe ky argument vetëm një nga xhevahirët e çmuar të oqeanit të mrekullive të pashtershme të Librit të Shenjtë, Kuranit. Ky moral e këto veti të shkëlqyera e të vyera të Profetit tonë të dashur (a.s.), i bënë shumë njerëz të besonin se ky njeri, siç thotë Allahu: **"Nuk flet prej mendjes së tij"**, por është Profet i Allahut.

Muhamedi (a.s.), ishte i pajisur me sjellje fisnike, të folur të ëmbël, gjykim të drejtë dhe elokuencë të qartë. Ky reformator tronditi shpirtat, gjallëroi moralin, lartësoi virtytin dhe ngriti e ndriçoi për të mos u shuar kurrë, fenë e pastër të teuhidit.



Për VËLLAZËRINË

Sulejman Kandemir

Bota nuk është si në të kaluarën... Mos e dimë ne se si ka qenë në të kaluarën...

Lajmi i një ngjarjeje që ndodh në një vend shumë të largët të botës, tashmë mund të arrijë te të gjithë në moment. Zërat e shkrirjes së akujve në polin e veriut mund të dëgjohen edhe në polin e jugut. Mund të bëhen biseda me pamje. Shkurtimisht, bota po globalizohet.

Mundësitë për t'u informuar janë shumë tashmë. Interneti, televizori dhe celulari janë mjetet më të shpejtë dhe më të përhapur të komunikimit shoqëror, të cilët i përdorin të gjithë.

Në të kaluarën, sigurisht se nuk ishte kaq i lehtë informimi. Koha kur përdoreshin korrierët, pëllumbat dhe letrat, tashmë ka ngelur pas.

Në të kaluarën, ata që ktheheshin nga haxhi, ua tregonin të tjerëve plot emocion ato që kishin përjetuar

gjatë udhëtimit dhe ato që kishin parë në haxh. Të tjerët dëgjonin me shumë kujdes duke e mbajtur edhe frymën, në mënyrë që të mos u ikte asnjë detaj, sepse ata që nuk kishin mundësi të shkonin atje, nuk kishin as materiale që ta imagjinonin këtë udhëtim të shenjtë. Deri në një kohë të afërt, ne i shikonim me plot dëshirë fotografitë e vendeve të shenjta të bëra nga mjete të ngjashme me aparatit fotografik dhe që silleshin prej andej.

Po sot?

Çdo ditë kemi mundësinë për t'u informuar dhe për t'i ndjekur drejtpërsëdrejti njëzet e katër orë nga afër vendet e shenjta.

Mundësitë tona nuk janë të kufizuara me kaq.

Ne kemi mundësinë për t'u informuar për padrejtësitë dhe torturat që u bëhen myslimanëve / njerëzve në Siri, Arakan, Palestinë, Afganistan dhe në shumë vende që nuk po i përmend.



Por prapëseprapë, nuk i shohim, nuk i dëgjojmë dhe nuk i ndjejmë këto ngjarje që ndodhin përpara nesh.

Në kushte normale, nëse bëhet fjalë për dhimbjen më të vogël në çdo lloj vendi të trupit, këtë dhimbje e ndjen i tërë trupi. Atëherë, çfarë i ka ndodhur këtij trupi, që tashmë është bërë i pandjeshëm? Myslimanët sikur duhet të ishin si organet e një trupi. Çfarë trupi është ky që nuk i ndjen dhimbjet?

Nuk e kuptoj dot: Përse nuk mund të bëhemi vëllezër me vëllezërit tanë, kur përpara nesh kemi për shembull Kuranin Fisnik, Sunetin e të Dërguarit të Allahut, (a.s.) dhe jetën e sahabëve? Përse të gjithë i shikojmë me dyshim?

Kur Mevlana i dha xhyben që kishte veshur gënjesh-tarit, si dhuratë për lajmin se kishte ardhur Shems-i, ata që ndodheshin pranë tij i thanë: “Çfarë bëtë i nderuar? Ai ju gënjeu. Ndërsa ju i jepni xhyben si dhuratë.” Hz.

Mevlana u tha:

“Edhe unë e di se më gënjeu. Sikur të kishte thënë të vërtetën, do të duhej t’i jepja jetën time si dhuratë për këtë lajm.” A mund të jetë diçka tjetër kjo dashuri, përveçse dashuri vëllazërore?

Përse nuk i japin selam njëri-tjetrit pasi dalin nga namazi ata që qëndrojnë në një saf në namaz dhe drejtohen nga e njëjta kible? Përse ia kthejnë shpinën njëri-tjetrit ata që bashkojnë supet në namaz?

Meqë jemi vëllezër, atëherë le të sillemi si vëllezër!

Meqë të gjithë besimtarët janë “vëllezër”, ne duhet ta ndjejmë dhimbjen e një vëllai që ndodhet në skajin tjetër të botës, nëse i ngulet një gjemb në këmbë apo i dhemb barku. Nëse nuk e ndjejmë këtë, do të thotë se kemi probleme.

Një çështje tjetër, që nuk mund ta kuptoj, është edhe kjo: Përse të mos i besojnë njëri-tjetrit njerëzit që drejtohen nga e njëjta kible, që i besojnë të njëjtit pejgamber dhe që përpiqen të adhurojnë të njëjtin Zot? Përse duhet të kenë dyshime te njëri-tjetri?

Jeta moderne na ka mësuar të jetojmë si kapitalistë. Ajo na ka mësuar se shoqëria në punë dhe vëllazëria janë vetëm në marrëdhëniet e punës dhe se nuk mund të dalin jashtë kornizës së këtyre kufijve. Na ka mësuar të mos jemi shumë të singertë, të shtypin kurrizin e dikujt për t’u ngritur në pozitë dhe të mos i besojmë askujt. Neve na sollën në këtë gjendje dhe në një jetë me qendër “unin”.

Sëmundja themelore, prej së cilës duhet të shpëtojmë është egoizmi. Nëse shpëtojmë nga kjo dhe arrijmë të themi “ne”, do të ndryshojë edhe këndvështrimi ynë ndaj jetës. Ne nuk duhet të përçmojmë askënd për shkak të ngjyrës, racës, veshjes, pozitës apo bukurisë fizike, por duhet të bashkëpunojmë brenda “ligjeve të vëllazërisë”.

Përse nuk mund t’i bashkohemi dhimbjes së një vëllai, që mund të ndodhet në një cep tjetër të botës? Përse jemi të pandjeshëm kur vëllai na kërkon ndihmë? Përse jemi bërë kaq shumë të pandjeshëm? Ata që nuk e dinë se çfarë është vëllazëria, mund të mos i kuptojnë ndjenjat tona vëllazërore. Le të mos i kuptojnë! Mjafton që ne ta mbajmë vëllazërinë.

Vëllazëria është bashkëpunim shpirtëror me të gjithë njerëzit që i përkasin së njëjtës fe, të ndash me ta gëzimin e hidhërimit dhe t’i ndihmosh kur kanë nevojë. Njerëzillëku është dashuria ndaj krijesës për hir të Krijesit dhe ndihma ndaj të tjerëve, edhe pse vetë mund të jesh nevojtar.

Përfundimisht, vëllazëria nuk tregohet me fjalë, por jetohet. Kur jetohet, ka kuptim.

Nga këtu mund të bëjmë një apel: “Myslimanë! Bëhuni vëllezër!”



A KA DERMAN PËR HALLIN E KËRKIMIT?

Idris Arpat

Allahu Teala thotë në Kuranin Fisnik:

“Andaj, ti (o Muhamed) largohu prej atij, që i kthen kurrizin Kuranit dhe që dëshiron vetëm jetën e kësaj bote! Kaq arrin gjithë dija e tyre! Në të vërtetë, Zoti yt i njuh më së miri ata që janë shmangur nga rruga e Tij dhe ata që ndjekin rrugën e drejtë.” (Nexhm, 29-30)

Nëse njeriu arrin mënyrën e jetës së përshtatshme me qëllimin e krijimit, të paktën, nëse e ka një mall të tillë, lumturia e kësaj bote dhe e botës tjetër do t'i vijë vetvetiu. Njeriu e ka kusht që të mos bëjë gabim në zgjedhje dhe të arrijë një mënyrë jetese të pavarur. Kjo nuk është një punë e lehtë dhe realizohet shkallë-shkallë. Në fillim duhet një kokë që ka aftësinë hetuese dhe dalluese.

Kur oficeri i ra me pëllëmbë një ushtari që e prishi rreshtin, Tolstoi iu nxeh kolegut të tij dhe i tha:

“A nuk ke turp? A trajtohet kështu njeriu? A nuk e ke lexuar Biblën?” Ai iu përgjigj:

“Mua nuk më intereson Bibla, por rregullorja e ushtrisë.”

Kjo sjellje është plotësisht një nënshtrim, që do të thotë se jam gati të bëj çfarëdo që urdhëron sistemi në funksion. Një njeri që frenon mendjen dhe e bën ndërgjegjen të heshtë, është robotizuar. Ai tashmë është një lodër, një armë dhe një terminator i pashpirt në duart e autoriteteve. Një njeri që nuk e heton atë që bën dhe përjeton, nuk dyshon nga përpikëria e jetës dhe kështu robotizohet. Kjo është ajo gjë që duan më

1. Xhemil Meriç, Mağaradakiler, fq. 374, Botimet Ötüken.

shumë ata që kanë dëshirë të të përdorin. Le të bëjë pa hezituar çdo gjë që i urdhërohet dhe ta ndjejë kënaqësinë e kryerjes së detyrës.

Kureshtja që ia hap derën njeriut për te vetëdijësimi dhe sjelljet njerëzore, vazhdimisht i shqetëson ata që duan t'i përdorin njerëzit si skllevër.

"Jeta e të pasurve, zengjinëve dhe e të kulturuarve tanë, tashmë, jo vetëm që më dukeje pështirë, por mbi të gjitha nuk kishte asnjë lloj kuptimi për mua. Të gjitha sjelljet, mendimet, shkencat, artet dhe çdo gjë për mua fituan një kuptim të ri. E kuptova se të gjitha këto nuk janë gjë tjetër përveçse lodra. Nga këto nuk mund të gjendet ndonjë kuptim. Ndërsa vlera e vërtetë e jetës së popullit që punon, ishte përpara meje. E kuptova se jeta ishte vetë kjo. Kuptimi që mund t'i jepet kësaj jete është e vërteta. Kështu që e pranova atë."²

Çfarë gjeti Tolstoi në jetën e popullit që punonte? A ishte e vërteta ajo që gjeti? Këtë nuk e dimë. Ajo që dimë ne, është kjo:

Tolstoi kishte parë se jeta që jetonin njerëzit që e rrethonin, nuk ishte jeta e drejtë. Gjërat që ndodhnin, nuk ia pranonte ndërgjegjja. Në këtë mënyrë, e kuptoi se nuk është kjo jeta që duhet të jetohet dhe filloi të kërkojë rrugët e shpëtimit nga kjo jetë. Kjo ndjeshmëri e tij është e pamundur të mos vlerësohet. Kjo ndjesi mund ta mbartë njeriun drejt një jete profetike, sepse një ndërgjegje që bërtet kur jeton këto gabime, nuk e pranon një jetë të pafrytshme, të parëndësishme dhe të shuar. Atëherë, çfarë do të bëjë? Do të bëjë këtë pyetje:

"Me cilën lloj jetese është më i kënaqur Allahu?" Jeta do të vazhdojë. Ndoshta rehatia jo, por kjo është rruga e arritjes së qetësisë.

"Njeriu është një krijesë kërkuese. Dikush kërkon të bukurën dhe dikush kërkon të shëmtuarën. Dikush kërkon imoralitetin me nefsën dhe dikush kërkon virtytin me besimin e shpirtin. Struktura e njeriut është e predispozuar të kërkojë. Edhe baza në themelin e kësaj strukture është shpirti, që Allahu Teala thotë në Kuran:

"I fryva prej shpirtit Tim..." (Hixhr, 29; es-Sad, 72)

Ky shpirt është i predispozuar për të kërkuar të vërtetën. Ai kërkon tërësinë që i përket."³

Njeriu që kërkon virtytin me besimin dhe shpirtin e tij, duhet respektuar. Ose më saktë, ne ia kemi borxh adhurimin Allahut Teala, i cili e ka programuar natyrshmërinë tonë për të kërkuar.

"Tregtari i kishte përgatitur një jetë shumë luksoze princeshës me të cilën ishte martuar, por princesha nuk ishte bërë e lumtur, sepse ajo vinte nga një familje mbretërore.

Edhe shpirti kështu është. Sido që të jenë mundësitë, atë gjithmonë do ta marrë malli për origjinën e vet."⁴

Përderisa gjendja është kështu, do të thotë se nuk ka derman për hallin e mallëngjimit dhe kërkimit. Kjo do të thotë se njeriu do ta përjetojë pikëllimin e mosgjetjes, por kjo do ta bëjë atë të lëviz vazhdimisht. Le të realizojë çfarë të dojë, le të arrijë çfarëdo grade që të synojë, prapëseprapë do të ndjejë se diçka ka ngelur mangut. Kjo do të vazhdojë derisa të arrijë te Allahu i Madhëruar. Njeriu ka një natyrshmëri, që qetësohet vetëm me Allahun (xh.xh.). Asgjë tjetër s'do ta ndalojë atë së kërkuari.

Edhe ky pohim është i Tolstoit:

"U përpëlita edhe një herë ndërmjet jetës dhe vdekjes. Atyre që i kisha brenda fillova t'u hedh edhe një sy. Befasisht e kuptova se jetoja vetëm në kohën kur besoja bindshëm Zotin. Madje, duke menduar Atë, gufohesha dallgët e jetës. Çdo gjë përreth meje ndriçohej dhe fitonte një kuptim. Ndërsa, kur e harroja dhe largohesha nga Ai, më shkëputej lidhja që kisha me jetën dhe jeta ndalonte. Një zë nga brenda më tha:

'Atëherë, çfarë po kërkon tjetër? Që nga ajo ditë, kjo dritë nuk më la më."⁵

"Në këtë botë ka shumë fatkeqësi. Si mund të rezistojmë kundrejt të gjithave? Çfarë lloj shoku apo çfarë lloj rruge të gjejmë, që ta jetojmë jetën pa frikë? Ku duhet të drejtohemi? Ka vetëm një përgjigje, ka vetëm një mik të vërtetë. Ai është Zoti.

Nëse e mbani në zemër Zotin në çdo vend, do të jeni larg fatkeqësive. Si t'ia dalim mbanë me këtë? Duke i kuptuar dhe zbatuar ligjet e Zotit."⁶

Ja, kjo është mënyra e duhur për kërkimin. Shkallë-shkallë arrihet te Miku i vërtetë dhe duke kuptuar ligjet e Tij jepet vendimi për të bërë një jetë në përputhje me



2. Tolstoi, Pohimet e mia, fq. 63, botimet Kum Saati.

3. Mustafa Islamogllu, Sëjleshiler, fq. 103, Tetor 1993, Stamboll.

4. Ditari i Tolstoit, fq. 56.

5. Ali Ural, Gazeta Zaman, 23.07.2006.

6. Nga Epikteti, fq. 74.

to. Ky është besim ndaj Allahut dhe nënshtrim ndaj Tij. Kjo është formula e shndërrimit të dynjasë dhe botës tjetër në xhenet.

Le t'ia vëmë veshim kësaj lutjeje:

“O Zot! Nëse jam fajtor, më fal! M'i dërgo përsëri gjërat që më pëlqejnë ose më mëso si të jetoj dhe çfarë të bëj këtej e tutje.”⁷

Si do na mësojë?

Allahu i Madhëruar do të na mësojë si të jetojmë nëpërmjet mesazheve nga Kurani dhe krijesat. Përderisa atributi “Kelam” vazhdon, do të thotë se vazhdon edhe të folurit e Allahut Teala. Kjo do të thotë:

“Fjala e Kuranit zbret një herë, ndërsa kuptimi i saj zbret njëmijë herë.” Nëse robi është kthyer nga Allahu dhe pyet: “O Zot! Çfarë jete dëshiron që të bëj?” – kjo pyetje nuk do të ngelet pa përgjigje. Allahu i Lartësuar do të krijojë shkaqe për atë që dëshiron udhëzimin dhe do ta kapë për dore “njeriun e kërimit”.

Në një gazete lexova këtë reportazh të bërë me Latife Tekin:

Latife Tekin:

“Nëse mund të harrojmë çdo gjë derisa të mos ngelë gjë për t'u harruar, do të takohemi me Zotin, por ne nuk ia dalim mbanë që të harrojmë deri atje.”

Nurije Akman:

“Më pëlqeu shumë ky mendim. Unë këtë e kuptova kështu: Vetëm Zoti është gjëja e vetme që ia vlen të kujtohet.”

Latife Tekin:

“Befasisht ndjeva se kjo botë ishte shndërruar në një tablo. Ndërsa unë isha e vetmuar përballë saj. Dëshira për ta dërguar në pafundësi atë gjënë që e patëm bërë duke shkruar, ndoshta ishte përpjekja për ta shëruar këtë vetmi.”

“Unë them se njeriu nuk mund ta bëjë të lumtur njeriun. Sepse, në të vërtetë, as ai nuk e ka atë lumturi të përhershme. Ka vetëm një iluzion të përkohshëm. Njeriu nuk mund t'ia japë njeriut atë gjë të përhershme, lumturinë. Ka dashuri, por kjo nuk është diçka që vjen nga njeriu përballë.”

(Le të supozojmë se Allahu i flet njeriut kështu)

“Nëse ma kthen shpinën Mua, nuk do gjeshe dikë tjetër që të ta mbushë vendin Tim. Mos pandeh se do të këshillohesh me dikë tjetër përveç Meje. Askush nuk

mund të të bëjë të mos kesh nevojë për Mua.”⁸

“Ah sikur të të ishin verbuar sytë kur të ngelën në bukuritë e të tjerëve! Sa shumë u vulgarizove duke qëndruar gati në dyert e dikujt tjetër përveç Allahut. Ata të kanë poshtëruar dhe nënçmuar, ndërsa ti akoma nuk mendon të kthehesh te Zoti.”⁹

Kësaj i thonë të kërkosht ngushëllimin në vende që s'ka qetësi dhe lumturi. Njeriu nuk mund t'i shtojë diçka në kuptimin pozitiv botës shpirtërore të dikujt tjetër. Përkundrazi, njeriu e shfrytëzon njeriun, i hap plagë shpirtërore dhe e përdor si skllav. Si duhet t'ua shpjegojmë këtë të vërtetë vëllezërve tanë që janë mbytur në “detin e njerëzve”? Miku ynë i vetëm është Allahu i Lartësuar. Ai gjithmonë sillet miqësisht me ne. Fuqia e Tij është e pafundme. Ai ka dijeni për çdo gjendje tonën. Të drejtohesh nga xixëllonja, ndërkohë që është dielli, është një konsumim i plotë i njeriut.

“Një njeri që largohet nga Zoti i Madhëruar dhe nuk e kërkon Atë, me të vërtetë e ka të pamundur ta gjejë hakikatin dhe lumturinë.”¹⁰

Nëse nuk do të shkosh te Allahu, xhelle xhelaluh, do të shkosh nëpër mejhane dhe tek të droguarit. Atëherë, do të përmallohesh për një buzëqeshje dhe një gjumë të thellë. Edhe pse e di se do konsumohesh, po vrapon drejt konsumimit. “Ose do të falësh namaz, ose do përdorësh drogë.” Rrugë të tretë nuk ka miku im.

Le të pranojmë se, “rregulli më i rëndësishëm i jetës sonë është kënaqësia e Allahut të Madhëruar.” Nisur nga ky aspekt, vazhdimisht duhet t'i drejtohemi Allahut Teala. Nëse ne e harrojmë Allahun (xh.xh.) edhe Ai do na lërë në harresë ne. Në këtë mënyrë, poshtërohemi me vështirësitë e kësaj bote.

Dynjaja që kërkojmë, është një botë ku përqafohet dashuria me mendjen. Nuk mund ta neglizhojmë as lartësimin dhe as ngritjen. Në këtë dynja të vdekshme, jetojmë me trupin dhe shpirtin tonë.

Në një botë të drejtë dhe normale, duhet të gjejmë me qetësi një rrugë për t'u bërë kërkues i kënaqësisë së Allahut Teala.

8. Ataullah Iskenderi, Taxhu'l-Arus, fq. 123, Përkth. Osman Arpaçukuru, Botimi i parë, Botimet Yskydar.

9. A.G.E. fq. 41.

10. Nga Pascali, M. A. Shengyl, Malli për Pranverën, fq. 90, Qershori – 2002.

7. Lev Tolstoi, Lumturia Familjare, fq. 116.



I DËRGUARI I ALLAHUT (A.S.) DHE FËMIJËT

Sadik Dana

I Dërguari i Allahut, (a.s.), i donte shumë fëmijët.

Enes bin Maliku, (r.a.), thotë:

"I Dërguari i Allahut (a.s.), ishte njeriu më i ndjeshëm ndaj fëmijëve."

Abdullah b. Umeri, (r.a.), ka njoftuar se i Dërguari i Allahut, (a.s.), ka thënë për nipërit e Tij, Hasanin dhe Hysejnin:

"Ata janë dy të ëmblit e mi në këtë botë."

Enes bin Maliku, (r.a.), transmeton se i Dërguari i Allahut (a.s.), i përqafonte dhe lutej për ta.

Ndërsa Usume bin Zejdi, (r.a.), thotë:

"I Dërguari i Allahut (a.s.), në njërin gju më ulte mua dhe në gjurin tjetër ulte Hasan bin Aliun. Pastaj na përqafonte të dy përnjëherësh dhe lutej:

"O Zot! Mëshiroji këta të dy! Unë ndjej shumë dhembshuri ndaj tyre."

Sigurisht se dashuria dhe dhembshuria e të Dërguarit të Allahut, (a.s.), nuk ishte vetëm ndaj nipërve të Tij. Ai (a.s.), ka thënë:

"Ai që nuk mëshiron të vegjlit, nuk është prej nesh."
(Ebu Davud, Edeb 68)

I Dërguari i Allahut, (a.s.), e ka shfaqur dashurinë dhe dhembshurinë që kishte ndaj fëmijëve në forma të ndryshme, në çdo lloj mundësie që i jepej dhe në mënyrën më të sjellshme. Prindërit dhe të mëdhenjtë gjithmonë i ka ftuar dhe inkurajuar që të jenë të ndjeshëm dhe të kuptueshëm kundrejt fëmijëve.

Sipas transmetimeve të ndryshme të ardhura nga sahabët, i Dërguari i Allahut, (a.s.), i përqafonte fëmijët, i puthte, i ledhatonte, i hipte në kafshën e Tij, u jepte selam, i gëzonte, i vizitonte kur sëmureshin, luante me ta, i dëfrente, i hipte në shpatulla e në shpinën e Tij dhe kurrë nuk i qortonte. Madje, kur i merrte ndonjëherë në krahë dhe ia ndotnin rrobat,

nuk nxehej. Kur i ndodhte diçka e tillë, nuk lejonte që dikush të ndërhynte te fëmijët.

Enes bin Maliku, (r.a.), tregon:

I Dërguari i Allahut, (a.s.), u jepte selam fëmijëve në këtë formë: *"Es-selamu alejkum ja sibjan / paqja qoftë mbi ju o fëmijë!"* Ndërsa një fëmijë që i kishte ngordhur zogu të cilin e donte shumë, e pyeti: *"O Ebu Umejr! Si është zogu i vogël?"* Kur e pa të mërzhitur për ngordhjen e tij, e ngushëlloi.

Ja'la bin Murre tregon se kur i Dërguari i Allahut, (a.s.), do të shkonte në një vend ku ishte i ftuar, deshi të merrte me vete edhe nipin, Hysejnin që po lozte me fëmijët, por kur Hysejni e pa gjyshin e tij (a.s.), filloi të ikte. I Dërguari i Allahut, (a.s.), vrapoi pas tij duke u lëkundur majtas-djathtas si fëmijë. (Ibn Maxhe, Mukaddime 11)

Ebu Hurejra, (r.a.), transmeton:

Kur Akra bin Habis pa të Dërguarin e Allahut, (a.s.), duke puthur njërin prej nipërve të Tij, i tha:

-Unë kam dhjetë fëmijë, por asnjërin se kam puthur.

I Dërguari i Allahut, (a.s.), iu përgjigj:

"Ai që nuk mëshiron, nuk mëshirohet."

Një burrë nga Medina i tha të Dërguarit të Allahut (a.s.):

-Unë kam një djalë. Ka arritur moshën e pubertetit, por akoma s'e kam puthur qoftë edhe një herë.

I Dërguari i Allahut, (a.s.), i tha:

"Çfarë të bëj unë, nëse Allahu ta ka shkukur mëshirën nga zemra?"

Mbi të gjitha, i Dërguari i Allahut, (a.s.), i lavdëronte dhe i çmonte prindërit që interesoheshin për fëmijët e tyre.



Xhafer Durmush



PËRULËSIA NË NAMAZ



Esenca e namazeve, që kryhen sipas rregullave dhe me përlësi ndaj Allahut Teala, është shenja dalluese e fetarisë së besimtarit. Ne duhet t'i kushtojmë rëndësi këtij ibadeti, që përbën thelbin e fetarisë dhe të gjitha fazat e tij duhet të kryhen me një qetësi të plotë, duke filluar që nga përgatitjet për abdestin. Të gjitha gjymtyrët e trupit duhet të jenë të qeta në audiencën hyjnore dhe në zemër duhet të shfaqet frikë-respekti ndaj Allahut (xh.xh.). Faktikisht, qëllimi kryesor është falja e namazit me përlësi ndaj Allahut të Madhëruar. Në Kuranin Fisnik, cilësia dalluese e besimtarëve shprehet kështu:

“Të cilët janë të përlur në namazin e tyre.”
(Mu'minun, 2) Ky urdhër është shprehur qartë edhe në këtë ajet:

“Faleni rregullisht namazin!..” (Bakara, 238)

Mirë, por si arrihet përlësia në namaz? Si mund të ndiqet rruga që do ta mbartë falësin në atë gradë të lartë? I Dërguari i Allahut, (a.s.), thotë:

“Përlësia në namaz arrihet duke mos lëvizur gjymtyrët dhe duke u falur me modesti.” (Shik. Ihja, I, 437)

Siç shprehet edhe në hadithin fisnik, së pari duhet që gjymtyrët të jenë të qeta, duke e shkëputur lidhjen me çdo gjë që i përket kësaj bote. Pastaj duhet të vazhdojë me modesti, sepse këto janë gjërat kryesore që e shpien atë që po kryen ritin e faljes, te deti i thellë i përlësisë. Nëse këto nuk ekzistojnë, është e qartë se përlësia nuk mund të arrihet. Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), pa një burrë që falte namazin duke fërkuar mje-

krën e tij me duar, tha:

“Sikur të kishte përlësi në zemër, çdo gjymtyrë e trupit të tij do të ishte e qetë.”

Abdullah ibn Umeri, (r.a.), ka thënë në shpjegimin e ajetit, **“Të cilët janë të përlur në namazin e tyre.”**:

“Kur sahabët e nderuar falnin namazin pasi zbriti ky ajet, nuk interesoheshin për asgjë tjetër përveç tij dhe i përkushtoheshin namazit me të gjithë qenien e tyre. Sytë i hidhnin në vendin e sexhdes dhe ishin të bindur se Allahu Teala po i shikonte.”

Nisur nga kjo, përgjatë qëndrimit në këmbë në namaz, duhet të shikojmë në vendin e sexhdes, në ruku duhet të shikojmë te këmbët, në sexhde duhet të shikojmë në majë të hundës dhe në ulje duhet të shikojmë ndërmjet dy duarve. Nëse përgjatë namazit shikojmë në këto vende që thamë dhe, nëse sytë nuk shkojnë në ndonjë vend tjetër, mund të arrihet përlësia dhe zemra mund të shpëtojë nga mendimet në lidhje me këtë botë. Aliu, (r.a.), ka thënë:

“Nuk ka mirësi në një namaz që nuk ka përlësi, në një agjërim që është mbajtur pa pasur kujdes ndaj gjërave të padobishme, në një lexim Kurani që bëhet pa tertilë, në një vepër që nuk të largon nga mëkatet, në një pasuri që nuk ka bujari, në një vëllazëri që nuk ka besnikëri dhe në një lutje që nuk ka sinqeritet.”

Kur në Ruhul-Bejan shpjegohet ajeti që përbën temën tonë, përlësia ndahet në dy pjesë:

1. Zahir dhe 2. Batin. Përlësia zahir është ulja e ko-

kës përpara, përqendrimi i shikimit në vendin e duhur, përqendrimi i veshëve në dëgjim, përqendrimi i gjuhës në kryerjen e leximit të Kuranit me qetësi dhe meditim, vendosja e duarve, e djathta mbi të majtën si robërit, shtrirja e shpinës në mënyrë të sheshtë në ruku, largimi i mendimeve, që nxisin epshin dhe përqendrimi i këmbëve duke mos lëvizur.

Ndërsa përlësia batin është qetësia e vetes nga mendimet dhe vesveset, angazhimi i zemrës me përkujtimin e Zotit dhe vazhdimi në adhurim me qetësi të plotë.

Sipas miqve të Zotit, njeriu në namaz së pari duhet të kalojë prej vetes, të lërë çdo gjë që i përket kësaj bote dhe pastaj të kërkojë takimin shpirtëror dhe afirmim te Ai.

Imam Gazali (r.a.), thotë: "Kryerja e namazit me përlësi është kusht." Pastaj shprehet se ka shumë argumente që e vërtetojnë këtë. Njëri prej tyre thotë se është ajeti:

"Fale namazin për të më kujtuar Mual!" (Taha, 14)

Sipas tij, ky urdhër tregon qartë se përkujtimi i Allahut Teala është vaxhib. Ndërsa zhytja në shkujdesje është e kundërta e dhikrit/përkujtimit. Prandaj, përlësia në namaz, e cila quhet edhe dhikër, është shumë e domosdoshme. Fakti që namazi i falur me shkujdesje

nuk e ndalon falësin nga mëkatet dhe gjërat e urryera, është argument për këtë domosdoshmëri...

Për ta përfunduar këtë, mund të përmendim edhe këtë ajat:

"...Mos u falni kur jeni të dehur, prisni të kthjelloheni e të dini se ç'flisni." (Nisa, 43)

Dispozita në këtë ajat, bën të qartë shkakun dhe urtësinë e ndalimit të të dehurit nga namazi. Nisur nga kjo, në të njëjtën gjendje është edhe ai që fal namazin duke menduar për këtë botë dhe i kapluar nga vesveset. Besimtari nuk duhet të qëndrojë në audiencën e Allahut Teala pa u pastruar nga kjo gjendje dhe pa e pastruar zemrën, sepse ai akoma është i sëmurë nga indiferenca "e perceptimit të atyre që thotë dhe të rekateve që fal", e cila është edhe një ndër shkaqet e shpalljes së këtij ajeti. (Ihja U'lumi'd-Din, I, 436-437)

Çdo vepër e myslimanit duhet të jetë e zburuar me mirësinë e respektimit të rregullave në aparençë dhe e thurur me sineritet e dëlirësi në aspektin shpirtëror. Kur bëhet fjalë për namazin, kjo do të thotë: Kryerja e adhurimit me modesti e përlësi, duke respektuar tadili erkan (faljen e namazit në përputhje me rregullat e tij) dhe përpjekje për të përfutur nga miraxhi profetik me vetëdijen e të qenit në audiencën hyjnore.

Lexo - Mendo

PËRGËZIMI ME DRITË TË PËRHERSHME

Nëse ajetet që ndriçojnë rrugën tonë i lexojmë bashkë me fjalët si perla të të Dërguarit të Allahut, (a.s.), u japin zemrave një gëzim të veçantë. Shikimet i hedhim drejt horizontit dhe zemrat tona digjen me përmallimin e përgëzimeve të përhershme.

Ebu Said el-Hudriu (r.a.), transmeton se i Dërguari i Allahut (a.s.), një ditë tha:

"Kur të shikoni një burrë që e ka bërë zakon frekuentimin në xhami, dëshmoni se ai është një besimtar i vërtetë." Pastaj lexoi ajetin:

"Faltoret e Allahut i vizitojnë dhe i mirëmbajnë vetëm ata që besojnë Allahun dhe Ditën e Fundit, që falin namazin dhe japin zekatin e që nuk i frikësohen askujt, përveç Allahut. Sigurisht që këta janë në rrugë të drejtë." (Teube, 18) (Tirmidhi, Iman, 8)

Në një hadith tjetër, i Dërguari i Allahut, (a.s.), jep këtë përgëzim:

"Atij që ndërton një xhami për hir të Allahut, edhe Allahu i bën një shtëpi në xhenet." (Dejlemi, Musned, hadithi nr: 7929) Pastaj, për t'i kurorëzuar të gjitha këto, tha:

"Përgëzojini me një dritë të plotë në Ditën e Kiametit ata që shkojnë në xhami në errësirën e natës." (Tirmidhi, Deavat, 82)

Lidhur me ato që thamë më sipër, kuptojmë se ata që do t'i arrijnë këto përgëzime të dhëna në hadithe, janë besimtarët që i mbartin kushtet e caktuara në ajetin fisnik, që i kanë vënë qëllim vetes për të ndërtuar xhamitë materialisht, duke thënë: "Le ta vendosim edhe ne një tullë." – dhe ata që e kanë bërë traditë frekuentimin në xhamat.

Lum për ata që e kanë programuar ditën për t'i falur namazet me xhamat! Lum për ata që jetojnë me zemër të lidhur pas xhamive dhe që fitojnë një dritë të përhershme në Ditën e Kiametit!

Gjatë leximit me vëmendje në Kuranin Famëlartë, arrijmë të kuptojmë se Zoti i gjithësisë e ka bërë Profetin Muhamed (a.s.), shkak për fitimin tonë të mëshirës së Tij (xh.sh.).

Fillimisht, Mëshiruesi (xh.sh.), urdhëron dhe thotë: **“Mëshira lme ka përfshirë secilin send. Atë (Mëshirën) do ta caktoj për ata të cilët u ruhen (mekateve), e japin zekatin dhe për ata që i besojnë argumentet tona. Të cilët e pasojnë të dërguarin (Muhamedin), profetin analfabet, (që nuk shkruan as nuk lexon), të cilin e gjejnë të cilësuar (të përshkruar me virtytet e tij), tek ata në Tevrat dhe në Inxhil, që i urdhëron ata për çdo të mirë dhe i ndalon nga çdo e keqe, u lejon ushqimet e këndshme dhe u ndalon ato të pakëndshmet dhe heq nga ata barrën e rëndë të tyre dhe prangat që ishin mbi ta. Pra, ata të cilët e besojnë atë, e nderojnë dhe e ndihmojnë, veprojnë me dritën që u zbrit me të, TË TILLËT JANË TË SHPËTUARIT!”** (A'raf, 156-157)

TË DASHUR VËLLEZËR!

Më lejoni që në krye të herës, t'ju ftoj drejt një krahasimi logjik në krahët e historisë së profetëve, që nxjerr në pah madhështinë e mëshirës me të cilën u dërgua Hz. Muhamedi (a.s.), në raport me katër profetët e tjerë më të mëdhenj të historisë së njerëzimit; Hz. Nuhun, Hz. Ibrahimin, Hz. Musain dhe Hz. Isain, pagja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi ta.

Hz. Nuhu (a.s.), iu lut Allahut (xh.sh.), që ta dënonte popullin në të cilin u dërgua, madje dëshiroi shkatërrimin e tij, pas një periudhe të gjatë në thirrjen e tyre. Në Kuran na tregohet se: **“Nuhu tha: ‘O Zoti im, mos lër mbi tokë asnjë nga jobesimtarët! Sepse, nëse Ti i lë ata, robërit e Tu do t'i humbin dhe prej tyre nuk lind tjetër, vetëm të prishur e jobesimtarë.’**” (Nuh, 26-27) Dhe Allahu (xh.sh.), iu përgjigj lutjes së tij, duke e lëshuar mbi ta ndëshkimin e Tij.

Ndërsa **Hz. Muhamedi (a.s.)**, kur në Taif u prit me fytyrje, sharje dhe goditje me gurë, sa u gjakos, refuzoi ta mallkonte popullin e tij, përkundrazi, e mëshiroi atë. Meleku i maleve, që në ato momente kishte ardhur pranë tij si ngushëllim dhe mbështetje nga Zoti Fuqiptotë, iu drejtua duke i thënë: “Allahu e ka dëgjuar atë që të tha populli yt, unë jam meleku i maleve, më ka dërguar Zoti, që të më urdhërosh si të duash. Nëse ti dëshiron, unë i përplas mbi ta dy malet (e Mekës)!” Resulullahu (a.s.), i tha: “Unë shpresoj se nga mesi i tyre Allahu do të nxjerrë prej atyre, që e adhurojnë Allahun në Njësinë e Tij, pa i bërë shirk Atij!”. (Buhariu dhe Muslimi)

Hz. Ibrahim (a.s.), hoqi dorë nga xhaxhai i tij Azeri,



RESULULLAHU MËSHIRA E

pasi mësoi për femohimin e tij. Në Kuran thuhet: **“e kur iu bë e qartë se ai është armik i Allahut, hoqi dorë prej tij!”** (Teube, 114)

Ndërsa **Hz. Muhamedi (a.s.)**, nuk hoqi dorë asnjëherë nga xhaxhai i tij Ebu Talib, edhe pse ai refuzoi të thoshte shehadetin përpara Resulullahut (a.s.). Dhe për këtë, tha: “Vall-llahi do të kërkoj falje për ty, derisa të ndalohem për këtë.” (Buhariu dhe Muslimi) Ndërsa, kur Abbas ibn Abdulmuttalibi (a.s.), e pyeti: “Ja Resulallah, a i ke sjellë ndonjë dobi Ebu Talibit? Ai të mbronte dhe zemërohej për ty!” Profeti i tha: “Po, ai është në një ndëshkim të lehtë dhe sikur të mos isha unë, do të ishte në fundin e zjarrit të xhehenemit!” (Buhariu dhe Muslimi) Sikurse tha: “Njeriu me ndëshkimin më të lehtë do të jetë Ebu Talibi...” (Muslimi)

Hz. Musai (a.s.), hoqi dorë në këtë botë nga populli i tij, beni israilët. Edhe në ahiret do të heqë dorë prej tyre, nga zullumet dhe degradimi i tyre. Në Kuran thuhet: (Musai) **Tha: “Zoti im! Unë nuk kam në dorë, përveçse veten dhe vëllain tim (Harunin), na ndaj neve prej popullit të fëlliqur.”** (Allahu) **Tha: “Ajo (tokë) është e ndaluar (haram) për ta dyzet vjet. Do të sillen nëpër tokë (të hutuar). Ti mos u keqëso për popullin e shfrenuar.”** (Maide, 25-26)



Ndërsa **Hz. Muhamedi (a.s.)**, nuk hoqi dorë asnjëherë nga populli i tij. Madje, në historinë e namazit të xhenazes së Abdullah ibn Ubej ibn Ebi Selulit (kreut të hipokritëve), i tha Omerit: *Zoti më la në dorë të zgjedh dhe unë zgjodha! M'u tha: 'Kërko falje për ta ose mos kërko (është e njëjta gjë), e edhe nëse kërkon falje shtatëdhjetë herë, Allahu nuk do t'i falë'* (Teube, 80) E, po ta dija se, nëse shtoja mbi shtatëdhjetë, do të falej, do ta shtoja!". (Buhariu)

Hz. Isai (a.s.), e mallkoi popullin e tij, beni israilët, sikurse do të heqë dorë prej tyre në ahiret. Në Kuran thuhet: **"Ata që mohuan të vërtetën nga beni israilët, u mallkuan prej gjuhës së Davudit dhe Isait, të birit të Merjemes."** (Maide, 78)

Ndërsa **Hz. Muhamedi (a.s.)**, nuk e mallkoi ymetin e tij, nuk bëri dua kundër tij, as nuk hoqi dorë prej tij, asnjëherë! Transmeton Abdull-llah ibn Amr (r.a.), se Resulullahu (a.s.), lexoi ajetin e zbritur në hak të Ibrahimit (a.s.): **"Zoti im! Ata vërtet i shmangin** (nga rruga e drejtë) **shumë njerëz. E kush më respekton mua, ai është i imi** (në fé.)" (Ibrahim, 36) dhe ajetin në hak të Isait (a.s.): **"Nëse i dënon ata, në të vërtetë ata janë robërit e Tu, e nëse u fal atyre, Ti je i gjithëfuqishmi, i urti."** (Maide, 118) Pastaj i ngriti duart duke qarë dhe tha:

"All-llahumme ymeti im, ymeti im!". Allahu (xh.sh.), i tha Xhebrailit: "Ja Xhebrail, shko te Muhamedi (a.s.) – dhe Zoti e di më së miri – dhe pyete: 'Përse qan?' I erdhi Xhebraili dhe e pyeti dhe e lajmëroi Zotin për atë që tha Resulullahu (a.s.) – dhe Zoti e di më së miri. Pastaj, Allahu (xh.sh.), i tha: "Ja Xhebrail, shko te Muhamedi dhe thuaji: "Ne do të të kënaqim ty në ymetin tënd, nuk do ta prishim qejfin!" (Muslimi)

I thanë një ditë: "O i Dërguar i Allahut, lutu kundër mushrikëve!" Tha: *"Unë nuk jam dërguar mallkues, unë jam dërguar mëshirë!"* (Muslimi)

Në fakt, nga momenti i dërgimit të tij (a.s.), botës iu shfaq modeli më i përsosur i sjelljes së njeriut mëshirues ndaj kujtdo, në rrugën e udhëzimit dhe mbjelljes së mirësisë, harmonisë, ndërtimit të jetës dhe urave lidhëse në mesin e njerëzve, që njeriu të jetojë me dinjitetin e të qenit njeri, mëkëmbës i Zotit në tokë.

JA DISA SHEMBUJ NGA MËSHIRA E TIJ (A.S.), PËR YMETIN E TIJ:

– Nga Ebu Hurejra (r.a.), transmetohet se Resulullahu (a.s.) ka thënë: "Secilit profet i është dhënë një lutje e përgjigjur dhe secili profet ka vrapuar ta bëjë atë lutje. Ndërsa unë e kam ruajtur lutjen time për shefatin e ymetit tim në Ditën e Kiametit..." (Buhariu dhe Muslimi)

– Transmetohet nga Ebu Hurejra (r.a.), se Tufejl ibn Amr ed-Deusi (r.a.) dhe shokët e tij, erdhën tek i Dërguari (a.s.) dhe i thanë: "Ja Resulallah, deusët, kundërshtuan dhe refuzuan, lutju Allahut kundër tyre!" Dikush, tha: "Tash deusët u shkatërruan," (duke menduar se i Dërguari do t'i mallkonte). Ndërsa ai u lut: *"All-llahumme udhëzoji Deusët dhe na i sill (myslimanë)".* (Buhariu dhe Muslimi)

– Urdhri i tij ishte që njerëzit të ishin të drejtë, tolerantë dhe njëkohësisht ndaloj ekstremizmin, intolerancën në jetë dhe dembelizmin vrapar të ndërtimit, kur tha: *"Punoni sa të mundeni, sepse Allahu nuk mërzitet derisa të mërziteni dhe, dijeni se puna më e mirë tek Allahu është e vazhdueshmja, edhe nëse është e pakët".* (Buhariu dhe Muslimi)

– Vulosja e moralit dhe sjelljes së tij (a.s.), me butësi e mëshirë, është treguesi më korrekt i shembëlltyrës së tij të përkryer. Në Kuran na tregohet: **"Juve ju erdhi i dërguar nga lloji juaj, atij i vjen rëndë për vuajtjet tuaja, sepse është lakmues i rrugës së drejtë për ju, është i ndijshëm dhe i mëshirshëm për besimtarët".** (Teube, 128)

– Ai e nxiti ymetin e tij që të mëshirohen në mes vete dhe me të tjerët, kur u tha: *"Ai që nuk mëshiron, nuk mëshirohet!"* (Buhariu dhe Muslimi)



Hamdi Nuhju

QASJE FILLESTARE

Gjithmonë janë të vështira qasjet ndaj jetës dhe veprimtarisë së Pejgamberit Muhamed, (a.s.). Edhe pse shumë njerëz konstatojnë se temat e këtilla janë të lehta, në fakt vetëm dukja e tyre është e tillë. Thellësia e tyre është e tejshme, pasi kërkohet një hulumtim shpirtëror dhe psikologjik ndaj të gjitha aspekteve të jetës së Pejgamberit, (a.s.), për të kapur vetëm një sferë ose një segment të jetës së tij. Allahu (xh.sh.), e dërgoi në fytyrën e tokës Pejgamberin Muhamed, (a.s.), si mëshirë për botët.

Kjo gjë është e ditur botërisht prej gjithësecilit. Atëherë, pse kaq shumë urrejtje ekziston në mesin e umetit të Pejgamberit, (a.s.)? Njerëzit nuk flasin njëri me tjetrin, grupet etiketohen ndërmjet veti dhe në fund lind përçarja, që është nëna e djallit të mallkuar.

Bernard Show thotë për Pejgamberin Muhamed, (a.s.): "Unë e kam studiuar jetën e Muhamedit, (a.s.). Ai është njeri i mrekullueshëm e sipas mendimit tim, ai është larg nga të qenët antikrisht.

Atë duhet ta quajmë shpëtimtar të njerëzimit. Jam i bindur se një njeri i ngjashëm me të, po të merrej me problemet e kohës moderne, do t'i kishte zgjidhur me sukses, duke i sjellë njerëzimit paqen dhe lumturinë e nevojshme."

Të gjithë e kemi parasysh konceptin e mëshirës në jetën e Pejgamberit, (a.s.), si qenie e dërguar mëshirë, ndërsa gati askush nuk po e percepton mëshirën si një pjesë praktike dhe reale të jetës së përditshme të myslimanit. Në këto pak rreshta do të mundohem të pi ujë nga ujëvara e Pejgamberit, (a.s.) dhe t'i sjell pak freski edhe lexuesit prej këtij eliksiri hyjnor.

SI TA KUPTOJMË MËSHIRËN?

Me termin mëshirë nënkuptojmë ndjenjën e thellë të dhembshurisë e keqardhjes për një njeri të mjerë a fatkeq

dhe dëshirën për ta ndihmuar.¹

Pra, mëshira është një ndjenjë e thellë dhembshurie. Ky është koncepti materialist ose njerëzor i termit mëshirë. Edhe si i tillë ka përmasa pozitive për t'iu qasur kësaj problematike në mënyrë sa më reale.

Pejgamberi, (a.s.), në një hadith të tij ka thënë: "Kush nuk mëshiron, nuk mëshirohet."² Kjo gjë është e lidhur njëllë si funksionimi i aksionit me reaksionin. Si mund të presim mëshirën prej të tjerëve, ndërsa asnjëherë nuk mëshirojmë askënd? Tema e mëshirës është një oqean i thellë në mendjen dhe shpirtin e çdo njeriu besimtar.

Ky koncept i mëshirës nuk duhet kuptuar vetëm në aspektin e brendshëm ose adhurimor të jetës së besimtarit, por edhe si pjesë të jashtme në marrëdhëniet e tij me njerëzit dhe popujt e tjerë. Zoti e dërgoi Musain, (a.s.), tek faraoni dhe e urdhëroi ta ftonte në të vërtetën e fjalë të buta dhe të mira, ndërsa në rrugën e thirrjes nervozohemi dhe e humbim durimin me të parën?

Mëshira duhet kuptuar si virtyt, i cili do të na shërbejë gjatë tërë jetës për të ndryshuar vetveten dhe shoqërinë. Nuk është vetëm durimi, që i dha forcë Pejgamberit, (a.s.), në rrugën e thirrjes, por edhe mëshira për t'i parë njerëzit të përqaftuar me thirrjen e Zotit. Gati të gjithë e dimë rastin e Taifit. Atje Pejgamberi, (a.s.), u mohua, u ofendua e u nënçmua në forma të ndryshme. Ai ishte në gjendje të rëndë fizike dhe shpirtërore. Në ato momente i drejtohet engjëlli si krah dhe ndihmë e i ofron mundësinë e shkatërrimit të atij populli. Po Pejgamberi, (a.s.), i dërguar si mëshirë për botët, nuk desh shkatërrimin e mallkimit. Ai u lut që prej atij populli të dalë një brez, i cili do ta adhuronte Allahun (xh.sh.), në mënyrën më të singertë.

Sikur e kemi harruar Taifin në rrugën e thirrjes. Apo ndoshta nuk duhet ta marrim shembull jetën e Pejgamberit Muhamed (a.s.), në çdo pore të jetës? Kemi harruar se Pejgamberi, (a.s.), kishte mundësi t'i kërkonte engjëllit për

1. Sipas fjalorit elektronik shpjegues.

2. Përmirësimi i zemrave, Amër Halid, Shkup, 2006, f.98.

ta shkatërruar popullin e Taifit, po ai deshi udhëzimin. Dhe suksesi i thirrjes së tij ishte mu tek dashuria e tij ndaj udhëzimit të njerëzve. Me një fjalë tjetër metaforike, mëshirën do ta përkufizonim si dashuri ndaj udhëzimit. Njerëzit duan të udhëzohen në Islam të gjithë dhe ta adhurojnë Allahun (xh.sh.), të gjitha krijesat e kësaj bote, e mu në atë moment janë të mëshirshëm.

Amër Halid thotë: "Mëshira është diçka e dashur nga të gjithë, por që gjendet te pak njerëz. Kur humbet te njerëzit ky moral, përhapen krimet, urrejtja, vrasjet, njerëzit shpikin armë të shkatërrimit në masë për shfarosjen e njerëzimit etj."⁴

SI TË SILLEMI ME MËSHIRË?

Syri i urrejtjes dhe gjuha e paragjykitimit janë të ndaluara për besimtarin mysliman. Ne nuk duhet të urrejmë dhe paragjykojmë të tjerët, po t'i mirëkuptojmë. Ne nuk urrejmë jobesimtarët, po e luftojmë pabesinë. Si e luftojmë pabesinë? Duke i thirrur njerëzit në të vërtetën, duke i mëshiruar e duke pasur ndjenja dhembshurie për ta.

Paragjykimi është kaosi i mendjes së panjohur. Njerëzit zakonisht paragjykojnë të panjohurën, ndërsa për të na u bërë gjërat të njohura, duhet të kapemi pas urdhrave të parë në Kuran: "Lexo..."

Pejgamberi Muhamed, (a.s.), ka thënë: "Ndihejme vëllain tënd, qoftë ai zullumqar apo një person që i bëhet zullum."

Të pranishmit i thanë: "O Pejgamber i Allahut, do ta ndihmojmë atë që i është bërë dhunë, por si ta ndihmojmë atë që bën dhunë?"

"T'ia mposhtni duart e tij, ta pengoni."- tha Ai.⁵

Në të dyja rastet Pejgamberi, (a.s.), tregoi dozat e mëshirës. Besimtari duhet të ndihmojë vëllain e vet edhe kur është viktimë e dhunës, por edhe kur është duke iu bërë dhunë. A nuk kemi shembuj plot edhe në ditët tona, ku po përdoret dhunë ndaj myslimanëve? A nuk është pjesë e mësimi të mëshirës nga dija hyjnore tek eliksiri i dashurisë së Pejgamberit, (a.s.), pengesa e dhunës ndaj besimtarëve myslimanë?

Nuk ishte vetëm faraoni –faraon e të përfundojë historia e tij. Në fakt, në momentin e përmendjes si faraon në Kuran, fillon historia e tij dhe marrja mësimi e besimtarëve deri në Ditën e Llogarisë.

Myslimanët në të katër anët e globit po shohin e përjetojnë dhunë e gjak prej gjaksorëve të ndryshëm. Shumë fëmijë myslimanë po ngelin jetimë, shumë gra kanë ngelur të veja, nga shkaku se ne jemi larguar nga mësimet e Pejgamberit të mëshirës.

Mëshira është një përgjigje efektive kundër dhunës. Ajo është paskajore, që ringjall shpirtat e besimtarëve dhe ndryshon qasjen e jetës së tyre në të gjitha sferat e jetës. Sikur myslimanët të ishin të kapur pas mësimet të Pejgamberit, (a.s.), duke praktikuar ato në të gjitha sferat e jetës, ata do të ishin të drejtë me njëri-tjetrin e nuk do

të shprehnin terror e dhunë. Dhuna është mungesë e mëshirës dhe butësisë. Po piedestali i mëshirës është besimi në Allahun (xh.sh.).

Pejgamberi, (a.s.), ka thënë: "Myслиmani është vëllai i myslimanit, as nuk do t'i bëjë dhunë atij, por as do t'ia falë dhunën. Atij që i gjendet në ndihmë vëllait të vet, Allahu do t'i gjendet në ndihmë kur ka nevojë. Atij që ia heq myslimanit ndonjë brengë, Allahu do t'ia heq brengat në Ditën e Llogarisë, dhe kush ia mbulon myslimanit (të metën), Allahu do t'ia mbulojë atij në Ditën e Llogarisë."⁶

Jeta e besimtarit mysliman është jetë shoqërore, para se të jetë individuale. Ai është i lidhur për tjetrin në mënyrë horizontale dhe për urdhrat e Zotit në mënyrë vertikale. Në asnjë moment të jetës së tij, ai nuk guxon ta gënjejë veten se mund të jetë i pavarur prej të tjerëve. Myslimanit është vëlla për myslimanin. Ai mund të ketë të meta, pasiqë nuk ka njeri në rruzullin tokësor pa të meta. Po e metë më e madhe është publikimi i të metave të vëllait mysliman. Ndërsa, heshtja ose mbulimi i kësaj pike është garanci në këtë botë për një jetë të sigurt, po edhe në Ditën e Llogarisë do të mbulohen të metat e tua.

Është dhunë psikologjike nxjerrja në pah e të metave të vëllait tënd.

Pejgamberi, (a.s.), ka thënë: "Dhuna është terri i Ditës së Gjykimit."⁷

Jam i bindur se asnjë besimtar mysliman nuk do ta dëshironte terrin e Ditës së Gjykimit.

QASJE PËRFUNDIMTARE

Allahu (xh.sh.), në Kuranin famëlartë thotë: "**...e mëshira ime ka përfshirë secilin send...**"⁸

Mungesa e praktikimit esencial të porosive të Pejgamberit Muhamed, (a.s.), ka sjellë në shoqërinë tonë shumë probleme, të cilat në kohën e Tij janë zgjidhur me lehtësi. Besimtarët duhet t'i rikthehen esencialisht jetës së Pejgamberit Muhamed, (a.s.), të përfitojnë nga mëshira e Tij, nga sjellja e tij me njerëzit, me të afërmit, me kafshët, me fëmijët, me gruan, me prindërit. Jam i bindur se në secilën sferë të mëshirës kemi ngecje dhe mungesa të mëdha, ndërsa në fillim të kësaj qasjeje përfundimtare përmendëm ajetin kuranor për përfshirjen e mëshirës së Zotit në secilin send.

A nuk jemi dëshmitarë të shumë problemeve, që lindin midis fëmijëve me prindërit e tyre, duke marr për pretekst fenë?

A nuk jemi dëshmitarë të shumë problemeve bashkëshortore, që lindin si rezultat i mungesës së mëshirës ndaj njëri-tjetrit dhe përdorimit të forcës nga më i forti?

A nuk është momenti që praktikisht dhe esencialisht të kapemi pas mësimet të Pejgamberit, (a.s.) dhe t'i themi JO: dhunës, intolerancës, urrejtjes, përçarjes, paragjykimeve?!!

4. Përmirësimi i zemrave, Amër Halid, Shkup, 2006, f.93.

5. Sahihul Buhari në gjuhën shqipe, vëllimi 6, Prishtinë, viti 2000, f.187.

6. Po aty f. 186-187.

7. Po aty, f. 190.

8. A'raf, 156.

“Thua ju besimtareve që të ulin shikimet e tyre (nga e ndaluara), ta ruajnë nderin e tyre (nga marrëdhëniet e jashtëligjshme) dhe të mos i shfaqin stolitë, përveç atyre që janë të dukshme.”

(Nur, 31)

Veprimi i parë që ndërmori shejtani pas dëbimit nga mëshira hyjnore ishte kundër Ademit dhe Havasë. Qëllimi i tij kryesor ishte zbulimi i Ademit dhe Havasë. Dhe pas përpjekjesh të njëpasnjëshme e arriti qëllimin.

Në suren A'raf, Allahu i tërheq vëmendjen njerëzimit në këtë mënyrë: **“O bijtë e Ademit, le të mos ju mashtrojë kursesi djalli, ashtu si i nxori prindërit tuaj nga Xheneti, duke ua zhveshur rrobat për t'u dukur vendet e turpshme! Ai dhe shpura e tij ju sheh, prej nga ju nuk i shihni ata. Ne i kemi bërë dajtë roje të atyre që nuk besojnë.”** (A'raf, 27.)

Siç vihet re, qëllimi i shejtanit që në takimin e parë me njeriun ishte zbulimi dhe nxjerrja në pah e vendeve të turpshme të njeriut. Dhe Allahu na tërheq vëmendjen, në mënyrë që të jemi të kujdesshëm, sepse shejtani nuk do ta lërë të qetë njeriun në këtë çështje deri në Ditën e Kiametit. Për të zhveshur njeriun, shejtani do të provojë të gjitha rrugët dhe mënyrat.

Nga kjo arrijmë në përfundimin që kujdesi apo moskujdesi ndaj veshjes është shkak fitoreje ose humbjeje. Kujdesi ndaj veshjes bëhet shkak për fitimin e dashurisë hyjnore, kurse e kundërta e privon njeriun nga dashuria dhe mëshira hyjnore.

Mënyra e veshjes ndryshon sipas shoqërive dhe kulturave të ndryshme. Në

perëndim ekziston një liri e plotë, përse i përket mënyrës së veshjes. Kjo pikëpamje e redukton jetën vetëm në plotësimin e kënaqësive trupore. Kjo pikëpamje i ka hapur rrugë shfaqjes së shumë perversiteteve.

Periodha e iluminizmit ishte periudha e shkëputjes nga vlerat fetare. Liria e plotë u konsiderua si vlera më e madhe dhënë njeriut. Sipas këtij këndvështrimi, mbulesa u konsiderua një pengesë për lirinë e gruas. Njeriu mund të ishte i lirë në raport të drejtë me braktisjen e vlerave tradicionale.

Ndoshta për herë të parë në historinë e njerëzimit kultura e zhveshjes është bërë kaq e përhapur. E gjithë kultura e zhveshjes është e bazuar në trupin e gruas. Personaliteti i saj u la në hije, duke i vënë në pah vetëm feminilitetin. Në këtë mënyrë u shndërrua në mjet fitimi dhe lëndë e parë për reklamë.

Përse u përket vlerave të sistemit hyjnor, njeriu nuk mund të konsiderohet i pavarur nga Krijuesi i gjithësisë. Çdo gjë i përket Atij, madje edhe trupi ynë është një amanet i Tij. Normalisht që ajetet kuranore nuk synojnë shtypjen e natyrës së femrës, por Kurani kërkon që bukurinë dhe anën tërheqëse të saj ta orientojë jo drejt shoqërisë, por drejt bashkëshortit të saj. Bukuria dhe ngashënjimi është shumë i rëndësishëm për të krijuar një familje të shëndoshë dhe të lumtur.

Enes ibn Maliku rrëfen: “Profeti (a.s.), kishte një deve shumë të shpejtë me emrin Adba, atë nuk e kishte mundur asnjë deve tjetër në shpejtësi, deri sa erdhi një ditë një beduin me një deve të re, e cila në garim ia kaloi devesë së Pejgamberit (a.s.). Sahabëve u erdhi keq për humbjen e devesë së Pejgamberit (a.s.) dhe shprehën habi për këtë. Ndërkohë Pejgamberi (a.s.), tha: “Rënia pas ngritjes në këtë botë, është prej ligjeve të Allahut.”

(Buhari, Rrikak, 38)

Deveja e Pejgamberit (a.s.), ishte e njohur për shpejtësinë e saj dhe nuk kishte ndodhur asnjëherë që ajo të ishte mundur nga një deve tjetër, deri sa garoi me devenë e një nomadi. Kur deveja e nomadit e mundi, sahabëve u erdhi keq dhe e pritën me habi, kurse Pejgamberi (a.s.), e priti gjithë qetësi, sepse Ai e dinte shumë mirë se rënia pas ngritjes është prej ligjeve të Allahut në këtë botë.

Pejgamberi (a.s.), përmes këtij hadithi na kujton një ligj hyjnor që na rrethon në çdo moment, por që ne shpesh e harrojmë. Jeta në këtë botë është e mbushur me ulje-ngritje. Çdo gjë që na rrethon në këtë botë, na kujton përkohësinë e saj. Përfundimin pas lindjes, frutat pas luleve, fshirja nga faqja e dheut e perandorive që kanë sunduar për shekuj me radhë, të gjitha këto janë tregues i natyrës së përkohshme të jetës në tokë. Çdo gjë në tokë është e përkohshme. Përkohshmërinë e jetës së kësaj bote Kurani e përshkruan kështu: **“Me të vërtetë, jeta e kësaj bote i shëmbëllen shiut që Ne e lëshojmë nga qielli e me të përziehet toka dhe bën bimë, me të cilat ushqehen njerëzit dhe kafshët. E, kur Toka vishet dhe zbukurohet dhe, kur banorët e saj mendojnë se janë zotëruar të saj (për ta vjelur a korrur), iu vjen urdhri ynë, natën ose ditën dhe Ne e bëjmë atë si të ishte e korrur, thuajse nuk kishte lulëzuar të djeshmen. Kështu, Ne ua shpjegojmë shpalljet Tona**

njerëzve që mendojnë.” (Junus, 24.)

Nëse njeriu vetëdijësohet për karakterin e përkohshëm të jetës së kësaj bote, ai nuk do të bjerë në grackën e të mirave të kësaj bote, si pozita, pasuria, bukuria etj. Allahu kërkon prej besimtarëve të përgatiten për botën e amëshuar, pa u mashtruar nga bukuritë e botës së përkohshme.

Krahas këtyre që thamë, hadithi vë në pah edhe modestinë e Pejgamberit (a.s.). Megjithatë ishte njohur e drejta për të zgjedhur midis mirësive të kësaj bote dhe mirësive të botës tjetër, midis të qenit pejgamber-mbret dhe Pejgamber-rob i Zotit, Ai preferoi të ishte Pejgamber-rob i Zotit.

Pejgamberi (a.s.), enxiti me këmbëngulje modestinë si një virtyt të njeriut midis shokëve të Tij. “Allahu më shpalli që të jeni modestë dhe të respektoni njëri-tjetrin.” (Muslim, Xhenet, 64.)

Pejgamberi (a.s.), duke e përshkruar vlerën e botës më të vogël se krahët e një mushkonje, i ka nxitur besimtarët të jenë të matur kundrejt mirësive dhe pasurisë së kësaj bote.

Kjo botë është vendi i sprovave. Pasuria, varfëria, shëndeti, sëmundja, suksesi, dështimi etj., të gjitha janë sprovë për njeriun. Njeriu duhet të realizojë një jetë të matur dhe modeste në përputhje me qëllimin e krijimit të tij.

Një Hadith

Mësimet që nxjerrim nga hadithi:

1. Ulje-ngritja në këtë botë është prej ligjeve të Allahut.
2. Çdo gjë në këtë botë është e përkohshme.
3. Turpi e siguron zhvillimin dhe vazhdimësinë prej imanit.
4. Ruajtja e qetësisë, durimit dhe modestisë në fitore dhe humbje.



- Urtësi nga të dashurit e Allahut -

LUKMANI (A.S.)

Lukmani (a.s.), ka thënë:

"Biri im! Ato që ka premtuar Allahu, po vijnë drejt jush me shpejtësi. Edhe ju po shkoni me shpejtësi drejt botës tjetër. Kjo botë ju ka kthyer shpinën dhe po largohet prej jush, ndërsa bota tjetër po vjen drejt jush duke vrapuar. Padyshim se vendi (i pafundësisë) drejt të cilit po shkoni, është më afër jush se sa vendi (i përkohshëm), prej të cilit po ndaheni!"

Aventura e jetës së njeriut është një skenë mësimdhënëse më vete: njeriu vjen në këtë botë pa sjellë asgjë dhe shkon nga kjo botë pa marrë asgjë. Zoti ynë na sprovon me gjërat më tërheqëse të kësaj bote. Një njeri, i cili nuk është edukuar shpirtërisht, kaplohet në mënyrë ambicioze nga dashuria për këtë botë, në mënyrë të vetëdijshme ndaj kësaj të vërtete të qartë. Ai i shkel kufijtë hyjnorë për gjëra që një ditë do t'u thotë lamtumirë. Përpiket vazhdimisht të ndërtojë këtë botë, që është vendi i tij i përkohshëm, duke shkatërruar botën tjetër, që është vendi i tij i përjetshëm.

Edhe sikur t'i ketë të gjitha një person i vetëm dhe të jetojë qoftë edhe njëmijë vjet, sa vlerë kanë mirësitë e përkohshme? Vendi ku ai do të përfundojë, a s'është një gropë e kësaj toke të zezë? Kjo botë është e pabesë; çdo gjë që të jep, një ditë do ta marrë patjetër. Ndërsa robti i ngelet vetëm llogaria dhe dënimi. Nisur nga kjo, jeta e kësaj bote, e cila jetohet në mënyrë të pavetëdijshme nga bota tjetër, edhe sikur të kalojë midis luksit dhe lumturisë, në të vërtetë, çfarë është tjetër përveç falimentimit të përjetshëm?

Lumturia e vërtetë është shkuarja në botën e përjetshme me një zemër të pastër, duke fituar kënaqësinë, dashurinë dhe miqësinë e Allahut Teala në këtë botë të përkohshme. Njeriu me të vërtetë i mençur, është ai që nuk e harron kurrë vdekjen dhe përgatitet që sot për vendin ku dëshiron të shkojë në botën tjetër. Allahu Teala urdhëron:

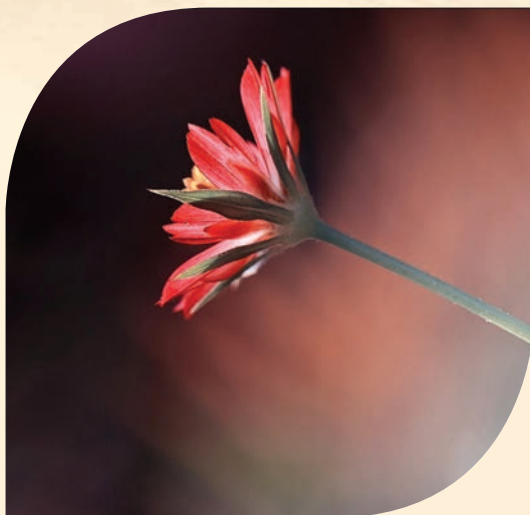
"O besimtarë! Frikësojuni Allahut dhe secili le të shikojë se çka ka përgatitur për nesër. Frikësojuni Allahut! Me të vërtetë Allahu e di se çfarë punoni." (el-Hashr, 18.)

Nga ana tjetër, Allahu Teala urdhëron: **"Pasha muzgun e agimin!"**², duke u betuar në atë moment madhështor kur të gjitha krijesat zgjohen në një ditë të re. Pra, Zoti ynë dëshiron të bëjmë kujdes ndaj urtësive të këtij momenti dhe të thellohemi në meditimin rreth tij. Kështu që edhe ne, në kohën para agimit duhet të hyjmë në atmosferën e një meditimi të tillë:

Allahu Teala më hapi një fletë të re prej kalendarit të jetës sime. Mirëpo, shumë të tjerëve nuk ua dha këtë mundësi. Shumë njerëz që dje ishin ende në jetë, sot nuk janë më. Kjo ditë e re më largoi edhe një ditë më tepër nga kjo botë dhe më afroi edhe një ditë më tepër drejt botës tjetër. Çdo frymëmarrje më afron drejt frymës së fundit. Atëherë, si duhet ta përdor këtë ditë, me çfarë duhet ta mbush faqen time të sotme? Sepse ditari im, në të cilin melekët Kiramen Katibin (shkruesit/regjistruarit) shkruajnë (veprat e mia), do të dërgohet në Ditën e Kiametit si dosje në Gjykatën Hyjnore...

1. Shih. Bejhaki, *ez-Zuhdu'l-Kebir*, fq. 201, nr: 501.

2. Shih. Kuran, el-Fexhr, 89/1.



Nisur nga kjo, nuk duhet të harrojmë kurrë se jeta e vërtetë është ajo e botës tjetër dhe se në këtë botë jemi dërguar për të fituar botën tjetër. Secili prej nesh duhet të mendojë: Ditën time të sotme duhet ta jetoj sikur të ishte dita ime e fundit dhe çdo frymëmarrje duhet ta konsideroj si të fundit për mua.

"Ushkatërruan ata që thanë: 'E bëj nesër!'" thotë Pejgamberi (a.s.). Nesër nuk dihet nëse do jem gjallë apo jo! *"Fale namazin si dikush që po ndahet (nga kjo botë)!.."*, thotë përsëri Pejgamberi ynë (a.s.).³ Atëherë, namazin duhet ta fal me frikë-respekt ndaj Allahut, duhet të shlyej borxhet e mia materiale dhe shpirtërore, duhet të hallalohem me ata që kanë haqe dhe të drejta mbi mua, nuk duhet të cenoj askënd dhe nuk duhet të cеноhem nga askush dhe përreth meje duhet të përhap gjithmonë mirësi e mëshirë. Shkurtimisht, duhet të zotërojmë zemër të ndjeshme dhe delikate, si ai që po ndahet nga kjo botë...

Lukmani (a.s.), ka thënë:

*"Biri im! Bëj tregti me Allahun, që të fitosh vazhdimisht pa pasur asnjë kapital!"*⁴

"Biri im! Ato që ka premtuar Allahu, po vijnë drejt jush me shpejtësi. Edhe ju po shkoni me shpejtësi drejt botës tjetër.

Kjo botë ju ka kthyer shpinën dhe po largohet prej jush, ndërsa bota tjetër po vjen drejt jush duke vrapuar. Padyshim se vendi (i pafundësisë) drejt të cilit po shkoni, është më afër jush se sa vendi (i përkohshëm), prej të cilit po ndaheni!"

Momentet më të fitimprurëse të kësaj bote janë ato që kalohen duke qenë të nënshtruar ndaj Allahut. Ndërsa tregtia më fitimprurëse në këtë botë është ajo ku jepet e përkohshmja dhe fitohet e përgjeshmja. Për këtë arsye, fati më i madh i besimtarit është kur ai u dorëzohet plotësisht urdhrave të Allahut Teala, duke u bërë një rob i devotshëm.

Ai që bëhet rob i devotshëm i Allahut, shpëton nga robëria ndaj krijesave të Tij dhe fiton lirinë e vërtetë. Në të kundërtën, njeriu nuk mund të shpëtojë nga të qenit skllav i tiranëve, peng i pasurisë dhe rob i dëshirave të egos. Dhe shpagesa e vetme për shpëtimin nga këto lloj robërish, është lidhja me Allahun Teala dhe dorëzimi ndaj urdhrave të Tij. Për besimtarin, në jetën e kësaj bote nuk ka tregti më fitimprurëse se kjo, sepse ai që ia shet veten Allahut, pra që heq dorë nga dëshirat dhe epshet e egos dhe u dorëzohet plotësisht urdhrave të Allahut, ka dobi nga kjo botë. Në të kundërtën, ai që lidhet fort me këtë botë, privohet edhe nga kënaqësia e Allahut. Në një ajet fisnik urdhërohet:

"Kush dëshiron shpërblimin e jetës tjetër, Ne do t'ia shtojmë atë. Kurse atij që dëshiron fitimin e kësaj bote, Ne do t'i japim një pjesë prej saj, por në botën tjetër nuk do të ketë pjesë (për të)." (esh-Shura, 20.)

3. Ibn-i Maxhe, Zuhd, 15.

4. Ahmed, ez-Zuhd, Bejrut 1999, fq. 43, nr. 269; Bejhaki, ez-Zuhdu'l-Kebir, fq. 281, nr. 721.



"O besimtarë,
nëse e ndihmoni Allahun,
edhe Ai do t'ju ndihmojë
dhe do t'ju bëjë të qëndroni
fort në këmbët tuaja."

Për të shkujdesurit që rraskapiten në këtë botë, duke u përpjekur për interesat e kësaj bote në vend të kënaqësisë së Allahut, Kurani Fisnik shprehet: **"që kanë punuar, por janë rraskapitur kot."** (el-Gashije, 3.) Për të mos rënë në këtë përfundim të hidhur, duhet të bëjmë pjesë në kategorinë e atyre për të cilët Kurani Fisnik shprehet:

"Në të vërtetë, Allahu ka blerë nga besimtarët jetën dhe pasurinë e tyre në këmbim të xhenetit..." (et-Teube, 111.)

Sipas një transmetimi, ky ajet fisnik është zbritur në lidhje me besën e dhënë në Akabe nga besimtarët e Medinës, të cilët e ftuan në vendin e tyre Pejgamberin (a.s.), i cili po luftonte për teuhidin (njësimin e Allahut) në Mekë mes vuajtjesh të mëdha. Gjatë kësaj besë-lidhjeje, Abdullah bin Reuaha (r.a.), u ngrit në këmbë dhe tha:

"-O Rasulullah! Mund të na vësh çdo kusht që të duash, për Zotin dhe për veten tënde." Pas këtyre fjalëve, Pejgamberi (a.s.), tha:

"Kushti në lidhje me Zotin tim, është që ta adhuronim Atë dhe të mos i shoqëronim Atij asgjë. Ndërsa kushti në lidhje me veten time, është që të më mbronin ashtu siç mbronin jetët dhe pasuritë tuaja."

Grupi i sahabëve fisnikë, që kishin ardhur nga Medina, pyetën:

"Nëse veprojmë kështu, çfarë do të kemi si shpërblim? Pejgamberi ynë (a.s.), përgjigjet:

"Do të keni xhenetin!" Me të dëgjuar këtë, të pranishmit thanë:

"Çfarë tregtie fitimprurëse! As nuk do të kthehemi nga kjo (besa e dhënë) dhe as do ta dëshirojmë kthimin!" (Ibn-i Kethir, Tefsir, II, 406.)

Allahu Teala, tregtinë më të bukur dhe më fitimprurëse e përkufizon kështu:

"Padyshim, se ata që lexojnë Librin e Allahut, falin namazin dhe japin fshehtazi apo haptazi nga ajo që u kemi dhënë Ne, mund të shpresojnë në një fitim që nuk do të humbasë. Allahu do t'ua plotësojë atyre shpërblimin dhe t'ua shtojë mirësitë e Tij..." (Fatir, 35/29-30.)

Në këto ajete mësojmë se hapi i parë i tregtisë, që do të jetë shkak i shpëtimit të përjetshëm, është të lexosh Kuran dhe t'ua mësosh atë të tjerëve, të bësh një jetë të bazuar në kriteret e Kuranit dhe të fitosh një shpirt të butë e të thellë në sajë të urtësive të Tij.

Ndërsa hapi i dytë është falja e namazit... Pra, të takohesh me Allahun në namaz. Allahu Teala na tregon se Ai ndodhet gjithmonë me ne dhe dëshiron që edhe ne të jemi gjithmonë me Të. Kështu që namazi i cili është edhe miraxhi i shpirtit tonë, është mundësia më e madhe e përjetimit të takimit hyjnor në kushtet e kësaj bote. Për këtë arsye, Allahu Teala, urdhëron: **"...bëj sexhde dhe afroju Zotit tënd!"** (el-Alak, 96/19.)

Mirza Mazhar (Allahu e mëshiroftë), ka thënë:

"Çdo punë e ka mënyrën e vet të kryerjes. Namazi ka mbledhur në vetvete të gjitha cilësitë. Ai përmban leximin e Kuranit, salavatet për Pejgamberin (a.s.) dhe dritën e istigfarit dhe dhikrit. Nëse namazi kryhet duke pasur kujdes ndaj të gjitha cilësive të tij, në të do të shfaqen gjendjet shpirtërore më të bukura dhe më frymëzuese, që u ngajnë atyre të Epokës së Lumturisë!"⁵

Ndërsa hapi i tretë i tregtisë, që do të na sigurojë shpëtimin e përjetshëm, është dhurimi fshehtas dhe haptas. Besimtari duhet të zgjedhë dhurimin e fshehtë. Mirëpo edhe kur të jetë i detyruar të dhurojë në mënyrë të hapur, -për shkak të rrezikut të hipokrizisë- duhet të tregojë kujdes më të madh në ruajtjen e sinqeritetit.

Lukmani (a.s.), ka thënë:

"Biri im! Besimtari ka dy zemra: me njërin ushqen shpresën, me tjetrën frikën."⁶

Në çështjet e kësaj bote, frika dhe dashuria nuk mund

5. Abdullah Dehlevi, *Makamat-i Mazharije*, fq. 73.

6. Ahmed, *ez-Zuhd*, fq. 87, nr: 537.

të bashkohen në një zemër. Mirëpo, gjendja ndryshon në çështjet shpirtërore. Nëse një besimtar i devotshëm thellohet në meditim të mirësive të panumërta të Allahut, zemra e tij mbushet me dashuri. Duke iu bindur urdhrit të Allahut: **“Lexo, me emrin e Zotit tënd, i Cili krijon (gjithçka)!”**⁷, në sajë të çdo krijese që e sheh me syrin e dashurisë, takohet shpirtërisht me Krijuesin. Dhe për të mos e humbur këtë afërsi e miqësi, tregon një kujdes të veçantë, sepse shqetësimi ndaj cenimit të dashurisë së Allahut ia drithëron zemrën.

Jeta e peygamberëve dhe të dashurve të Allahut është e mbushur me shfaqje të tilla. Madje edhe Ibrahim (a.s.), i cili ishte Halili/Miku i Allahut, për shkak të këtij shqetësimi iu lut Zotit: **“(O Zot!) Mos më turpëro në Ditën, kur do të ringjallen njerëzit!”**⁸

“Hauf” dhe “Rexha”, pra frika dhe shpresa, është një ekuilibër që duhet të gjendet gjithmonë në zemrën e besimtarit. Në zemrën e besimtarit duhet të gjendet gjithmonë në formë të ekuilibruar frika nga privimi i kënaqësisë e dashurisë së Allahut dhe nga dënimi i Tij dhe shpresa për fitimin e mëshirës dhe faljes së Tij të pafundme. E rëndësishme është që besimtari ta ruajë këtë gjendje ekuilibri deri në frymën e tij të fundit, sepse Kurani Kerim dhe Hadithet fisnike na bëjnë të ditur se do të ketë prej atyre që duke qenë një pëllëmbë afër xhenetit, do të meritojnë xhehenemin dhe prej atyre që duke qenë një pëllëmbë afër xhehenemit, do të meritojnë mëshirën e Allahut Teala.

Me një fjalë, në frymën e fundit nuk dihet se kush do të shpëtojë me besim. Në lidhje me këtë çështje, përveç peygamberëve dhe atyre që ata kanë përgëzuar me xhenet, askush tjetër nuk ka garanci. Megjithatë, në një ajet fisnik urdhërohet:

“O besimtarë, nëse e ndihmoni Allahun, edhe Ai do t’ju ndihmojë dhe do t’ju bëjë të qëndroni fort në këmbët tuaja.” (Muhammed, 7.) Duke u nisur nga kjo, për të shpëtuar me besim në frymën e fundit, besimtari duhet të përpiqet gjatë gjithë jetës edhe në drejtim të kënaqësisë hyjnore, por edhe të lutet e t’i kërkojë mbrojtje Allahut me shpresën për të arritur mëshirën e Tij. Siç shprehet edhe Jusufi (a.s.):

“...(Zoti im!) Bëj që të vdes si mysliman dhe më fut në mesin e të mirëve (në botën tjetër)!” (Jusuf, 101.)

Lukmani (a.s.), ka thënë:

“Biri im! Kjo botë është një det i thellë. (Dijetarë pa urtësi dhe) Shumë njerëz, janë mbytur dhe kanë humbur në këtë det. Anija jote në këtë det le të jetë besimi (me gjithë zemër) në Allahun. Pajisjet e anijes le të jenë devotshmëria dhe adhurimet! Ndërsa velat e saj (që e drejtojnë), le të jenë feja! Dhe me një anije të tillë dil për udhë, duke u mbështetur në Allahun. (Si përfundim)

7. el-Alak, 96/1.

8. Esh-Shu'ara, 26/87.



“Biri im!
Besimtari ka dy zemra:
me njërën ushqen shpresën,
me tjetrën frikën.”

*Mbase shpëton, por mbase edhe nuk shpëton!”*⁹

Pajisjet më të rëndësishme që njeriu, i cili është udhëtar i përjetësisë, duhet të marrë në këtë botë, janë padyshim besimi dhe punët e mira. Me gjithë këtë, një besimtar i devotshëm, sado punë të mira të bëjë, kurrë nuk e konsideron të sigurt se do të shpëtojë dhe do të bëhet prej banorëve të xhenetit duke u mbështetur në punët e tij. Edhe pse punët i bën në mënyrën më të bukur, ai nuk shpreson në to, por në mëshirën dhe faljen e Allahut. Kjo gjendje është një element i rëndësishëm i devotshmërisë, që i mbron besimtarët nga sëmundja e mendjelehtësisë, e cila e bën njeriun të mbështetet vetëm në punët e tij. Për këtë arsye, të dashurit e Allahut, megjithëse kanë bërë një jetë jashtëzakonisht të devotshme, përsëri e konsideronin veten në fund të karvanit njerëzor dhe mundoheshin të shtonin edhe më tepër përpjekjet e tyre për të qenë të devotshëm me frikën se të gjithë do të shpëtonin dhe ata jo.

Halid Bagdadi, i cili për shkak të dijes dhe urtësisë që zotëronte, në kohën e tij njihej edhe si “Dielli i diejve”, në sajë të ndjenjave që i kishte falur devotshmëria, e këshillon kështu vëllain e tij:

“...Mos shih askënd me nënçmim dhe as veten mos

9. Bejhaki, ez-Zuhdu'l-Kebir, Bejrut 1996, fq. 139, nr. 269.

e konsidero të lartë! Të gjithë punën dhe mundin dedikojë adhurimeve shpirtërore dhe fizike! Megjithatë, veten konsiderojë si “një të mjerë që nuk ke mundur të bësh asnjë punë të mirë”!.. Betohem në Allahun, se që prej ditës kur më ka lindur nëna, nuk besoj të kem bërë qoftë edhe një punë të mirë... Nëse nuk e sheh veten si të falimentuar në të gjitha punët e mira, ky është kufiri i fundit i injorancës. Por kur ta shohësh veten të falimentuar, bëj kujdes; mos e humb shpresën prej mëshirës së Allahut! Sepse për robin, begatia e mirësisë së Allahut është më e mirë se të gjitha punët e njerëzve dhe xhindëve së bashku...”

Nga një pikëpamje tjetër, sado gjynahe të ketë bërë, asnjë rob nuk duhet t’i humbasë shpresat, duke mos e llogaritur fare mëshirën e Allahut dhe duke e konsideruar veten si banor të xhehenemit. Zoti ynë i Madhëruar urdhëron:

Thua: “O robërit e Mi, që i keni bërë keq vetes me gjynahe, mos e humbni shpresën në mëshirën e Allahut! Allahu, me siguri, i fal të gjitha gjynahet. Vërtet, Ai është Falësi i madh dhe Mëshirëploti.” (ez-Zumer, 39/53.)

Për të arritur mëshirën hyjnore me të cilën lajmërohemi në këtë ajet fisnik, duhet të marrim parasysh edhe këtë ajet që vjen menjëherë pas tij dhe t’i drejtohem Allahut me teube:

“Kthehuni tek Zoti juaj dhe nënshtrojeni Atij, para se t’ju vijë dënimi, sepse atëherë nuk do të mund t’ju ndihmojë kush!” (ez-Zumer, 54.)

Po ashtu edhe Pejgamberi ynë (a.s.), ka thënë:

“Nëse besimtari do ta dinte forcën dhe mënyrën e dënimit të Allahut, nuk do të shpresonte kurrë për xhenetin. Edhe mohuesi, nëse do ta kuptonte mirë mëshirën e Allahut, nuk do t’i priste kurrë shpresat nga xheneti i Tij.” (Muslim, Teube, 23.)

Gjithashtu edhe sahabët fisnikë, të cilët në lidhje me çështjen e frikës dhe shpresës u edukuan me frymën e Kuranit dhe Sunetit, kishin arritur një gjallëri të lartë shpirtërore dhe një zemërbutësi të jashtëzakonshme. Ibn-i Ebi Mulejke (Allahu e mëshiroftë), thotë:

“Arrita (të njihesha me) tridhjetë veta prej sahabëve të Rasulallahut (a.s.). Të gjithë ata kishin frikë se mos ishin hipokritë. Asnjë prej tyre nuk mund të thoshte se kishin arritur një besim (të fortë) si ai i Xhibrilit dhe

Mikailit.” (Buhari, Iman, 36.)

Madje edhe një figurë e madhe e Islamit si Omeri (r.a.), nuk e konsideronte veten të shpëtuar nga ky shqetësim. Pejgamberi (a.s.), vetëm Hudhejfe’u’l-Jemanit (r.a.), ia kishte treguar personat të cilët bartnin shenja hipokrizie në zemër. Omeri (r.a.), e dinte këtë gjë dhe një ditë, gjatë kohës kur ishte Halife, shkoi tek Hudhejfe dhe i rrëfeu për shqetësimin e madh që ia prishte qetësinë e zemrës:

- O Hudhejfe! Për hir të Allahut, më thuaj; a ka shenja hipokrizie tek unë?

Hudhejfe (r.a.), i përgjigjet:

-O Halife! Vetëm ty të jap garanci; në ty nuk ka asnjë shenjë hipokrizie!..

Pavarësisht të gjitha virtyteve që zotëronte, Omeri (r.a.), për shkak të ekuilibrit midis frikës dhe shpresës që kishte në zemrën e tij, është shprehur:

“Nëse nga qielli do të vinte një zë e do të thoshte: ‘O njerëz! Vetëm një person do të hyjë në xhehenem’, unë do të kisha frikë se mos vallë jam unë ai. E nëse do të thoshte: ‘O njerëz! Vetëm një person do të hyjë në xhenet’, atëherë unë do të mbushesha me shpresë, se mos vallë jam unë ai.”¹⁰

Me një fjalë, zemra e besimtarit duhet të jetë gjithmonë në gjendje vigjilente për shkak të frikës dhe e qetë për shkak të shpresës.

Lukmani (a.s.), ka thënë:

“Biri im! Merr nga kjo botë aq sa të mjafton! Mos u zhyt në të aq sa të dëmtosh botën tjetër! Por edhe këtë botë mos e braktis plotësisht, që të mos ngelesh nevojtar ndaj njerëzve (t’u bëhesh barrë). Agjëro aq sa të thyesh epshin. Por mos agjëro aq shumë sa (të dobësohesh e) të të pengojë nga namazi! Sepse tek Allahu, namazi është më i dashur se agjërimi.”¹¹

Besimtari duhet të jetë gjithmonë i matur, pra, duhet të ruhet nga rënia në ekstreme, qofshin ato lëshime apo teprime. Në punët e tij në lidhje me këtë botë ose me botën tjetër, madje edhe në jetën e tij të adhurimit, nuk duhet ta teprojë asnjëherë. Ai gjithmonë duhet të qëndrojë brenda kufijve që ka caktuar Allahu dhe i



10. Ali el-Muttakî, XII, 620/35916. Gjithashtu shih. Ibn-i Rexheb el-Hanbeli, et-Tahwîf mine’n-Nar, Dimeshk 1979, fq. 15.

11. Bejhaki, ez-Zuhdu’l-Kebir, fq. 84, nr. 91.

Dërguari i Tij, duke bërë një jetë të ekuilibruar. Nga kjo, varet edhe vazhdimësia e devotshmërisë në masën e pranueshme.

Një ditë, Rasulullahu (a.s.), tha:

- Qëndroni në rrugën e mesme. Ta dini, se askush nuk do të shpëtojë në sajë të punëve të tij. Sahabët e pranishëm pyetën me habi:

- As ju nuk mund të shpëtoni, o i Dërguar i Allahut? Pejgamberi ynë (a.s.), u përgjigj:

- Jo, as unë nuk mund të shpëtoj. Mirëpo, nëse Allahu më fal me mëshirën dhe bujarinë e Tij, ndryshon puna!" (Muslim, Munafikin, 76, 78)¹²

Ashtu siç neglizhenca ndaj adhurimeve do ta vërë njeriun në pozitë të vështirë në botën tjetër, po ashtu edhe veprimi me një entuziazëm të tepruar, pas një farë kohe mund të shkaktojë lodhje, mërzitje dhe gabime. Prandaj, si parim duhet marrë gjithmonë rruga e mesme. Kjo ndodhi është një shembull i bukur i këtij fakti:

Një ditë, Rasulullahu (a.s.), po u tregonte sahabëve të tij në lidhje me kiametin. Ata u prekën shumë dhe filluan të qajnë. Më vonë, dhjetë prej tyre u mbledhën në shtëpinë e Osman bin Maz'unit për të biseduar. Në përfundim të bisedës, vendosën që prej atij momenti ta braktisnin këtë botë, të agjëronin ditën, të kalonin gjithë natën deri në mëngjes me adhurime, të mos hanin mish, të afroheshin më rrallë tek gratë e tyre, të mos përdornin erë të mirë dhe të udhëtonin nëpër tokë. Kur Pejgamberi (a.s.), e mori vesh këtë, në fillim i qortoi ata, pastaj i mbledhi sahabët dhe iu drejtua me këto fjalë:

"Çfarë kanë disa, që ia bëjnë vetes haram marrëdhënien me gratë e tyre, ngrënie e pirjen, erën e mirë, gjumin dhe kënaqësitë e lejuara të kësaj bote? Padyshim se unë nuk ju urdhëroj të bëheni murgjër. Në fenë time nuk braktiset ngrënia e mishit dhe nuk ka largim nga gratë. Po ashtu, nuk mund të braktisësh as këtë botë e të mbyllesh në manastir. Udhëtimi (lëvizja nëpër tokë) i popullit tim është agjërim, ndërsa murgjëria (devotshmëria) e tyre, është xhihadi. Adhuroni Allahun, mos i shoqëroni Atij asgjë, bëni umren dhe haxhin, falni namazet, jepni zekatin dhe agjëroni Ramazanin. Bëhuni të

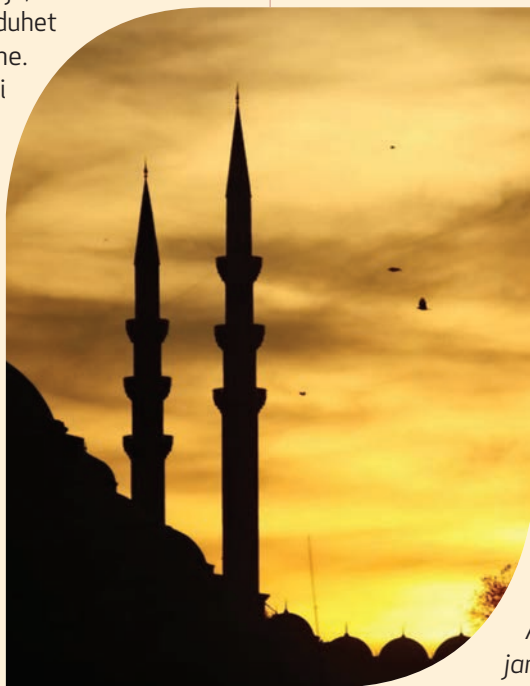
drejtë, që edhe të tjerët të bëhen të drejtë si ju. Popujt para jush u shkatërruan për shkak të teprimeve. Ata ia vështirësuan fenë vetes dhe Allahu ua vështirësoi atyre. Ata që ndodhen sot në kisha dhe manastire, janë trashëgimia e tyre."

Në lidhje me këtë, u zbrit edhe ky ajet fisnik:

"O besimtarë! Mos ia ndaloni vetes gjërat e mira, të cilat Allahu jua ka lejuar dhe mos e kaloni kufirin! Vërtet, Allahu nuk i do ata që e kapërcejnë kufirin." (el-Maide, 87.)¹³

Lukmani (a.s.), ka thënë:

"Biri im! Ki frikë Allahun dhe mos u shtir para njerëzve sikur e ke frikë Allahun, me qëllim që ata të të japin ndonjë gjë, ndërkohë që zemra jote është e mbushur me gjynahe."¹⁴



Dyfytyrësia dhe abuzimi me ndjenjat fetare, është një nga cilësitë më të shëmtuara që nuk mund të përputhet kurrë me moralin islam. Të shtiresh si besimtar i devotshëm përpara njerëzve, për hir të interesave personale dhe kur ndahesh prej tyre vepron në kundërshtim me besimin, shkakton dënimin e Allahut Teala, i Cili di çdo gjë që ndodhet në zemra. Për këtë arsye, Rasulullahu (a.s.), është shprehur:

"Ajo që kam më shumë frikë për popullin tim, është shirkun ndaj Allahut. Me këtë nuk dua të them që ata do të adhurojnë Hënën, Diellin apo idhuj (të tjerë). Ajo që me të vërtetë më frikëson, janë punët që bëhen për qëllime të tjera përveç kënaqësisë së Allahut dhe dëshirat/synimet e fshehta (ndjenja e dyfytyrësisë)." (Ibn Maxhe, Zuhd, 21.)

Ajo që e dallon besimtarin e vërtetë është dashamirësia, singëriteti dhe besnikëria. Siç shprehet edhe Mevlana i nderuar:

"Ose duku siç je, ose bëhu siç dukesh!.."

Allahu Teala na e bëftë të mundur të bëjmë një jetë të devotshme të zbukuruar me singëritet, dashamirësi, besnikëri e edukatë dhe të mund të shërbejmë me entuziazmin e besimit në rrugën e kënaqësisë së Tij.

Amin!..

12. Shih. Buhari, Rikak, 18, Merda 19.

13. Shih. Uahidi, fq. 207-208; Ali el-Kari, el-Mirkat, I, 182-183.

14. Ahmed, ez-Zuhd, Bejrut 1999, fq. 44, nr. 270.



Zat!

Të lutemi me emrat e Tu më të bukur!

Sallih Zeki Meriç

“Esmau’l-Husna” janë emrat më të bukur të Allahut të Lartësuar si, Allah, er-Rrahman, er-Rrahim, el-Gafur, er-Rrezzak, el-Kuddus, es-Salam etj... Shprehjen Esmau’l-Husna e përdor vetë Kurani dhe përmendet në katër vende. Përkthimi i njërit prej ajeteve që ka lidhje me këtë, është:

“Allahut i përkasin emrat më të bukur, andaj thirrni Atë (lutjuni Atij) me to!..” (A’raf, 180)

Edhe i Dërguari i Allahut (a.s.), thotë në një hadith fisnik:

“Allahu ka nëntëdhjetë e nëntë emra. Kush i mëson këta, do të hyjë në xhenet.” (Buhari, Tevhid, 12)

Ky është njëri prej transmetimeve më të sakta, që ka ardhur nga i Dërguari i Allahut (a.s.), në lidhje me temën tonë.

I Dërguari i Allahut, (a.s.), që na ka mësuar se si bëhen lutjet më të mira, thotë:

“Allahut të Lartësuar i pëlqen shumë lavdërimi. Për këtë arsye, Allahu i Madhëruar e ka lavdëruar Vetën e Tij në Kuran me shumë cilësi të bukura. Allahut Teala i pëlqen shumë që të pranojë pendimin. Prandaj ka dërguar profetë përgëzues dhe paralajmërues.”

(Buhari, Tevbe, 36)

Robi kërkon. Allahu Teala i përgjigjet kërkesës së robit. Robi duhet të shfaqë paaftësinë e tij dhe

të tërheqë shirat mëshirues e falës, duke shprehur madhështinë e Zotit me emrat e Tij të bukur. Allahu i Lartësuar ia fal robët mëkatet me mëshirën e Tij të pafundme dhe ia jep shpërblimin që i ka premtuar.

Lutja ndaj Allahut të Madhëruar dhe kërkimi nga Ai, nuk duhet të jetë i rastësishëm, por brenda disa rregullave.

Lutja duhet të bëhet me pendim, duke arritur në audiencën e Allahut Teala shpirtërisht dhe fizikisht. Kur rob i t'i lutet Zotit, duhet t'i zgjedhë fjalët me përpikëri dhe të strehohet te mëshira e Tij. Allahu i Madhëruar na ka treguar në ajetetet fisnike se si mund t'i lutemi dhe e ka shëmbëllyer këtë me anë të të Dërguarve të Tij:

“Thuaj (o Muhamed): ‘O Allah, Zotëruesi i gjithë Pushtetit! Ti ia jep pushtetin kujt të duash dhe ia heq kujt të duash; Ti lartëson kë të duash dhe poshtëron kë të duash. Çdo e mirë është në Dorën Tënde! Ti je vërtet i Plotfuqishëm për çdo gjë.’” (Ali Imran, 26)

“Thuaj: ‘Thirrni Allahun ose thirrni të Gjithëmëshirshmin, me cilindo emër që ta thirrni ju Atë, Ai ka emrat më të bukur. Gjatë namazit, mos lexo (Kuran) me zë të lartë dhe as me zë tepër të ulët, por kërkoni një rrugë të mesme.’” (Isra, 110)

I Dërguari i Allahut, (a.s.), ka thënë:

“O Zot! Po i përgjigjem thirrjes dhe urdhrit Tënd. E gjithë mirësia është në dorën Tënd. Ndërsa e keqja, nuk mund të arrijë te Ti. Ekzistenca ime është prej Teje. Edhe fundi i ekzistencës sime përsëri të përket Ty. Me të vërtetë, Ti e meriton të lavdërohesh, Ti je i Lartësuar dhe i Madhëruar.” (Tirmidhi, Deavat, 216)

“O Zot! Më mbro sikur mbron fëmijët! Mos më lër në dorë të nefsit as sa hap e mbyll sytë. Jam kthyer nga Ti dhe të jam mbështetur Ty, sepse nuk ka shpëtim tjetër përveç mbrojtjes Tënde nga Ty.” (Muslim, Dua, 119)

Në ajetet e fundit të sures el-Hashr, që i lexojmë pas çdo namazi të akshamit, përmenden disa prej emrave më të bukur të Allahut Teala. Kur i lexojmë

këto ajete, shprehim madhërimin tonë ndaj Allahut të Lartësuar.

“Sikur këtë Kuran t’ia shpallnim ndonjë mali, ti do ta shihje atë (mal) të përulur dhe të copëtuar nga frika e Allahut. Shembuj të tillë Ne ua japim njerëzve, që ata të meditojnë.”

“Ai është Allahu, përveç të Cilit nuk ka Zot tjetër (të denjë për adhurim), Njohësi i së dukshmes dhe i së padukshmes, Ai është i Gjithëmëshirshmi, Mëshirëplot!”

“Ai është Allahu, përveç të Cilit nuk ka Zot tjetër (të denjë për adhurim). Ai është Sunduesi, i Shenjti (i pastër nga çdo e metë), Paqëdhënësi, Dhënësi i sigurisë, Mbikëqyrësi mbi gjithçka, i Plotfuqishmi, Imponuesi, Madhështori. Qoftë i lartësuar Allahu mbi gjithçka që ia shoqërojnë Atij (në adhurim)!”

“Ai është Allahu, Krijuesi, Zanafillësi, Ai që çdo gjëje i jep trajtë. Atij i përkasin emrat më të bukur; Atë e përlëvdon gjithçka që ndodhet në qiej dhe në Tokë, Ai është i Plotfuqishmi dhe i Urti.” (Hashr, 21-24)

Çdo emër i Zotit (xh.xh.), që e ka zbritur Kuranin Fisnik si shërim për besimtarët, është si uji i bekuar për zemrat që kanë nevojë. Kushdo që i lutet Allahut Teala me nijet të singertë, me zemër të pastër dhe duke përmendur emrat e bukur të Tij në çdo lloj vështirësie dhe në çdo lloj situatë, sigurisht se thesaret e Allahut janë të pafundme dhe zgjidhje për atë që ka nevojë rob.

Allahu asnjëherë nuk e lë robin në vështirësi. Kur rob i afrohet, Allahu i dërgon mëshirën e Tij të pashterueshme.

Përgjërimi i Allahut me emrat më të bukur të Tij, duhet të jetë një falënderim për mirësitë që na ka dhënë.

Nëse kërkojmë nga Allahu i Madhëruar me vetëdijen e adhurimit, duke insistuar te dera e madhërisme dhe duke u penduar, ne si robër lartësohemi edhe më shumë tek Ai.

Pranimi i lutjeve dhe dhënia janë nga madhështia e Tij.





UDHA DHE UDHËTARI

nga kopshti i zemrës te perceptimi ynë

Fuat Akpënar

Udha e vërtetë është emri i përpjekjes për të shfaqur një identitet islam në personalitetin tonë, me synimin për ta praktikuar në çdo aspekt të jetës.

Udha e vërtetë është arritja e mënyrës së jetesës së përbashkët me të Dërguarin e Allahut, (a.s.), në ibadet, bindje, moral dhe vepra, për të përfituar nga përsëritshmëria e Tij, (a.s.), dhe për t'u takuar me Të shpirtërisht.

Udha e vërtetë është hyrja në një luftë shpirtërore që nuk ka paqe, me synimet, istikamet, kënaqësi e nënshttrim dhe moralin e lartë, edukatën e mirë dhe me pastrimin e vetes.

Udha e vërtetë është virtyti i besimit të bashkuar me dashuri, i ibadetit të kryer me dëshirë të zjarrtë dhe i devotshmërisë me sjellje të bukura, për të formuar miqësi me Allahun e Madhëruar.

Udha e vërtetë është arti për të qenë i kënaqur nga

Allahu Teala, duke qenë nën orientimin islam, duke e harruar ankesën dhe duke mos e prishur ekuilibrin kundrejt ulje-ngritjeve të jetës dhe kushteve që ndryshojnë.

Udha e vërtetë është emri i përpjekjes për të formuar zemra, që u binden urdhreve të Allahut Teala, që i nënshtrohen Atij dhe janë të kënaqur nga Ai duke i ruajtur me përpikmëri kufijtë e haramit dhe të hallallit.

Udha e vërtetë është arti i arritjes së dashurisë hyjnore, duke i dhënë rëndësi përmendjes së Allahut Teala, që përbëhet nga kërkimi i faljes, lutjet, dhikri e tesbihati dhe duke bërë kujdes ndaj hallallit e haramit.

Udha e vërtetë është emri i dhembshurisë dhe mëshirës që ka ndaj krijesave besimtare, i cili e ka përsosur veten shpirtërisht dhe i garës së tij për t'i kompensuar mangësitë, duke u përpjekur të arrijë moralin e lartë.

Udha e vërtetë është emri i mbartjes së nijetit për

ta kaluar natën me ibadet, në mënyrë që të futemi në kuvendin e dashurisë e të mëshirës së Allahut Teala, duke e pranuar shërbimin me dhembshuri e mëshirë ndaj krijesave, si njërën prej gjërave më të rëndësishme të edukimit shpirtëror të cilin e do Zoti (xh.xh.).

Udha e vërtetë është emri i përpjekjes për të qenë i dobishëm në shërbim ndaj krijesave, duke filluar nga më e lehta, nga më e pakta dhe nga ajo që mund të bëjmë pa e lënë për më vonë dhe pa pritur ndonjë falënderim, duke ia ditur vlerën momentit, pa i lënduar krijesat dhe duke shpresuar kënaqësinë e Allahut të Madhëruar.

Udha e vërtetë është vetëdija për të fituar një identitet prej adhuruesi të mirëfilltë, duke u lartësuar nga imitimi te besimi i vërtetë, duke e kuptuar paaftësinë njerëzore, duke kaluar nga egoizmi në gjendjen e të qenit asgjë, duke u larguar nga çdo gjë e kësaj bote dhe nga pëlqimi i vetes, duke arritur perceptimin e të fshehtave hyjnore, që gjenden brenda natës dhe duke e pranuar kohën e agimit si dritare hyjnore.

UDHËTARI

Udhëtar i vërtetë është ai që mund të thotë: "Nëse dëshiron të takohesh me Allahun e Madhëruar, le të kesh një anije, ngarkesa e së cilës në detin e zemrës është dashuria dhe sakrifica."

Udhëtar i vërtetë është ai që e sheh gjithësinë me syrin e kujdesshëm të marrjes mësim. Këta janë të urtët. Atyre që u jepet urtësia, u jepet edhe mëshirë në zemrat e tyre.

Udhëtar i vërtetë është ai që ka në zemër dashurinë dhe sakrificën, dhikrin dhe kontrollin e vetes dhe që ka si ushqim në udhëtimin e tij takimin me Allahun e Madhëruar.

Udhëtar i vërtetë është ai që mbjellë pemët e mjaftueshmërisë në bahçen e zemrës, duke mos ndjerë nevojë për gjërat e kësaj bote që zotërojnë të përkohshmit.

Udhëtar i vërtetë është ai që e bën kurorë në kokë rregullin: "Njeriu që mbart nderin dhe krenarinë e Islamit, e pranon si lumturinë më të madhe arritjen e lavdërimit hyjnor dhe gjithashtu ndjekjen e robit të veçantë të Rrahmanit (xh.xh.), Habibullahut (a.s.) dhe të shokëve të Tij (r.a.)."

Udhëtar i vërtetë është ai që u bën vend të vetmuarve në zemrën e tij, duke e ditur se pikërisht ata që do ta bëjnë këtë do të jenë zotërinjtë e sarajeve të xhennetit.

Udhëtar i vërtetë është ai që e kupton mirësinë e begatinë hyjnore dhe e bën zemrën e tij vend ku përfitojnë të gjitha krijesat. Po ashtu, ai që ka edhe një axhendë se çfarë do të bëjë gjatë ditës për hir të Allahut Teala.

UVEJM IBN SAIDE

Radijallahu anh



Mustafa Erlsh

Uvejm ibn Saide, (r.a.), njihet si njëri prej tetë të parëve, të cilët pranuan Islamin në Medine. Ai e kishte origjinën nga fisi Beli, që jetonte në veri të Arabisë. Lindi dhe u rrit në Medine. Uvejmi u përkiste bijve të Amr ibn Auf nga fisi Evs.

Uvejm ibn Saide, (r.a.), u njoh me Islamin nëpërmjet Es'ad ibn Zuraes dhe Zekvanit, (r.a.) të cilët u bënë myslimanë në Mekë dhe që u kthyen në Medine. Ai u bë mysliman pa hezituat aspak.

Këta, duke qenë përqaftuarit e parë të Islamit, vepronin me një fshehtësi të madhe. Ata mblidheshin ndërmjet tyre duke marrë masa, kuvendonin rreth fesë dhe përpiqeshin për ta forcuar e përmirësuar vëllazërinë e tyre.

Kur përmallimi dhe mallëngjimi bëhej i padurueshëm në zemrat e tyre, gjenin ndonjë mundësi dhe shkonin në Mekë për të bërë umre. Me të Dërguarin e Allahut, (a.s.), takoheshin në Akabe.

I Dërguari i Allahut, (a.s.), u fliste atyre për Islamin, u lexonte ajetet e reja që ishin shpallur dhe bisedonte ngrohtësisht me ta. Ai (a.s.), ua bënte të mundur që në zemrat e tyre të lindte një besim i thellë, një dashuri e gjerë dhe një entuziazëm i madh. Edhe ata, kur ktheheshin në Medine me këtë dashuri dhe entuziazëm, shkonin derë më derë, bahçe më bahçe dhe përpiqeshin të përhapnin Islamin.

Uvejm ibn Saide, (r.a.), u betua në besëlidhjet e Aka-besë se do të luftonte në rrugë të Allahut Teala dhe do ta mbronte të Dërguarin e Allahut (a.s.), me jetën dhe pasurinë e tij. Besën e dhënë e vërtetoi me sjelljet e tij.

Ai banonte në Kuba. Fjalën e dhënë e mbajti. Myslimanët që bënë hixhret nga Meka, i mbajti si mysafirë në shtëpinë e tij. Atyre u përpoq t'u shërbente sa më mirë.

Kur edhe i Dërguari i Allahut, (a.s.), bëri hixhret, qëndroi në Kuba. Një javë apo dhjetë ditë, qëndroi aty. Ato ditë u përpoq të ndërtonte një vend, në të cilin mund të mblidheshin dhe të bënin ibadet sahabët të gjithë bashkë. Menjëherë filloi të ndërtonte një xhami. Bashkë me të gjithë sahabët, ndërtuan xhaminë e Kubës duke punuar me gjithë shpirt. Uvejm ibn Saide, (r.a.), përgjatë këtij shërbimi nuk u nda aspak nga i Dërguari i Allahut (a.s.).

Uvejm ibn Saide, (r.a.), ishte shumë i ndjeshëm në çështjen e pastërtisë. Ai përpiquej shumë për pastërtinë e vetes dhe të mjedisit që e rrethonte. Në këtë çështje ishte shumë i përpiktë. Kjo cilësi e tij, i kishte rënë në sy të Dërguarit të Allahut, (a.s.). Pastaj zbriti një ajet. Sahabët i pyeti: "Kush është ky?" Këtë kujtim të përjetuar në Kuba, Uvejm ibn Saide, (r.a.), e tregon kështu:

Një ditë, kur po qëndronim në xhaminë e Kubës, i

Dërguari i Allahut, (a.s.), erdhi pranë nesh dhe tha:

"O populli i Ensarëve! Allahu flet për ju me lavdërime në çështjen e pastërtisë. Si pastroheni?"

Ata i thanë: "O i Dërguari i Allahut! Marrim abdest për namaz dhe gusul kur bëhemi xhunub."

I Dërguari i Allahut, (a.s.), i pyeti përsëri: "A bëni ndonjë gjë tjetër përveç kësaj?"

Ata i thanë: "Jo! Por kemi kujdes edhe për këtë. Sa herë që kryejmë nevojën e madhe, pastrohemi me ujë."

I Dërguari i Allahut, (a.s.), tha: "Ja, pikërisht për këtë." Pastaj lexoi këtë ajet:

"Aty (në xhaminë e Kubës), ka njerëz që duan të pastrohen. Allahu i do ata që pastrohen shpesh." (Teube, 108)

Kur zbriti ky ajet fisnik, i Dërguari i Allahut, (a.s.), pyeti: "Kush është ky?" Pastaj, pasi bëri një shpjegim, tha: "Sa njeri i mirë është Uvejmi, i cili është njëri prej tyre." (Isabe, IV, 619-620 ; Ibn Sa'd, III, 460; Dhehebi, Sijeru a'lami'n-nubela, I, 503-504)

Pasi Uvejm ibn Saide, (r.a.), u nderua me Islamin, gjithmonë ishte prijës në mirësi. Për përhapjen e Islamit në Medine, dha përpjekje shumë serioze. Edhe në xhihad, gjithmonë qëndronte në rreshtat e parë.

Ai ishte një hero i dashuruar me xhihadin. Mori pjesë në të gjitha luftërat, me në krye Bedrin, Uhudin dhe Hendekun. (Buhari, Magazi, 13) Mori pjesë edhe në betejat e Beni Mustalik dhe Beni Kurejdhes.

Kur i Dërguari i Allahut, (a.s.), rrinte në një vend, ai qëndronte para çadrës. Kur hynte në ndonjë shtëpi, qëndronte roje te dera. Njerëzit e këqinj i ndalonte të hynin te i Dërguari i Allahut, (a.s.) dhe ta shqetësonin. Në lidhje me këtë çështje, transmetohet një kujtim i tillë:

Pas një ngjarjeje që ndodhi në një dyqan argjendarie në Medine, vendoset që fisi Beni Kajnuka të nxirret nga qyteti, për shkak të një sjelljeje të keqe që u bë kundër një gruaje myslimane.

Kryetari i hipokritëve, Abdullah ibn Ubej ibn Selul, i cili e dëgjoi këtë, vjen me një delegacion për t'u takuar me të Dërguarin e Allahut, (a.s.).

Në ato momente, te dera po bënte rojë Uvejm ibn Saide, (r.a.). Atë nuk e lejoi të hynte brenda dhe i tha se nuk mund të hynte pa dhënë leje i Dërguari i Allahut (a.s.). Abdullah ibn Seluli u nxeh për këtë. Kur tentoi të hynte brenda me forcë, Uvejm ibn Saide, (r.a.), e ndaloi, por u plagos në kokë. Sidoqoftë, nuk e la të hynte brenda atë hipokrit. (Vakidi, I, 178)

Uvejm ibn Saide, (r.a.), ishte një burrë i zgjuar dhe largpamës. Ai nuk bënte panik kur ndodhte ndonjë gjë. Nuk hidhte hap prapa kundrejt vështirësive dhe ndërhynte menjëherë.

Ai bëri shumë mirësi të mëdha edhe pas ndërrimit jetë të të Dërguarit të Allahut, (a.s.). Me ndihmën e tij, u

kaluan sprovat dhe vështirësitë e mëdha në zgjedhjen e halifes. Ngjarja që tregon intuitën, largpamësinë dhe zgjuarsinë e tij. Në literaturën islame transmetohet:

Lajmi se Ensarët ishin mbledhur në shtëpinë e Beni Saides, arriti te sahabët e nderuar që po qëndronin në xhaminë e Hz. Pejgamberit (a.s.). Hz. Ebu Bekri, (r.a.) dhe Hz. Umeri, (r.a.), menjëherë u ngritën dhe shkuan atje. Në rrugë u takuan me njerëz të devotshëm, Uvejm ibn Saide, (r.a.) dhe Ma'n ibn Adij, (r.a.). Uvejmi, (r.a.), i pyeti:

"Ku po shkoni?" Ata i thanë:

"Po shkojmë te vëllezërit tanë Ensarë."

Uvejm ibn Saide, (r.a.), shfaqti një zgjuarsia të madhe dhe bëri këtë shpjegim që i qetësoi ata:

"Kthehuni prapa! Nuk ka ndonjë lëvizje kundër jush. Ata nuk janë mbledhur për diçka që nuk e pëlqeni ju. Ensarët janë mbledhur për sëmundjen e Sa'd ibn Uba-des, (r.a.)."

Pastaj u dha këtë këshillë:

"Ju mos shkoni atje! Çështjen e hilafetit zgjidheni ndërmjet jush!" (Ibn Sa'd, III, 460)

Uvejm ibn Saide, (r.a.), përgjatë gjithë jetës së tij, ishte një burrë që e mbante fjalën.

Ai ishte prej të parëve që dhanë besën kur Hz. Ebu Bekri, (r.a.) dhe Hz. Umeri, (r.a.), u zgjodhën halife.

Kur i Dërguari i Allahut, (a.s.), bëri hixhret nga Meka në Medine, menjëherë realizoi edhe çështjen e dytë të rëndësishme që përbënte themelin e shoqërisë islame. Muhaxhirët dhe Ensarët i bëri vëllezër. Uvejm ibn Saide, (r.a.), e shpalli vëlla me Hz. Umerin, (r.a.). (Isabe, IV, 619-620; Ibn Sa'd, III, 460)

Hazreti Umeri, (r.a.), përgjatë këtij vëllazërimi, e njohu atë edhe më mirë. Pasi ndërroi jetë, shkonte te varri i tij, lexonte Kuran dhe lutej. Për të fliste fjalë të mira duke u shprehur:

"Çdo njeri që gjendet mbi sipërfaqen e tokës, nuk mund të thotë se është më i mirë se ky njeri që gjendet në këtë varr."

Umeri, (r.a.), shprehej se ai ishte një hero i dashuruar me xhihadin dhe thoshte:

"Kurdo që i Dërguari i Allahut, (a.s.), hapte apo ngrinte lart ndonjë flamur për xhihad, Uvejmi absolutisht gjendej nën të." (Usdu'l-Gabe, IV, 303; Isabe, IV, 619-620)

Uvejm ibn Saide, (r.a.), ndërroi jetë në kohën e Umerit, (r.a.), në moshën gjashtëdhjetë e pesë vjeç, në qytetin e Medines.

Allahu qoftë i kënaqur prej tij!

Allahu Teala na bëftë prej atyre që marrin pjesë nga dashuria, zgjuarsia, intuita dhe morali i lartë i tij! Amin!

Edlson Çeraç

DREJTËSIA ËSHTË ÇDO GJË

BASHKË ME NJË QASJE PËR RAPORTIN E SAJ ME LIRINË

Një dijetar i urtë i kohëve të shkuara pati thënë se “një qytet/vend që nuk ka drejtësi dhe mjekësi, nuk mund të quhet qytet”, e rrjedhimisht nuk ia vlen të jetohet në atë vend. Mendimtari dhe ish-presidenti i Bosnjë-Hercegovinës, indjeri Alija Izetbegović, në një mbledhje në Organizatën e Kombeve të Bashkuara, në fund të fjalimit të tij tha se “ne (boshnjakët) nuk kemi nevojë për liri, por për drejtësi”. Ndër vargjet e Kuranit lexojmë se

1. Shafiu.

“çdo gjë është krijuar me drejtësi”.

Do ishte e tepërt të thuhej se çdo qenie e çdo gjallesë në këtë gjithësi priret natyrshëm të jetojë me drejtësi dhe e kërkon atë kur ajo mungon. Proveni qoftë edhe mbajtjen e një zogu në kafaz dhe do ta shihni se si do kundërshtojë e se sa mospranues do jetë, pothuajse në çdo çast – jo sepse nuk po e lëmë të lirë, por, më së pari, ngaqë po tregohemi të padrejtë me të. Pse? Sepse e kemi shkëputur nga gjendja e tij normale dhe kjo është e padrejtë. Pra, së pari kemi ushtrim padrejtësie nga ana e njeriut (futja në kafaz) dhe, së dyti, për pasojë, vjen

edhe mungesa e lirisë për zогun.

Vetëm njeriut i është dhënë mundësia – duke pasur parasysh se zотëron një liri të ndryshme, krahasuar me çdo gjallesë tjetër – ta pengojë hera-herës rrjedhën/mbarëvajtjen e drejtësisë, për qëllime e arsye nga më të ndryshmet e nga më të çuditshmet, pse jo edhe nga më të papranueshmet, por thellë-thellë, cilado qoftë arsyeja, padrejtësia nuk mund të justifikohet kurrë.

Këtu nuk kemi të bëjmë me një rastësi apo me një dukuri të errët e të pashpjegueshme, pasi liria e njeriut është e një lloji tjetër, krahasuar me gjallesat që e rrethojnë, ngaqë ai është i pajisur me një nga elementet kyçe që i mundëson atij ta meritojë lirinë, pikërisht me arsyen.

STATUSI I NJERIUT

Mund të themi se qenia njerëzore është një qenie e ndërmjetme, mes engjëllit – që, siç na tregojnë tekstet e shenjta është i pajisur vetëm me arsye (le të themi, të kulluar) dhe nuk ka instinkte – dhe kafshës, tek e cila mbizotërojnë instinktet. Pra, njeriu i zотëron dhe i përjeton që të dyja, qoftë arsyen e qoftë instinktin. Kur ai prirët shumë e me ngulm drejt arsyes, për të qenë sa më i kulluar, ai i ngjason engjëllit; ndërsa kur bën të kundërtën, duke iu dorëzuar instinkteve dhe duke lënë mënjënë arsyen ose kur ajo i errësohet, ai nis t'i ngjasojë kafshës. Në fakt, të jetuarit, si prova më kokëforte dhe më e drejtpërdrejtë na tregojnë se këto prirje janë të skajshme dhe, sado që të jenë të dëshirueshme për të jetuar vetëm sipas njërës apo sipas tjetrës, thjesht nuk është e mundur. Pra, njeriu nuk mund të jetë as i shenjtë e as shtazor; atij i duhet të jetë ai që është – njeri; sepse në thelb është një qenie që jeton dy botë njëherësh, pra një qenësi bipolare.

Pas kësaj hyrjeje, të cilën e pamë të nevojshme, le t'i kthehemi më përveçëm çështjes së drejtësisë, që sido që të jetë ajo ka të bëjë me çdo gjë: sepse vetëm atëherë kur ajo shkon në vend është e mundur paqja si gjendje ontologjike; kurse në të kundërt, përherë e më shumë i afrohem konfliktit, pra luftës, si një gjendje kundër-ontologjike; pasi në konflikt apo në luftë përmbysset rendi normal i gjërave dhe të jetuarit reduktohet vetëm në një synim të vetëm: të mbijetuarit me çdo kusht e me çdo mënyrë të mundshme. Kështu, kur gjendja normale cenohet dhe nis të përmbysset, ekzistenca si tërësi dhe të jetuarit shkon detyrimisht drejt asgjësimit.

Duke u ndaluar akoma më konkretisht brenda këtij konteksti, në lidhje me prirjet e drejtësisë (apo të padrejtësisë) në vendin tonë, po citoj një pjesë nga një opinion i Fatos Lubonjës, i botuar në të përditshmen *Panorama*, me datë 14 shkurt 2012. Ndër të tjera Lubonja shkruan:

“Do të thosha se shqiptarët sot kanë uri për drejtësi (...) në të njëjtën masë siç kishin uri për liri në vitet e diktaturës. Por, po ashtu, si në vitet e diktaturës, ndjehen

të pafuqishëm për ta instaluar këtë drejtësi, jo pse është i padrejtë i gjithë populli, siç thonë disa, por sepse sistemi brenda të cilit jemi ngujuar është, në shumë aspekte, i ndërtuar mbi padrejtësinë; sepse, ashtu sikur sistemi i djeshëm i trembej më shumë se gjithçkaje lirisë, pasi liria e rrezikonte, ky i sotmi i trembet më shumë se gjithçkaje drejtësisë, pasi kjo e shemb menjëherë.”

Faktikisht edhe sistemi i djeshëm po drejtësisë i trembej, pasi dihet fare mirë se, nëse mbahet drejtësi, duke nisur që nga njeriu që ka pozitën më me përgjegjësi e deri tek ai më i thjeshti, rrjedhimisht ka edhe liri.

Më tej, Lubonja shkruan se “përvoja jonë po tregon përditë se për ndërtimin e një demokracie, si shtet të së drejtës, është më e rëndësishme drejtësia, sesa pluralizmi partiak. Sepse pa drejtësi pluralizmi partiak degjeneron në pluralizëm bandash dhe demokracia në luftën midis këtyre bandave. Dhe kjo luftë e zhyt të gjithë shoqërinë në një sistem kriminaliteti, siç jemi zhytur ne, ku polici duhet të fitojë në mënyrë të paligjshme, që të paguajë mësuesin, i cili duhet të fitojë në mënyrë të paligjshme që të paguajë mjekun, i cili duhet të fitojë në mënyrë të paligjshme që të paguajë gjyqtarin e kështu me radhë në rreth vicioz. Problemi është se sot shqiptarët janë të tejngopur me këtë sistem. Ngjarjet e fundit të 21 janarit, ku Prokuroria kërkon mbështetjen e ambasadorit amerikan për të marrë në hetim dy bandat që akuzojnë njëra-tjetrën e që i duhet t'i çojë në Amerikë plumbat për të bërë një ekspertizë të thjeshtë, flet vetë për gjendjen. Tek e fundit, pra, sillemi dhe risillemi duke u munduar të gjejmë rrugën e daljes nga kjo luftë e shëmtuar e, ashtu sikurse në vitin '90, shumica mendonin se liria ishte gjëja kryesore për të cilën kishim nevojë për të dalë nga sistemi që na kishte mbytur, pas njëzet vjetësh shohim se vetëm drejtësia mund të na nxjerrë nga ky sistem. Sot ne kemi nevojë të dalim në rrugë të bërtasim “Drejtësi – Demokraci”, siç kishim nevojë në vitin '90 të dilnim në rrugë të bërtisnim “Liri – Demokraci”. Problemi është që kjo frymë duhet të materializohet. Pyetja që shtrohet është se a duhet të materializohet nëpërmjet një lëvizjeje masash, quaje po deshe revolucionare, apo kemi sot instrumente që kjo të materializohet në mënyrë më të qetë, më institucionale? Personalisht do ta mirëprisja një lëvizje masash, të rinjsh – paqësore, sigurisht – që do të dilnin në rrugë përditë duke bërtitur “Drejtësi – Demokraci” e që do t'u jepte shtytës ndryshimeve të klasës politike dhe të krerëve të Drejtësisë nëpërmjet dorëheqjesh.”

Pyetja që shtrohet në fund të konstatimit të mësipërm është se ç'do të thotë të dalësh në rrugë e të bërtasësh “Drejtësi – Demokraci”? ndërkohë që e dimë shumë mirë se edhe popuj të tjerë sikurse ne e kanë provuar shumë e shumë herë një gjë të tillë, e përsëri ja ku jemi; gjendja flet më shumë se fjalët! Megjithatë, një gjë qëndron qenësishëm: ne duhet të kërkojmë Drejtësi, e jo demokraci apo liri, për t'u vetëdijësuar kështu se ku

qëndron problemi. Sepse pa Drejtësi nuk mund të ketë as demokraci e as liri², dhe përfundimisht nuk mund të ketë as jetë, përderisa njerëzorja është fort e ekspozuar ndaj tjetërsimit.

Drejtësia fillon te individi, për të kaluar më pas edhe te shoqëria dhe institucionet e saj. Pa u ndërgjegjësuar individi duke ia përmendur vazhdueshëm vetes ligjin e brendashkruar, që “unë duhet të jem i drejtë” dhe “nuk duhet t’i bëj tjetrit atë që nuk dua të ma bëjë tjetri mua”, nuk mund të ketë asnjëherë drejtësi të vërtetë; do të ketë vetëm drejtësi artificiale, që në rastin më të parë bie dhe zhbëhet si një kala prej rëre, duke lënë nga pas vetëm zhgënjim e mjerim.

MBI THELBIN E DREJTËSISË

Thelbi i Drejtësisë është e drejta e Thelbit, për të perifrazuar Heidegger-in, i cili thotë se “thelbi i së Vërtetës është e vërteta e Thelbit. Thelbi është Qenia e qenieve.”

E drejta e Thelbit nis të jetë realitet i njëmendët mu atëherë kur qenia bën përpjekje për t’u çliruar nga harresa; domethënë, duke synuar të njohë veten.

Le të ndalemi pak në këtë pikë.

“*Njih vetveten!* Këshillë, detyrim, urdhër? – kush e di se ç’është kjo fjali e stërlashtë nga tempulli i Delfit? Intonacioni i saj imperativ pa dyshim që të irriton menjëherë. Nëse është një këshillë, njeriu e pret këshillën kur e kërkon. Ndërkohë, kjo fjali pret çdo vizitor në hyrje të tempullit: atë që kërkon një këshillë dhe atë që nuk kërkon. Nëse është detyrim, ndaj kujt është? Ndaj vetes apo dikujt tjetër? Nëse është ndaj vetes, kush mund të më japë një detyrim pa lejen time? Unë i di detyrimet e mia dhe nuk lejoj dikë tjetër të m’i përcaktojë ato. Nëse është dikush tjetër, nuk kujtohem dot që t’i kem dhënë dikujt një premtim se do njoh veten. E nëse bëhet fjalë për një urdhër, më kanë ardhur në majë të hundës! Nuk dua të urdhëroj askënd dhe nuk



pranoj të më urdhërojë asnjë! Epo, mos është fjala për ndonjë enigmë? Enigmatikja e këtij konstruksioni të stërholluar e të kursyer, si një shprehje e gdhendur në gur, e bën këtë supozim shumë të besueshëm. Kur jam i ngeshëm dëshiroj të zgjidh enigma; madje edhe kur nuk jam aq me nge, enigmat më kthellojnë. Do supozoj se bëhet fjalë për një enigmë dhe do të provoj dy-tre variante që ta zgjidh atë.

Sokrati, i cili e ka njohur këtë fjali, e ka pranuar dhe gjithë jetën e tij ia ka kushtuar zgjidhjes së saj. Në fund përfundoi se “jeta që nuk kalon duke menduar për veten, nuk ia vlen të jetohej!” Rruga përmes së cilës ka arritur Sokrati deri në këtë përfundim të vërtetë (së paku për të), mund të shprehet me silogizmin:

1. “Një jetë pa njohur veten nuk është e vlefshme të jetohej.”
2. “Filozofia shpie në njohjen e vetes.”
3. “Jeta pa filozofi nuk është e vlefshme për t’u jetuar!”

Kështu, menjëherë na bëhet e qartë se Sokrati nuk ka kërkuar përgjigje për pyetjen se kush është ai vetë si Sokrat, sepse çdo njeri e di mjaft mirë se kush është si i tillë. Ndërkaq, ai që i futet zgjidhjes së pyetjes për identitetin e tij individual/vetjak, duhet të jetë i përgatitur për t’u ballafaquar me rrezikun që të mos e pëlqejë aspak atë që do të kuptojë për veten, madje edhe të dëshpërohet thellë e të pendohet thjesht se pse i ka hyrë një aventure të tillë. Përfundimisht, është krejt e qartë se çdo njeri ka një mendim të mirë për veten, nga pasqyra që e krijon me një analizë introspektive. Për Sokratin, që të njohësh veten,

kjo do të thotë të njohësh thelbin tënd njerëzor; të kuptosh se ç’është ajo që të bën të jesh njeri; si duhet të jetosh që të jetosh jetën tënde, në vend që ta çosh jetën dëm, pa e ditur se kush je; sepse një jetë e tillë nuk ia vlen të jetohej.

Ndërkohë, një jetë e tillë nuk ia vlen të jetohej sepse ai që nuk ka njohur veten si njeri nuk jeton aspak jetën e tij!³

Përfundimisht, mbetet të themi se vetëm kur të jemi të drejtë me veten mund të jemi të drejtë edhe me tjetrin. Pa e zgjidhur këtë çështje me veten nuk kemi se si e përkthejmë atë në realitet të jetuar me tjetrin në shoqëri dhe në raport me institucionet e saj.

Prandaj, Drejtësia është çdo gjë.

2. Ose, e thënë në një tjetër mënyrë: “Fjala me të cilën kërkohet liria është njëherësh fjala e parë me të cilën kërkohet drejtësia. Drejtësia është një e mirë universale. Qëndrimi i parë i drejtësisë është njëkohësisht edhe i fundit: çdo qenie është e lirë! Jo: të gjitha qeniet janë të barabarta! Pikërisht te liria e çdo qenieje, që të jetë ashtu siç është, qëndron parimi i drejtësisë! Secili është i lirë të jetë ai që është dhe ashtu siç është! Po ashtu, parimi i drejtësisë (të gjithë njerëzit janë të lirë) nuk implikon kurrsesi vlefshmërinë e qëndrimit se të gjithë njerëzit janë të barabartë! Drejtësia është një gjendje në të cilën askush nuk i imponon askujt të jetë ndryshe nga ajo që është. Të gjitha kërkesat për integritet, për të mos thënë për asimilim, siç dëgjohen sot nëpër shumë pjesë të Europës dhe Amerikës, të çdo grupi religjioz apo kulturor/nënkulturor, në thelb janë të padrejta!” (Muhiq, 2013)

3. Muhiq, F. (2012) *Enigma më e vjetër në botë*. Revista “Shenja”, nr. 11



Mëshira E PEJGAMBERIT

- SALALLAHU ALEJHI VE SELEM -

Prim. dr. med. sc. Ali F. Iljazi

Në çdo veprim të tij, në çdo fjalë të tij vërehet mëshira. Ebu Dherri (r.a.), e pyeti Pejgamberin (a.s.):

-Çfarë do ta shpëtojë njeriun nga zjarri?

-Besimi në Allahun - u përgjigj Pejgamberi.

-O i Dërguari i Allahut, me besim shkojnë edhe veprat e mira? - pyeti Ebu Dherri.

-Të ndash atë që të ka furnizuar Allahu - u përgjigj Pejgamberi.

-Nëse është i varfër dhe nuk ka ç'të ndajë?" - pyeti Ebu Dherri.

-Le të urdhërojë për të mirë dhe ndalojë të keqen - u përgjigj Pejgamberi.

-Nëse nuk mundet? - pyeti Ebu Dherri.

-Le ta ndihmojë të paaftin - u përgjigj Pejgamberi.

-Nëse nuk mundet as këtë? - pyeti Ebu Dherri.

-Le ta ndihmojë atë që i është bërë padrejtësi - u përgjigj Pejgamberi.

-Nëse është i dobët dhe nuk mundet ta ndihmojë? -

pyeti Ebu Dherri.

-Le të largohet nga ofendimi ndaj të tjerëve - u përgjigj Pejgamberi.

-Por a do të hyjë në xhenet, nëse e bën këtë? - pyeti Ebu Dherri.

-Nuk ka besimtar i cili bën njërën prej këtyre veprave e që ajo (vepër) nuk e kap për dore dhe e fut në xhenet - u përgjigj Pejgamberi.

Pra, mjafton njëra nga veprat e përmendura për të hyrë në xhenet.

Andaj, ai i cili ndan pasurinë, ai i cili urdhëron për të mirë e ndalon nga e keqja, ai që ndihmon të paaftin, ai i cili largohet nga ofendimi ndaj të tjerëve, pra secila nga këto vepra është biletë për xhenet. Pra le të mundohemi t'i fitojmë këto bileta këtu në dynja, duke praktikuar këto vepra.

Pra, është interesant që forma më e vogël e veprës së mire, e cila e fut njeriun në xhenet është mosofendimi i të tjerëve. Pra, nëse nuk mundemi asgjë, atëherë së paku të heshtim dhe do të fitojmë xhenetin.



Adem Saraç

Metoda e infakut

E HZ. HABBABIT



Njëri prej sahabëve të mëdhenj nga myslimanët e parë, që u rezistoi vuajtjeve e torturave shumë të mëdha, ishte edhe Hz. Habbab bin Ereti (r.a.).

Hz. Habbabi, radijallahu anhu, dha kontribute të panumërta në shumë vende, me në krye Mekën e Medinen. Me kalimin e viteve, shkoi në Kufe dhe qëndroi aty. Tashmë ai ishte bërë një prej banorëve të Kufes.¹ Deri në këto ditë, mjeshtri i madh, Habbabi, radijallahu anhu, nuk qëndroi duarbosh. Edhe në Kufe nxori hekurpunues mjeshtër.

Tashmë nuk merrej vetëm me përpunimin e hekurit. Ai kishte detyra të ndryshme në instancat e shtetit. Përpunimi i hekurit ishte bërë profesioni i dytë për të. Këtë e bënte vetëm për të nxjerrë mjeshtër të tjerë dhe për t'u hapur atyre derën e bukës.

Hz. Habbabi, radijallahu anhu, punonte vazhdimisht. Me gjithë rrogën që merrte në detyrën shtetërore, kishte arritur një pasuri të majme. E gjitha kjo, për shkak të mjeshtërisë dhe aftësisë së lartë që zotëronte. Ai kishte aq shumë pasuri, sa që hapte vende të reja pune dhe ua mundësonte myslimanëve që të

punonin.

Hz. Habbabi, radijallahu anhu, para disa vitesh ishte shitur si rob, ishte lënë pa ngrënë e pa pirë me ditë të tëra dhe ishte torturuar me çdo lloj mënyre, ngaqë kishte pranuar Islamin. Ndërsa tani, ishte bërë një njeri i pasur dhe i respektuar.² Allahu i Madhëruar ka mundësi për çdo gjë...

Hz. Habbabi, radijallahu anhu, ishte bërë i pasur dhe tashmë ndihmonte njerëzit në nevojë. Krahaz zekatit dhe sadakasë, vazhdimisht i mbronte të varfrit dhe u jepte mundësi për të punuar.

Hz. Habbabi, radijallahu anhu, kishte shumë cilësi që e bënin të ndryshëm nga të tjerët. Njëra prej këtyre ishte teknika e re që përdorte për të ndihmuar të varfrit dhe njerëzit në nevojë. Ne e quajmë këtë "metoda e infakut të Hz. Habbabit"³

Një dhomë të shtëpisë së tij e kishte bërë me dy dyer. Njëra prej këtyre dyerve hapej nga brenda dhe tjetra hapej nga jashtë. Këtë dhomë të veçantë e përdorte si një lloj kase, por kjo kasë nuk u ngjante

1. Ibn Sa'd, Tabakatu'l-Kubra, vëll. 3, fq. 117.

2. Ibnu'l-Esir, Usdu'l-Gabe, vëll. 2, fq. 106.

3. Adem Saraç, Sevgi Toplumu, fq. 93-96.

kasave të tjera.

Kjo dhomë, të cilën e përdorte si kasë, nuk ishte për të siguruar paratë. Përkundrazi, ishte për t'i shpërndarë ato. Mbi të gjitha, aty nuk kishte vetëm para, por çdo gjë sipas nevojës.

Pasi e përgatiste çdo gjë në mënyrën më të bukur, në shtëpinë e tij ftonte për ushqim të varfrit dhe njerëzit në nevojë.

Në ftesa të tilla, pasi u jepte për të ngrënë e për të pirë, i përcillte duke u dhënë ndonjë gjë që ua plotësonte nevojat që kishin. Prandaj kishte shumë njerëz nevojtarë që u përgjigjeshin këtyre lloj ftesave.

Edhe këtë thirrje e pandehën si të tillë.

Por pasi hëngrën ushqimin dhe morën atë që kishin nevojë, e panë se nuk ishte aspak ashtu...

H. Habbabi, radijallahu anhu, u tregoi mysafirëve dhomën kasë dhe u tha:

"Të dashur vëllezër! Bota dhe interesat e saj nuk janë gjë tjetër përveçse pasuri e përkohshme. Jeta e vërtetë është jeta e ahiretit. Ajo fitohet në këtë botë. Edhe unë ju kam ftuar për të fituar këtë. Allahu Teala qoftë i kënaqur me të gjithë ju që iu përgjigjët ftesës sime.

-Allahu qoftë i kënaqur me ty, o Habbab! Në sajën tënd po kalojmë shumë lehtë vështirësitë.

-Ju lutem. Tani do t'ju kërkoj diçka të veçantë. Shprejtoj të ma pranoni kërkesën.

-Kërkesa jote është urdhër për ne, o Habbab!

-Jo, nuk është urdhër, por vetëm një kërkesë.

-Urdhëro! Cila është kërkesa?

-A e shikoni këtë dhomë?

-Sigurisht që e shikojmë, por nuk e kuptuam shkakun që po na e tregon.

-Aty ka amanete që Allahu Teala ua ka dhënë robërve të tij!

-Nuk të kuptuam qartë.

-Mos nxitoni, do t'ua shpjegoj. Falënderimi qoftë

për Allahun! Habbabi, i cili ishte një rob i varfër në të kaluarën, tashmë është bërë një mysliman i pasur.

-Allahu ta shtoftë pasurinë!

-Amin! Por unë dua ta ndaj këtë me ju.

-Si?

-Duke filluar nga paratë dhe gjërat e vlefshme, në këtë dhomë vendosim edhe rroba dhe gjëra të tjera. Në këtë anë ka para, në këtë anë ka gjëra të vlefshme, në këtë anë ka rroba dhe në këtë anë ka gjëra të tjera. A i patë vendet e tyre?

-I pamë.

-Kushdo që të ketë ndonjë nevojë, të hyjë nga dera e jashtme pa më pyetur mua dhe të marrë atë që dëshiron dhe aq sa dëshiron!

-Nuk e kuptuam!

-Çfarë nuk kuptuat? Cilido që të ketë nevojë prej jush, le të vijë dhe të marrë këtu.

-Pa të pyetur ty?

-Prandaj kam bërë dy dyer. Dera që hapet nga jashtë, është e juaja. Ndërsa dera që hapet nga brenda, është e jona. Ditën apo natën, gjithmonë dera e jashtme do të jetë e hapur. Domethënë, ajo derë nuk do të ketë dry. Cilido që të ketë ndonjë nevojë prej jush, le të vijë dhe të marrë këtu. A e kuptuat?

-Nuk dimë çfarë të të themi, o Habbab!

-Bëni dua! Kjo më mjafton. Ndërkohë, përpiquini t'u jepni edhe atyre njerëzve nevojtarë që unë nuk arrij t'u jap. Nuk është kusht që të vijnë dhe të më takojnë mua. Mjafton t'u tregoni derën. Tani mund të shkoni. Paqja e Allahut qoftë mbi ju!

-Allahu të ruajt, o Habbab!⁴

Pasi Habbabi, radijallahu anhu, i përcolli mysafirët, e falënderoi Allahun Teala me sy të përbotshëm dhe me gjithë zemër për këto mirësi që i kishte dhënë...

Kjo ishte metoda e infakut të Habbabit, radijallahu anhu.



4. Ahmed bin Hanbel, el-Musned, vëll. 5, fq. 108.

Mos lëndo!.. Përndryshe, lë

Aishe Ajten Gyrsoj

A DUHET TË URREHET MËKATI
APO AI QË E BËN MËKATIN?

Ndërkohë që duhet të urrejme mëkatin, në shumicën e rasteve ne urrejme atë që bën mëkatin dhe e dënojmë. Ja, pikërisht në këtë pikë, humbim çdo gjë. Atë që ka rënë në mëkat, e sulmojmë nga çdo vend, duke harruar të shohim mangësitë, problemet dhe mëkatet tona në të cilat kemi rënë vetë. Pastaj përdorim fjalë të pafundme:

“Si e bëri këtë? Kurrë nuk e prisja prej tij. Ah, i poshtri!” Ndërkohë, çdo njeri që bie në mëkat, mbart një ego. Kështu që edhe ai, çdo çast është ballë për ballë me rrezikun e shejtanit. Ai pendohet për mëkatin në të cilin ka rënë për shkak të një neglizhence momentale. Madje, mund të jetë falur shumë shpejt nga Zoti, ndërkohë që ne vazhdojmë ta lëndojmë. Këtë nuk mund ta dimë. Pastaj, a kemi ne garanci për të mos rënë në të njëjtin mëkat, ndërkohë që i lëndojmë vëllezërit të cilët kanë rënë në mëkat, i përgojmë dhe i dënojmë ashpër?

Mendoj se ky hadith fisnik na mjafton për ta kuptuar se çfarë mëkati i rrezikshëm është kritikimi i të tjerëve. I Dërguari i Allahut, (a.s.), ka thënë:

“Kush e akuzon vëllain e tij në fe për shkak të një mëkati, patjetër do ta bëjë edhe vetë atë mëkat para se të vdesë. Domethënë, ai që e akuzon vëllain e tij për

shkak të një gabimi, nuk do të vdesë pa e bërë edhe vetë atë gabim!” (Xhamiu’s-Sagîr, vëll. II, fq. 161)

Ajo që ne duhet të bëjmë është kërkimi i faljes dhe mëshirës për vëllain tonë që ka rënë në mëkat, të përqijemi ta ndihmojmë atë dhe t’i përgjërohemi Allahut Teala të na ruajë neve dhe ata që duam nga rënia në atë mëkat.

Transmetohet nga Ebu Kilabe se Ebu’d-Derda (r.a.), kishte takuar një njeri që kishte bërë mëkat. Të tjerët e ofendonin. Ebu’d-Derda (r.a.), u tha:

“Hej! Sikur ai të kishte rënë në një pus, a nuk do ta nxirrnit prej aty?”

Ata i thanë: “Sigurisht se do ta nxirrnim.” Ebu’d-Derda (r.a.), u tha:

“Atëherë mos e ofendoni vëllain tuaj, por falënderoni Allahun që ju ka dhënë shëndet dhe mirësi!” Ata i thanë Ebu’d-Derdasë:

“A nuk nxelesh prej tij?” Ebu’d-Derda (r.a.), iu përgjigj:

“Unë nxehem për atë që ka bërë. Kur ta lërë atë që ka bërë, ai përsëri është vëllai im.”

Një ndodhi të ngjashme me këtë e transmeton edhe Ibn Mes’udi (r.a.):



endohesh!..

“Kur të shikoni ndonjë vëlla tuajin duke bërë mëkat, mos e ndihmoni shejtanin kundër tij, duke e lutur Allahun: “O Zot! Mallkoje dhe zvarrite atë!” Por luteni Allahun ta rregullojë gjendjen e tij. Ne, sahabët e të Dërguarit të Allahut, (a.s.), nuk gjykonim për asnjë pa e parë se në çfarë gjendjeje do të vdiste. Nëse vdiste duke qenë vepërmirë, thoshim se ka qenë një mysliman i mirë. Nëse vdiste duke vazhduar në mëkate, kishim frikë për të ardhmen e tij.”

Disa njerëz edukohen që në fëmijëri nga prindërit e tyre me metodat e edukimit shpirtëror, ndaj të cilave kanë shumë kujdes. Që në fëmijëri fillojnë të mësojnë se si duhet ta edukojnë veten dhe të marrin masa kundër djallit. Në këtë mënyrë, fillojnë ta shijojnë qetësinë shpirtërore që në atë moshë. Ata mbruhën me dijen. Sa fatlumë janë këta njerëz!

Përkundër kësaj, ata njerëz që nuk e gjejnë mundësinë e edukimit në ambiente të tilla, që nuk kanë mundësi të marrin masa të mjaftueshme kundër kurtheve të vetes e të shejtanit, edhe pse janë të shtyrë në moshë dhe që nuk janë të pajisur me dije, kanë më shumë mundësi për të rënë në mëkat. Ka edhe prej atyre që kanë një gjendje të mesme apo plotësisht një gjendje të veçantë. Ajo që dua të them është:

Ata që kanë mësuar ta mbrojnë veten nga mëkatet sa të jetë e mundur me mirësinë e Allahut Teala dhe me

ndihmën e prindërve e të mjedisit ku janë edukuar dhe që mund ta vazhdojnë jetën në këtë mënyrë, duhet të kenë kujdes kur t'i kritikojnë vëllezërit që nuk e kanë pasur fatin e tyre dhe kanë rënë në mëkat.

Nefsi bëhet bashkë me shejtanin dhe e mashtrojnë më shpejt atë që nuk e ka edukuar veten. Prandaj, ne nuk duhet t'i kritikojmë dhe t'i mallkojmë vëllezërit që kanë rënë në mëkate, por duhet të mendojmë mirë për ta, duke thënë:

“Sikur edhe ai të ishte edukuar në një mjedis shpirtëror dhe ta kishte mësuar se sa i rëndë është ndëshkimi i mëkatit që ka bërë, nuk do të vepronte në këtë lloj mënyre.”

I Dërguari i Allahut, (a.s.), thotë në një hadith fisnik:

“Myslimani është vëllai i myslimanit. Nuk i bën padrejtësi dhe nuk e dorëzon atë (te armiku). Kush ia plotëson një nevojë vëllait të tij (besimtar), edhe Allahu Teala ia plotëson atij një nevojë. Kush e shpëton myslimanin nga një vështirësi, edhe Allahu Teala do ta shpëtojë atë nga një prej vështirësive të Ditës së Kiametit. Kush e mbulon (gabimin) e një myslimani, edhe Allahu do t'ia mbulojë (gabimin e tij) Ditën e Kiametit.” (Buhari, Mezalim, 3; Muslim, Birr, 58)

Allahu Teala na bëftë prej robërve të Tij të tillë! Amin!

VËSHTRIM I SHKURTËR MBI RAPORTIN PRIND – FËMIJË NË DITËT E SOTME

Nuredin Nazarko

Raporti prind – fëmijë është një nga raportet më të veçanta në jetën e njeriut. Ata të cilët ende nuk e kanë shijuar përgjegjësinë e të qenit prind, ende nuk e kuptojnë siç duhet fuqishmërinë e këtij raporti, ndërsa ata të cilët janë tashmë prindër e kuptojnë qartë se ky është një raport ontologjik që nuk mund të zhbëhet lehtë. Të bërit prind padyshim që është një moment ngazëllues në jetën e njeriut. Është një nga ngjarjet që sjell jo thjesht ngazëllim për vazhdimësinë e llojit, por është një ngjarje që sjell përgjegjësi për rritjen dhe edukimin e fëmijës. Rritja është një proces që rrjedh natyrshëm me rrjedhën e kohës dhe prindit i del si detyrë që të përpiket të sigurojë kushtet për një rritje sa më të shëndetshme. Por krahas përkujdesjes që duhet të tregojë për këtë proces, rëndësinë më të madhe duhet që t'ia kushtojë edukimit të fëmijës, pasi që edukimi është bazik për ndërtimin e personalitetit të fëmijës.

Edukimi nuk është një proces dhe aq i thjeshtë sa mund të konsiderohet nga një sërë prindësh, por nuk është as i lidhur domosdoshmërisht me kalimin e hallkave të sistemit arsimor. Kjo do të thotë që edukimi nuk është një proces që mund të përftohet drejtpërsëdrejti nga kalimi nëpër hallkat e sistemit arsimor, por është një proces që zhvillohet fund e krye brenda familjes. Megjithatë na duhet të theksojmë se në ditët e sotme ky proces është edhe nën influencën e faktorëve të tjerë jashtë familjes. Madje shpesh influenca e faktorëve të jashtëm mbi këtë proces, duket të jetë më e fuqishme sesa faktori bazik, familja. Shumë prindër nuk e marrin me seriozitetin dhe rëndësisë në duhur edukimin e fëmijës së tyre me parimet etiko – morale që nga vogëlia. Ata me tepër i kushtojnë kujdes procesit të rritjes dhe zhvillimit të shëndetshëm të fëmijës. Madje për edukimin që në moshë të vogël të fëmijës së tyre nuk e vendosin shumë ujin në zjarr, me pretendimin se duke qenë të vegjël nuk kanë se çfarë t'iu mësojnë fëmijëve të tyre. Ky mosangazhim i prindërve me edukimin e fëmijëve të tyre që nga vogëlia me parimet etiko – morale nuk do të vonojë dhe ka për të dhënë doemos efektet dhe pasojat e veta të papëlqyeshme, shpesh dhe negative në ecurinë e jetës së fëmijës. Edukimi i fëmijës qysh në vogëli është bazik, sepse zhvillimi i tij i mëvonshëm psiko-fizik do ta përballë prindin me sfida, zgjidhja e të cilave nuk duhet t'i lihet

momentit të fundit për t'iu dhënë zgjidhje. Prindi duhet të jetë i parapërgatitur për tu përballur me sfidat që do t'i ofrojë e ardhmja me fëmijën e tij, në mënyrë që të mos fajësojë më pas rrethanat në të cilat jeton për deviancën e fëmijës së tij.

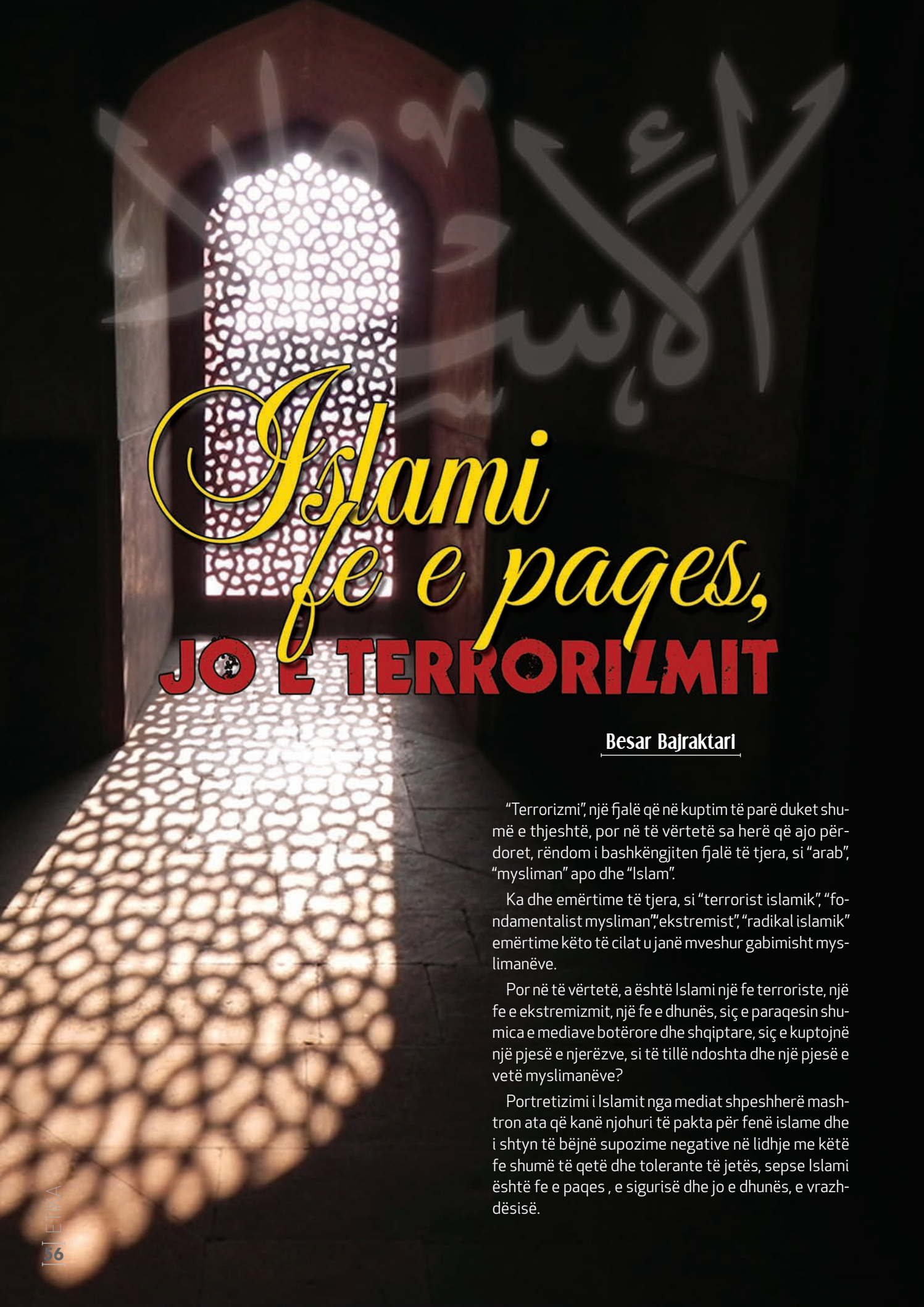
Kalimi i fëmijës në fazën e adoleshencës përbën një moment të rëndësishëm kthese në jetën e tij. Ai nuk ndryshon vetëm fizikisht. Në këtë fazë ndryshon edhe perceptimi i tij për botën që e rrethon. Synon të zgjerojë hapësirën e tij të fushëveprimit, ku të ndihet i patrysnuar nga autoriteti prindëror. Adoleshenti është plot ëndrra për të ardhmen, plot energji dhe çdo dëshirë i duket lehtësisht e realizueshme. Ai mund të gjendet përballë situatash në të cilat do të dëshironte të përfshihej më shumë se kurrë, duke ëndërruar së përfshirja në të tilla situata do të mund t'i ndryshonte rrjedhën e jetës. Përballë dëshirave të adoleshentit gjendet autoriteti prindëror që nga njëra anë kërkon respektimin e disa kufijve që frymojnë nga tradita, por nga ana tjetër nuk është kujdesur aspak ose është kujdesur fare pak për ta mëkuar që të vogël fëmijën e vet me parimet etiko – morale. Momenti i përplasjes së dëshirave të adoleshentit me autoritetin prindëror është një moment delikat. Këto përplasje me nuanca konfliktualiteti nuk duhet të kalohen lehtë dhe pa u shqyrtuar nga palët e përfshira në konfliktualitet. Konfliktualiteti nuk mund të shuhet dhe të mos ekzistojë ndërmjet prindit dhe fëmijës, pavarësisht moshës që ka ky i fundit, por duhen gjetur rrugët e daljes nga këto situata konfliktuale pa u kthyer në probleme serioze.

Por lind pyetja se nga burojnë situatat konfliktuale? Përse adoleshenti ka probabilitetin më të madh për tu konfliktuar? Natyrisht që arsyt e konfliktualitetit nuk mund t'i kalojmë vetëm me justifikimin se këto shpërthime janë moshore dhe do të fashiten me kalimin e kohës. Po kështu nuk mund të justifikojmë plotësimin e të gjitha dëshirave të adoleshentit me justifikimin se nuk ka ndonjë problem që ai të përfshihet në situata që më së shumti i ëndërron dhe i dëshiron për t'i bërë pjesë të koleksionit të dëshirave të realizuara. Konfliktualiteti origjinon nga përplasje e dy mënyrave të ndryshme të perceptimit mbi mënyrat e jetësimit të mënyrës së të jetuarit. Nga njëra anë prindi i rritur me ndikimin

e traditës dhe nga ana tjetër adoleshenti i rritur në ndikimin e fuqishëm të të jetuarit liberal me limitin e vetëm, pamundësinë materiale për të plotësuar dëshirat. Adoleshenti kërkon respektim të hapësirës së tij të fushëveprimit, pra miratim të autoritetit prindëror për situatën ku kërkon të përfshihet si pjesë e realizimit të dëshirave të tij. Autoriteti prindëror, i çoroditur paksa nga era liberale të jetuarit, kërkon të vendosë në vend autoritetin e vet që po nëpërkëmbet nga dëshirat e fëmijës së tij. Në këtë mënyrë konflikti nuk është mes prindit dhe fëmijës, por mes dy perceptimeve, mes dy këndvështrimeve të ndryshme mbi mënyrën sesi duhen marrë vendimet për përfshirjen ose jo në situata të caktuara. A do të merret vendimi duke u bazuar tek tradita që reflekton familja, qoftë edhe në mënyrë të zbehtë apo do të merret duke u bazuar tek mënyra liberale e të jetuarit me të cilën është i rakorduar adoleshenti? Në këtë situatë konfliktuale adoleshenti, duke mos kuptuar dot kufizimet që përpiqet t'i vendosë familja ka tendencë të rebelohet, të mos pranojë vendimin e familjes dhe të ndërmarrë veprime përmes të cilave të shprehë mosbindjen ndaj autoritetit të familjes. Prindi nga ana tjetër shpesh nuk merr mundimin të dëgjojë arsyet e përfshirjes në situata të caktuara të fëmijës së tij, duke i shkuar nga pas idesë që fëmija duhet të bindet pa kushte ndaj vendimit të autoritetit prindëror, pasi që është prindi ai që vendos për fëmijën e vet, pavarësisht asaj çfarë mendon fëmija. Prindi kërkon të mbajë ende në këmbë disa parime etiko – morale, ndërsa fëmija më tepër ndihet i prekur nga mënyra sesi është trajtuar sesa për faktin që po thyen një parim etiko – moral. Edhe pse prindi mund të ketë të drejtë në vendimin që merr, sërish ai duhet të tregohet i matur, i urtë dhe t'i trajtojë situatat jo në mënyrë ushtarake, por të përpiqet ta bindë fëmijën në mënyrën më të mirë të mundshme për motivet e natyrës së vendimit të tij, sepse edhe fëmija pavarësisht moshës, është qenie njerëzore. Çështja nuk është për të fajësuar prindin apo fëmijën, por përgjegjësi për këto situata konfliktuale që kanë si origjinë perceptimin dhe këndvështrimet e kundërta për mënyrën e marrjes së vendimeve, përgjegjësia mbetet në anën e prindërve, të cilët duke mos e kuptuar rëndësinë e edukimit që në vogëli me parimet etiko-morale, përfundojnë në të tilla situata, ku çuditën edhe vetë sesi mbërritën në këto situata konfliktuale. Në fakt nuk ka asgjë për tu çuditur. Mënyra sesi prindi ia ka mëkuar parimet dhe zba-

timin e tyre ka gjeneruar të tilla situata, sepse fëmija edukohet në familje dhe jo jashtë saj. Përderisa nuk ka arritur ta vendosë në bazament të qëndrueshëm fëmijën e tij, nuk ka pse të çuditet me sjelljen e fëmijës së tij, pasi që në mungesë të edukimit me parimet etiko – morale nga ana e familjes, do të ofrohet mjedisi jashtëfamiljar që do ta modelojë sipas modelit liberal të të jetuarit. E megjithatë prindi nuk duhet të thyhet, përballë frymës liberale, por duke shpalosur vlerat e parimeve etiko – morale ta trajtojë fëmijën e vet si qenie njerëzore, në mënyrë që dhe fëmija të ndihet komod psikologjikisht dhe emocionalisht në mjedisin familjar, që të mos kërkojë këta komponentë jashtë familjes. Kësisoj, përpjekjet për të kufizuar fushëveprimin e fëmijës, jo me forcën e diktatit, por me vlerat e larta të parimeve etiko – morale, do të jenë më të frytshme, më të bereqetshme dhe me më pak konfliktualitet e negativitet. Pavarësisht zig-zageve të jetës dhe luhatjeve të saj, prindi duhet të përpiqet të ruajë unitetin e familjes që të mos shkërmoqet përballë erës liberale të të jetuarit, por të vazhdojë të hapërojë në shpalosjen e vlerave të larta të parimeve etiko – morale.





Islami fe e paqes, **JO E TERRORIZMIT**

Besar Bajraktari

“Terrorizmi”, një fjalë që në kuptim të parë duket shumë e thjeshtë, por në të vërtetë sa herë që ajo përdoret, rëndom i bashkëngjiten fjalë të tjera, si “arab”, “mysliman” apo dhe “Islam”.

Ka dhe emërtime të tjera, si “terrorist islamik”, “fondamentalist mysliman”, “ekstremist”, “radikal islamik” emërtime këto të cilat u janë mveshur gabimisht mysli-manëve.

Por në të vërtetë, a është Islami një fe terroriste, një fe e ekstremizmit, një fe e dhunës, siç e paraqesin shumica e mediave botërore dhe shqiptare, siç e kuptojnë një pjesë e njerëzve, si të tillë ndoshta dhe një pjesë e vetë mysli-manëve?

Portretizimi i Islamit nga mediat shpeshherë mashtron ata që kanë njohuri të pakta për fenë islame dhe i shtyn të bëjnë supozime negative në lidhje me këtë fe shumë të qetë dhe tolerante të jetës, sepse Islami është fe e paqes, e sigurisë dhe jo e dhunës, e vrazhdësisë.

Islam do të thotë paqe, siguri, vendosje e paqes dhe afërsisë ndërmjet njerëzve. Në Kuran paqja dhe qetësia përmenden mbi 100 raste, kurse lufta përmendet vetëm në disa ajete, që do të thotë se paqja është rregull, kurse lufta është përjashtim. Pra, për të kuptuar Islamin, duhet t'u referohemi burimeve, Kuranit dhe haditheve të profetit Muhamed (a.s.), të cilat janë të qarta në ndalimin e çdo lloj padrejtësie dhe dhune.

"Allahu nuk ju ndalon të bëni mirë dhe të mbani drejtësi me ata që nuk ju luftuan për shkak të fesë e as nuk ju dëbuan prej shtëpive tua; Allahu i do ata që mbajnë drejtësinë." (Kuran, 8.)

Përhapja e paragjytimeve dhe e injorancës nga mediat, lidhur me Islamin, kundërshtohet nga kuptimi i Islamit nëpërmjet mësimave të Kuranit dhe haditheve. Përmes të kuptuarit të duhur të këtyre mësimave do të zbulojmë se Islami është plotësisht kundër çdo forme të ekstremizmit.

Kurani dhe syneti inkurajojnë myslimanët që të respektojnë jetën e të gjithë njerëzimit. Jo vetëm që është e shenjtë jeta e njeriut në Islam, por prona, pasuria, familja dhe dinjiteti i të gjithë individëve në shoqëri duhet rrespektuar dhe mbrojtur. Në një shtet islamik këto të drejta konsiderohen të shenjta.

Pra, Islami e dënon terrorizmin dhe aktin për nxitjen e terrorizmit në zemrat e civilëve të pambrojtur, shkatërrimin e ndërtesave dhe pronave, bombardimet dhe vrasjen e burrave, grave, fëmijëve të pafajshëm janë të gjitha të ndaluara dhe akte të neveritshme, në bazë të Islamit dhe myslimanëve.

Ngjarjet tragjike, si sulmi në kullat binjake në New York, shpërthimet në Madrid dhe Londër janë ngulitur në mendjet e disa njerëzve sikur janë akte të nxitura nga Islami. Kjo ide është ushqyer më tej nga shumë kanale mediatike, të cilat i kanë paraqitur këto sulme si "islamike" ose si "xhihadiste". Veprimet e disa individëve fanatikë, që ndodh të kenë emra myslimanë apo që ia atribuojnë veten besimit mysliman, nuk duhet të jenë bazë për të gjykuar Islamin.

Nëse një individ mysliman, i cili pretendon se ndjek Islamin kryen një akt terrorist, ky person do të jetë fajtor për shkelje të ligjeve të fesë. Por lind pyetja se a është e drejtë të përgjithësohen të gjithë myslimanët, kur feja në të vërtetë është kundër akteve të tilla?

Natyrisht që nuk është e drejtë të përgjithësohen të gjithë myslimanët, sepse myslimanët ndjekin një fe të

nënshtrimit të zotit, të paqes, mëshirës dhe faljes dhe myslimanët nuk kanë të bëjnë me ngjarjet e dhunshme që mediat i lidhin pa të drejtë me Islamin.

Një manipulim të tillë nga ana e disa mediave botërore e vërteton më së miri Peter Manning, gazetar australian prej 30 vitesh. Ai pohon në librin e tij "Ne dhe Ata": "Përvoja ime tregon se ka një dallim të madh mes realiteteve të jetës së përditshme të arabëve dhe myslimanëve australianë dhe si ata paqiten në mediat tona (australiane). Në më shumë se 60% të rasteve nga shkrimet e 2 gazetave në përfundim fjalët "dhunë", "vdekje", "sulm", "vrasje", "vetëvrasje" ose "të armatosur" ishin në afërsi të fjalëve "arabe", "palestinez", mysliman apo dhe "Islam". Gjithashtu, më shumë se një në tre australianë pranon se nuk di gjë për Islamin dhe pasuesit e tij", deklaron Manning.

Si shembulli i Australisë janë shumë e shumë shtete të tjera, që nuk kanë informacion në lidhje me këtë fe të paqes dhe sigurisë, sepse fjala "islam" dhe fjalët të tjera të ndryshme islame dhe koncepte janë keqkuptuar në përfundim.

Nëpërmjet kuptimit të disa termave islamë mund të shikohet që Islami dhe myslimanët nuk kanë lidhje me terrorizmin dhe aktet terroriste.

Islam do të thotë një angazhim për të jetuar në paqe me anë të nënshtrimit ndaj vullnetit të Perëndisë (Allahut).

Mysliman është një person, i cili merr një angazhim për të jetuar në paqe me anë të nënshtrimit ndaj Allahut.

Xhihad do të thotë "luftë" kundër mendimeve të këqija, veprimeve të këqija dhe agresionit kundër një personi, familjeje, shoqërie apo vendi.

Muxhahidi është një person që angazhohet në Xhihad për hir të Allahut, sipas Kuranit dhe Sunetit.

"Terrorizëm islamik": Nuk ka fraza të tilla në librat burimorë islamë të Kuranit apo Sunetit dhe nuk ka vend në Islam.

Suneti është rruga e preferuar e Profetit Muhamed, që përfshin mësimin e tij.

Prandaj gjithnjë e më shpesh Islami lidhet me terrorizmin dhe dhunën, sepse shumica e njerëzve nuk janë të informuar në lidhje me këtë fe të drejtësisë, me këtë fe antiterroriste, që dënon terrorizmin dhe persona që kryejnë akte terroriste, të cilët duhet të kuptojnë qëllimet e Islamit, përpara se të paragjykojnë apo dhe të përgjithësojnë të gjithë myslimanët si "terroristë".



NEVOJA E NJERËZIMIT PËR DRITËN PROFETIKE

Myslimani beson se Allahu i Madhëruar ka zgjedhur nga mesi i njerëzve profetë, të cilëve u ka shpallur ligjin e Tij hyjnor, me qëllim që njerëzit të mos kenë justifikim përpara Zotit në Ditën e Kiametit. Allahu i ka pajisur profetët me argumente të qarta dhe me mrekulli të ndryshme.

Allahu i Madhëruar është Zoti i çdo gjëje, Krijuesi dhe Komanduesi i tyre. Ai është i Gjithëmëshirshëm. Pikërisht këto attribute hyjnore e bëjnë të domosdoshme ardhjen e të Dërguarve të Zotit, në mënyrë që njerëzit të njohin Zotin e tyre dhe të udhëzohen drejt lumturive në të dy botët. Allahu i Madhëruar i ka krijuar të gjitha krijesat me qëllim që ata ta adhurojnë vetëm Atë. Allahu (xh.sh.), thotë: **"Nuk i kam krijuar xhindët dhe njerëzit për gjë tjetër, përveçse të më adhurojnë mua."** (Dharijat, 56) Allahu i madhëruar i ka dërguar peygamberët, me qëllim që ata t'u mësojnë njerëzve si ta adhurojnë Zotin e tyre dhe t'i binden Atij.

Meqë njeriu është një qenie e dobët dhe mund të bjerë lehtë në gabime, Zoti, me bujarinë e Tij, e ka mbështetur atë me anë të profetëve, pasi ia ka bërë të qartë njeriut kufijtë e përgjegjësisë me anë të librave dhe të profetëve, duke mos përjashtuar nga ky favor asnjë popull, Zoti e ka shpallur njeriun përgjegjës për veprat e tij. Allahu (xh.sh.), thotë: **"Çdo populli Ne i çuam një të dërguar"** (që u thoshte): **"Adhuroni Allahun dhe qëndroni larg idhujve!.."** (Nahl, 36)

Thelbi i shpalljeve që u bëheshin profetëve ishte adhurimi i Zotit të Vetëm, ashtu siç e meritonte Ai të adhurohej, dhe këshillimi i njerëzve për të kryer vepra të mira gjatë gjithë jetës.

Shpërblimi dhe dënimi janë rezultatet e bindjes dhe rebelimit në shpirt ndaj urdhrave të Zotit, pasi i pari e purifikon zemrën, ndërsa i dyti e fëlliq atë. Ardhja e të Dërguarve të Zotit dhe e peygamberëve, synon që njerëzit të mos kenë arsye të thonë në Ditën e Kiametit: "Zoti ynë! Ne nuk dinim se si të bindeshim Ty dhe nuk i dinim gjërat e ndaluara prej Teje, se po t'i dinim nuk do t'i kryenim ato. Në këtë rast, ata do të kishin një justifikim përpara Allahut të Madhëruar. Ky fakt e bën të domosdoshëm dërgimin e profetëve, në mënyrë që gjynahqarët të mos kenë pretekst për t'u justifikuar për gabimet dhe gjynahet e tyre. Allahu (xh.sh.), thotë: **"Të Dërguarit japin sihariqe dhe paralajmërojnë, në mënyrë që njerëzit të mos kenë me se të justifikohen para Allahut. Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Gjithëdijshtëm."** (Nisa, 165)

Njerëzit kanë nevojë për profetët dhe të dërguarit e Zotit, sepse vetëm ata ua ndriçojnë rrugën drejt Zotit dhe mirësisë. Ata i udhëzojnë njerëzit



që të mos devijojnë nga feja e tyre e vërtetë, u mësojnë njerëzve gjëra të cilat i kanë të pamundura t'i dinë vetëm me anë të intelektit, siç janë për shembull ekzistenca e xhenetit dhe e xhehenemit. Profetët dhe të dërguarit kanë ardhur si përgëzuesit e xhenetit për ata që i binden Zotit dhe paralajmëruesit e xhehenemit për ata që refuzojnë mësimet e Zotit. Profetët dhe të dërguarit e Zotit janë mësuesit e njerëzve në të gjitha aspektet dhe modelet më të mira që duhen ndjekur prej tyre.

Ibn Tejmije, Allahu e mëshiroftë, ka thënë: "Dërgimi i pejgamberëve është domosdoshmëri, në mënyrë që njerëzit të jenë të lumtur në këtë jetë dhe në botën e ardhshme. Njeriu nuk ka shpëtim në botën tjetër, në qoftë se nuk pason shembullin e Pejgamberit në këtë botë."

Shpallja e Allahut është dritë mbi tokë, drejtësia ideale për njerëzit dhe kështjella më e sigurt ku mund të strehohet njeriu. Njëra nga synimet e dërgimit të profetëve është kumti fetar (teblig). Po të mos kishin ardhur profetë, njeriu nuk do të mund të dinte gjë në lidhje me çështjet e adhurimit, e urdhrave dhe ndalimeve fetare dhe nuk do të mund të konceptonte kufijtë e vërtetë të përgjegjësisë. Ç'është namazi, agjërimi, zeqati, haxhi? Pse janë të ndaluara pijet alkoolike, kumari, kamata, etj? Të gjitha këto dhe shumë çështje të tjera të ngjashme me to, njeriu i ka mësuar me anë të profetëve. Pejgamberët janë urat lidhëse mes Allahut dhe krijesave, janë komunikuesit e urdhrave të Allahut dhe ndalesave të Tij, ambasadorët e Allahut për robërit e Tij.

Njeriu është krijuar nga një Zot i vetëm, kështu që ai patjetër duhet ta njohë Krijuesin e tij, duhet ta dijë se çfarë kërkon Krijuesi prej tij dhe pse e ka krijuar atë? Njeriu e ka të pamundur t'i njohë këto të vërteta pa pasur pejgamberë dhe të dërguar, të cilët u kanë mësuar njerëzve udhëzimin dhe dritën e vërtetë.

Njeriu përbëhet nga dy gjëra: trupi dhe shpirti. Ushqim i trupit është ngrënia dhe pirja, kurse ushqimi i shpirtit është njohja e Krijuesit, tek i Cili beson sinqerisht dhe kryerja e veprave të mira. Të gjithë të Dërguarit e Zotit kanë shpallur besimin e vërtetë dhe i kanë udhëzuar njerëzit për të kryer vepra të mira. Njeriu ka nevojë të gjejë rrugën, e cila i mundëson atij fitimin e pëlqimit të Allahut në këtë botë dhe hyrjen në xhenet, ku do të kënaqet me begatitë që i ka përgatitur Allahu. Këtë rrugë njeriu nuk mund ta gjejë përveçse me anë të pejgamberëve dhe të dërguarve.

Njeriu është i dobët dhe ka shumë armiq, prej të cilëve më të rrezikshmit janë shejtani, i cili dëshiron ta shmangë njeriun nga rruga e drejtë, shoku i cili ia paraqet si gjëra normale dhe të pranueshme veprimet e këqija dhe egoja e prirë për keq (nefsul emare).

Për këtë arsye, ai ka nevojë që ta ruajë veten nga kurthet e armiqve të tij. Pejgamberët dhe të Dërguarit e Zotit i kanë treguar njeriut rrugën se si të mbrohet nga të gjithë armiqtë e tij.

Njeriut i duhet patjetër një shariat (ligj) për rrethin dhe shoqërinë ku jeton, në mënyrë që situatat e paqarta të gjykohen me drejtësi, përndryshe jeta e tij do të bëhet shumë e vështirë. Ky shariat, për të cilin njerëzit kanë nevojë, duhet patjetër t'ia japë secilit person të drejtën që i takon, pa bërë asnjë lloj padrejtësie. Nuk ka mundësi që ndokush tjetër përveç pejgamberëve dhe të dërguarve të sjellë një shariat kaq preciz.

Njeriu ka nevojë të realizojë gjërat me anë të të cilave ai arrin qetësinë, sigurinë dhe rehatinë dhe të udhëzohet drejt rrugës së lumturisë së vërtetë. Për këtë kanë ardhur edhe pejgamberët dhe të Dërguarit e Zotit.

6 OBJEKTE KANCEROGJENE QË GJENDEN NË SHTËPI



Shtëpia është më e bukur dhe më e shëndetshme kur është e pastër. Por ndodh shpesh që në ambientet e shtëpisë sonë të ketë produkte të dëmshme për shëndetin, të cilat shkaktojnë alergji, probleme në veshkë, tru apo edhe në aparatit riprodhues, si dhe mund të shkaktojnë kancerin.

1-Aromat për ambientin. Përmbajnë naftalinë dhe lëndë të tjera kimike, ndaj do të ishte më mirë të zëvendësoheshin me aroma natyrale apo vaj esencash.

2-Produkte arti. Nëse keni pasion pikturën apo keni në shtëpi, piktura dhe skulptura, tregoni kujdes pasi këto objekte shpesh përmbajnë substanca kancerogjene.

3-Qirinj- Evitoni ato me parafinë dhe të aromatizuar artificialisht, pasi prodhojnë lëndë të rrezikshme.

4-Shampo dhe detergjentë për tapetet dhe mokatet. Mundohuni të zgjidhni produkte sa më natyrale.

5-Rrobat e lara me të thatë. Sa do i mirë të jetë pas-trimi me të thatë gjithnjë ngelen baktere dhe mikrobe, ndaj idealja do ishte të laheshin me ujë.

6-Mikrovala. Edhe pse është një zgjidhje praktike ngrohja apo pjekja e ushqimeve me mikrovalë, pjekja në enë qeramike dhe jo në enët plastike të kësaj furre është më ideale, ashtu sikundër do të ishte më mirë të përdornit sobën e zakonshme.



DY USHQIME QË I HAMË RREGULLISHT, RREZIKOJNË SERIOZISHT SHËNDETIN



Rrezik i fshehur në tavolinë njëlloj si te cigaret, për gjithë personat e dhënë pas ngrënies së mishit dhe djathit.

Ky rrezik bëhet më alarmant për gjithë ata persona që e kanë kaluar moshën 50 vjeçare, pasi për ta rreziku i vdekjes nga kanceri dhe sëmundje të tjera dyfishohet.

Është ky rezultati i një studimi të italianit Valter Longo në Universitetin e Davis në SHBA, studim i publikuar në revistën "Cell Metabolism", në të cilin u përfshin 6300 persona mbi 50 vjeç.

Sipas ekspertit problemi është se proteinat e kafshës shtojnë një element, të njohur si IFG-1, i cili është i lidhur me shumë sëmundje. Kësisoj pasi kalohet mosh

50 vjeçare këshillohet që të hahet më pak djathë dhe mish.

Longo thekson se ata persona që ndjekin një dietë të pasur me mish dhe me djathë, domethënë me proteina shtazore, rrezikojnë nga vdekja e parakohshme në masën 74%, ndërsa rreziku për të vdekur prej kancerit shkon në masën 353%, ose thënë ndryshe katërfish më shumë në raport me personat që nuk konsumojnë duhan, rreziku i të cilëve është në masën 300%.



SYZET QË KUPTOJNË EMOCIONET E PERSONIT QË NDODHET PËRBALLË



Ëndrra për të kuptuar se çfarë mendon personi që kemi përballë, tashmë bëhet realitet nëpërmjet teknologjisë.

Gjatë viteve të ardhshme do të jemi në gjendje që të lexojmë emocionet e personave që na ndodhen përballë, nëpërmjet syzeve Google Glass.

Emotient, një kompani e themeluar në San Diego,

California, sapo ka firmosur një marrëveshje prej 6 milionë dollarësh në mënyrë që të avancojë më tej "Sentiment analysis glassware", një software që lejon të interpretohen shprehjet e fytyrës.

Emotient, bënë me dije se software i vendosur në syze nëpërmjet çfarëdolloj diapozitivi të pajisur me fotokamerë, do të lexojë ndjenjat e personit që ndodhet përballë.

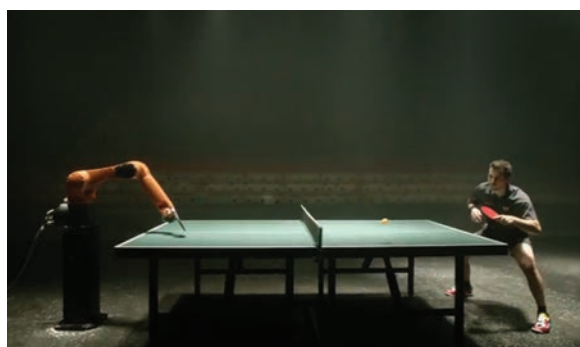
Ky software do të interpretojë shprehjet e fytyrës, si ndjenjat e përgjithshme (pozitive, negative, neutrale), emocionet kryesore (gëzim, trishtim, frikë, neveri, dëshpërim dhe inat) si dhe emocionet e avancuara (trysni dhe konfuzion).

ROBOTI SFIDON NJERIUN NË PING PONG

Quhet UHTTR-1, dhe është roboti i krijuar nga mekaniku industrial Ulf Hoffmann, enkas për të luajtur ping pong, falë ndihmës së një telekamere të montuar.

Zhvillimi i projektit për krijimin e tij kërkoi dy vjet, ndërsa krahu bionik, është në gjendje që të luajë ping pong në mënyrë të rregullt.

Roboti reagon ndaj të gjithë stimujve që vijnë nga sfidanti i tij dhe nuk gabon në goditje. Një sfidë qartësisht e pabarabartë ajo mes robotit dhe një njeriu, duke bërë që roboti të fitojë.



DETAJET E ÇMENDURA QË SJELL IPHONE 6

Deri më sot janë dëgjuar një numër i madh thashethemesh në lidhje me iPhone 6, madje është thënë se gjenerata e re e telefonit të Apple do të vijë me një ekran më të madh, ndoshta rreth 5 inç në madhësi.

Ekran i iPhone 6, i cili pritet të sjellë madhësi të re dhe jo të zakonshme për telefonat e famshëm të Apple, thuhet se do të jetë i përbërë nga safiri. Në mesin e pohimeve të shumta të publikuara gjatë javëve të fundit hyn edhe lajmi se karikuesi i iPhone 6 do të mund të jetë i bazuar në energji diellore.

Këto janë disa nga karakteristikat e mundshme të iPhone 6, të cilat janë listuar nga burime dhe



raporte të ndryshme mediatike: Retina 2 – YRGB Pikselë Solar-Charging përmes ekranit të iPhone Ekran i me diagonale prej 5.1 inç – madhësi e njëjtë e telefonit Kamera e pasme me 10 MegaPiksel Mundësi incizimi të videove në 4K Incizim i videos në 500 FPS.

Ndriçimi 2 – 10 X Shpejtësi më të madhe të transferimit të të dhënave – Mbushje të Baterisë MINI AUX, për ruajtjen e hollësisë së telefonit Stereo Sound IN/Out Natyrisht, që ende nuk dihet nëse iPhone 6 do të mund t'i sjellë të gjitha këto karakteristika, por nëse këto do të përfshihen në telefonin e ri, me siguri se Apple do të hedhë në treg një telefon të "çmendur".

NDAHET NOBELI 2013 PËR FIZIKË



Çmimi Nobel në fizikë për vitin 2013, iu është ndarë profesorit të Universiteti të Lirë të Brukselit në Belgjikë, Francois Englert dhe profesorit të Universitetit të Edinburgut në Britani të Madhe, Peter Higgs.

Në shpjegimin e Akademisë Mbretërore Sueze të Shkencave thuhet se çmimi ndahet për

“zbulimin teorik të një mekanizmi që kontribuon në kuptimin tonë mbi origjinën e përmbajtjes së grimcave subatomike, i cili së fundmi është konfirmuar përmes zbulimit të grimcës fundamentale të parashikuar teorikisht nga fituesit, gjatë eksperimenteve ATLAS dhe CMS të CERN-it.

ISLAMI NJIHET SI FE ZYRTARE NË SAKSONINË E ULËT

Saksonia e Ulët në Gjermani mbledhi përfaqësuesit e institucioneve islame për të filluar bisedimet që Islami të njihet si fe zyrtare.

Duke vënë në dukje se myslimanët në Saksoni të Ulët janë një pjesë e rëndësishme e shoqërisë, kreu i Saksonisë tha se qeveria dëshiron për të treguar respektin ndaj myslimanëve.

“Ne kemi rreth 30 çështje mbi të cilat ne dë-

shirojmë të diskutojmë dhe të biem dakord mbi disa detaje. Ne do të donim për të nënshkruar një kontratë e cila mund të vendosë një shembull për krahina të tjera të mëdha”, tha kreu i Saksonisë.

Ai vuri në dukje se 6.7 për qind e atyre që jetojnë në krahinën Saksonia e Ulët ishin myslimanë, duke shtuar se ata janë të kënaqur që kanë nënshkruar një kontratë paraprake e cila do të lejojë që ata të përfitojnë të drejtat e tyre njësoj si të krishterët.

